

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Katedra účetnictví a financí

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku pro české firmy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**VLIV METODIKY ÚČTOVÁNÍ A SESTAVOVÁNÍ ÚČETNÍ
ZÁVĚRKY NA VĚCNOU A FORMÁLNÍ ADEKVACI
UKAZATELŮ FINANČNÍ ANALÝZY**

Vedoucí diplomové práce:

prof. Ing. František Střeleček, CSc., Dr.h.c.

Autor:

Bc. Ivana Komárková

2007

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Ivana KOMÁRKOVÁ**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku – spec. pro čes. f. – 2004**

Název tématu: **Vliv metodiky účtování a sestavování účetní závěrky na věcnou a formální adekvaci ukazatelů finanční analýzy**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Cílem diplomové práce bude posoudit věcný obsah obrátů a zůstatků účtů a jednotlivých položek účetních výkazů na věcnou a formální adekvaci ukazatelů finanční analýzy. Zadání práce je součástí řešení výzkumného záměru MSM 60077665806.

Osnova práce:

1. Soustava ukazatelů finanční analýzy a jejich obsahová náplň.
2. Sestavování účetní závěrky, věcná náplň jednotlivých položek účetních výkazů.
3. Vymezení ukazatelů finanční analýzy na základě položek účetních výkazů a stavů a obrátů účtů.
4. Zhodnocení indikátorů jako ekonomické kategorie a účetního obsahu a způsoby řešení rozdílů.
5. Závěr.

Rozsah práce: **60 – 70 stran**

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- Grünwald, R.: Analýza finanční důvěryhodnosti podniku, Ekopress, Praha 2001**
Blaha, Z. S., Jindřichovská, I.: Jak posoudit finanční zdraví firmy, Management Press, Praha 1994
Střeleček, F., Zdeněk, R.: Význam věcné a formální adekvace pro ukazatele finančního zdraví podniku, Zemědělská ekonomika, 2004
Neumaierovi, I., Neumaier, I.: Výkonnost a tržní hodnota firmy, Grada, Praha 2002
Blaha, Z. S., Jindřichovská, I.: Podnikové finance, Management Press, Praha 2001
Sedláček, J.: Účetní data v rukou manažera: finanční analýza v řízení firmy, Computer Press, Brno 1999
Grünwald, R.: Index bonity, Ekonom 7/2001
Škarpa, J.: Bonitní model pro diagnózu firemní kondice, Ekonom 7/2001
Neumaierovi, I.: Vaše finanční zdraví očima druhých, Terno 5/1995

Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. František Střeleček, CSc.**
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce: **27. března 2006**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2007**

L.S.

prof. Ing. Magdalena Hrabánková , CSc.
děkanka

prof. Ing. František Střeleček, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 27. března 2006

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Vliv metodiky účtování a sestavování účetní závěrky na věcnou a formální adekvaci ukazatelů finanční analýzy“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Českých Budějovicích dne 30. dubna 2007

.....

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji touto cestou vedoucímu diplomové práce prof. Ing. Františku Střelečkovi, CSc., Dr.h.c. za vedení a odbornou pomoc při zpracování této diplomové práce.

V Českých Budějovicích dne 30. dubna 2007

.....

OBSAH

1. ÚVOD	11
TEORETICKÁ ČÁST	12
2. SOUSTAVA UKAZATELŮ FINANČNÍ ANALÝZY A JEJICH OBSAHOVÁ NÁPLŇ	12
2.1 Metoda poměrových ukazatelů.....	13
2.1.1 Ukazatele rentability (ziskovosti).....	14
2.1.2 Ukazatele aktivity	17
2.1.3 Ukazatele zadluženosti	19
2.1.4 Ukazatele solventnosti a likvidity	21
2.1.5 Ukazatele tržní efektivity.....	23
2.1.6 Ukazatele na bázi peněžních toků (cash flow)	25
2.2 Adekvace ekonomických ukazatelů.....	27
2.2.1 Vymezení ukazatelů dle standardizace.....	27
2.2.2 Vazby mezi ukazateli.....	27
2.2.3 Hodnocení ukazatelů na základě aditivních vazeb	28
2.2.3.1 Rozklad absolutní změny analyzovaného ukazatele při součtové (rozdílové) vazbě analytických ukazatelů	28
2.2.3.2 Rozklad relativní změny analyzovaného ukazatele při součtové (rozdílové) vazbě analytických ukazatelů	28
2.2.4 Hodnocení ukazatelů na základě multiplikativních vazeb	30
2.3 Klasický pyramidový rozklad výsledku hospodaření.....	34
2.4 Pyramidový Rozklad výsledku hospodaření ve víceúrovňovém výkazu zisků a ztrát...38	
2.5 Ukazatele finančního zdraví podniku.....	42
2.5.1 Bonitní modely	42
2.5.2 Bankrotní modely	43
2.5.2.1 Indexy IN	43
2.5.2.2 Altmanův index	45
2.5.2.3 Taflerův bankrotní model	46
2.6 Analýza absolutních ukazatelů.....	47

3. SESTAVOVÁNÍ ÚČETNÍ ZÁVĚRKY	48
3.1 Vymezení účetní závěrky.....	48
3.2 Obsah a rozsah účetní závěrky.....	49
3.3 Obecné vymezení účetních výkazů.....	50
3.3.1 Rozvaha (BILANCE)	50
3.3.2 Výkaz zisků a ztrát (výsledovka).....	51
3.3.3 pravidla pro vyplňování účetních výkazů.....	52
3.3.4 Obsahová náplň položek účetních výkazů.....	53
3.4 Příloha k účetní závěrce.....	59
3.4.1 Vymezení, význam a forma přílohy	59
3.4.2 Obsah a struktura přílohy	59
3.4.2.1 Přehled o změnách vlastního kapitálu	60
3.4.2.2 Přehled o peněžních tocích (Cash flow).....	60
4. VYMEZENÍ UKAZATELŮ FINANČNÍ ANALÝZY NA ZÁKLADĚ POLOŽEK ÚČETNÍCH VÝKAZŮ	63
5. CÍL A METODIKA PRÁCE	66
PRAKTICKÁ ČÁST	67
6. POSOUZENÍ FINANČNÍ SITUACE VYBRANÉHO PODNIKU	67
6.1 Charakteristika podniku.....	67
6.2 Hodnocení poměrových ukazatelů a jejich porovnání s oborovým průměrem	69
6.2.1 Ukazatele rentability.....	69
6.2.2 Ukazatele aktivity	73
6.2.3 Ukazatele zadluženosti	76
6.2.4 Ukazatele likvidity.....	78
6.3 Rozklad zisku ve vícestupňovém výkazu zisků a ztrát	80
6.4 Klasický pyramidální rozklad zisku.....	85
6.5 Hodnocení ukazatelů finančního zdraví.....	89
7. ZÁVĚR	90
8. SUMMARY	94
9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	95

PŘÍLOHY

1. ÚVOD

Každý ekonomický subjekt musí neustále analyzovat svou činnost a výsledky, kterých dosáhl. Jedním z informačních zdrojů, které podniku pomáhají se lépe rozhodovat, je účetní závěrka podniku. Poskytuje informace a data pro finanční rozhodování prostřednictvím účetních výkazů a přílohy k účetní závěrce. Nedostatkem účetních informací je však to, že zobrazují minulost a neobsahují výhledy do budoucna. K překonání těchto nedostatků se proto využívá finanční analýza, která poměří získané údaje mezi sebou navzájem a rozšiřuje tak jejich vypovídací schopnost. Otázkou však je, jaké údaje z účetních výkazů by měl podnik pro výpočet ukazatelů finanční analýzy použít. Pro potřeby finanční analýzy a různá rozhodování se příslušné údaje účetních výkazů mohou různým způsobem upravovat. Ukazatele finanční analýzy se tedy používají v různých obměnách a modifikacích podle toho, kým a k jakému účelu jsou využívány.

Cílem diplomové práce je posoudit vliv věcného obsahu jednotlivých položek účetních výkazů z hlediska používaných ukazatelů finanční analýzy na adekvaci těchto ukazatelů a na základě toho zhodnotit finanční situaci konkrétního podniku.

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část obsahuje tři podkapitoly. První podkapitola popisuje soustavu ukazatelů finanční analýzy, jejich obsahovou náplň a vazby, které mezi nimi existují. Druhá podkapitola je zaměřena na sestavování účetní závěrky včetně popisu účetních výkazů a přílohy k účetní závěrce. Ve třetí podkapitole je vymezen obsah ukazatelů finanční analýzy na základě položek účetních výkazů.

Praktická část této práce je zaměřena na zhodnocení existujících vazeb mezi ukazateli finanční analýzy a na to, jaké údaje z účetní závěrky je vhodné použít pro jejich výpočet, aby byly výsledky analýzy v nejmenovaném podniku co nejspolehlivější. Následuje zhodnocení celkové finanční situace daného podniku během pěti let. Pro analýzu podniku jsou použity finanční poměrové ukazatele, ukazatele finančního zdraví a pyramidální rozklady zisku. Údaje pro zpracování praktické části jsou čerpány z výroční zprávy společnosti za období 2003 – 2005.

TEORETICKÁ ČÁST

2. SOUSTAVA UKAZATELŮ FINANČNÍ ANALÝZY A JEJICH OBSAHOVÁ NÁPLŇ

Finanční analýza je oblast, která představuje významnou součást komplexu finančního řízení podniku. Svým předmětem je úzce spjata s finančním účetnictvím, které poskytuje informace a data pro finanční rozhodování prostřednictvím základních účetních výkazů: rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přehledu o peněžních tocích (cash flow). Nedostatkem účetních informací z hlediska finančního řízení je však to, že zobrazují minulost a neobsahují výhledy do budoucnosti. Poskytují finančnímu manažerovi údaje momentálního typu v podobě převážně stavových absolutních veličin uváděných k určitému datu, resp. tokových veličin za určité období, které mají malou vypovídací schopnost.

K překonání těchto nedostatků se proto využívá finanční analýza, která poměřuje získané údaje mezi sebou navzájem, rozšiřuje tak jejich vypovídací schopnost a umožňuje dospět k určitým závěrům o celkovém hospodaření a finanční situaci podniku.

(VALACH, J., 1999)

Finanční analýza představuje ohodnocení minulosti, současnosti a předpokládané budoucnosti finančního hospodaření firmy. Jejím cílem je poznat finanční zdraví firmy, identifikovat slabiny, které by mohly v budoucnosti vést k problémům, a determinovat silné stránky, na kterých by podnik mohl stavět. Finanční analýza je rovněž důležitým nástrojem mezipodnikového srovnávání. (BLAHA, Z. S., JINDŘICHOVSKÁ, I., 1996)

Základem k provedení finanční analýzy podniku jsou výsledky účetní závěrky za několik za sebou jdoucích let. Používají-li se údaje obsažené v účetních výkazech pro hodnocení finanční situace podniku přímo, pracuje se s tzv. extenzivními (absolutními) ukazateli.

Žádný samostatný ukazatel však nemůže ukázat finanční situaci firmy osamoceně, individuálně, a to ani ukazatel, který je stanoven jako kritérium úspěšnosti a cíl hospodaření, tj. zisk. Používání i několika málo individuálních ukazatelů může vést

ke zcela povrchním nebo chybným závěrům. Přesto i analýza jednotlivých položek tvoří základní pomůcku práce. Lze tedy použít několik technik:

- analýzu absolutních ukazatelů,
- metodu poměrových ukazatelů,
- pyramidální rozklady,
- indexy finanční stability. (KOVANICOVÁ, D., KOVANIC, P., 1999)

2.1 METODA POMĚROVÝCH UKAZATELŮ

Základním metodickým nástrojem finanční analýzy jsou tzv. finanční poměrové ukazatele. Jsou formou číselného vztahu, do kterého jsou nejčastěji uváděny údaje z účetních výkazů. Poměrové ukazatele se běžně vypočítávají vydělením jedné položky (skupiny položek) jinou položkou (skupinou položek) uvedenou ve výkazech, mezi nimiž existují co do obsahu určité souvislosti.

Hlavní důraz z hlediska finančního manažera i ostatních uživatelů je kladen na vypovídací schopnost poměrových ukazatelů, vzájemné vazby a závislosti a způsob jejich interpretace a hodnocení. Co se týče velikosti vypočtených hodnot jednotlivých ukazatelů, je častým omylem představa, že lze stanovit nějaké pevné „doporučené“ či dokonce „optimální“ hodnoty poměrových ukazatelů, které mají univerzální platnost. Poměrové ukazatele však nepředstavují naprosto přesná měřítko pro sledované charakteristiky hospodaření podniku, ale mají víceméně pravděpodobnostní charakter. (VALACH, J., 1999)

Za dlouhou dobu používání poměrových ukazatelů bylo navrženo velké množství ukazatelů, z nichž některé se navzájem liší pouze drobnými modifikacemi. Praktickým používáním se však vyčlenila skupina všeobecně akceptovaných ukazatelů, které umožňují vytvořit si základní představu o finanční situaci podniku. Do této skupiny patří:

- ukazatele **rentability** – ukazatele tohoto typu poměřují zisk s jinými veličinami, hodnotí úspěšnost firmy,
- ukazatele **aktivity** – jedná se o ukazatele relativní vázanosti kapitálu v jednotlivých formách aktiv,
- ukazatele **zadluženosti** – tyto ukazatele hodnotí finanční strukturu podniku,

- ukazatele **solventnosti a likvidity** (platební schopnosti) – cílem těchto ukazatelů je odhadnout schopnost firmy hradit krátkodobé splatné závazky,
- ukazatele **tržní efektivity** – tato skupina obsahuje ukazatele vycházející z údajů kapitálového trhu, jde-li o akciovou společnost, jejíž akcie jsou volně obchodovatelné,
- ukazatele **na bázi cash flow**, pokud jsou k dispozici údaje o peněžních tocích. (GRÜNWARD, R., HOLEČKOVÁ, J., 1997)

2.1.1 UKAZATELE RENTABILITY (ZISKOVOSTI)

Rentabilita, resp. výnosnost vloženého kapitálu je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Je formou vyjádření míry zisku, která v tržní ekonomice slouží jako hlavní kritérium pro alokaci kapitálu. Rentabilita je obecně definována jako poměr zisku a vloženého kapitálu:

$$\frac{\text{Zisk}}{\text{Vložený kapitál}}$$

Vyjadřuje celkovou efektivnost podniku, tzn. jaký zisk přinesl investovaný kapitál bez ohledu na to, z jakých zdrojů byl financován. Čím je hodnota ukazatele větší, tím podnik efektivněji investoval. Tento ukazatel je vyhledáván a sledován jako důležitý test efektivnosti podnikání. Termín vložený kapitál se používá zpravidla ve třech různých významech. Podle toho, jaký význam je v konkrétním případě tomuto pojmu přiřazen, se rozlišují tři základní ukazatele rentability:

- rentabilita celkového kapitálu (ROA),
- rentabilita dlouhodobě investovaného kapitálu (RDIK).
- rentabilita vlastního kapitálu (ROE),

RENTABILITA CELKOVÉHO KAPITÁLU (ROA)

Měřením rentability celkového kapitálu je vyjádřena celková efektivnost podniku. Celkovým kapitálem se rozumí veškerý vložený kapitál, tzn. krátkodobé i dlouhodobé závazky a vlastní kapitál.

$$\frac{\text{Zisk}}{\text{Celkový kapitál}}$$

Finanční struktura podniku zde není důležitá, hodnotí se reprodukce veškerého kapitálu vloženého do podniku bez ohledu na jeho původ, zda je vlastní nebo cizí. Proto se částka celkového vloženého kapitálu nepřebírá ze zdrojové části rozvahy, ale z části, v níž jsou vykazována aktiva podniku, tedy celková aktiva. V případě zisku se do čitatele většinou dosazuje zisk před zdaněním a úroky placenými z cizího kapitálu. Tento ukazatel měří hrubou produkční sílu jako poměr zisku před odpočtem úroků a daní k celkovým aktivům.

RENTABILITA DLOUHODOBĚ INVESTOVANÉHO KAPITÁLU (RDIK)

Tento ukazatel poskytuje informaci o výnosnosti dlouhodobých zdrojů:

$$\frac{\text{Zisk po zdan.} + \text{úrok} \cdot (1 - \text{sazba daně ze zisku})}{\text{Dlouhodobé závazky} + \text{vlastní kapitál}}$$

Představuje široce používané měřítko výnosnosti podniku, velmi často pro mezipodnikové srovnání. Vyjadřuje schopnost podniku odměnit ty, kdo poskytli prostředky či schopnost přilákat nové investory. V tomto případě se používá čistý zisk před vyplacením dividend prioritním akcionářům. Do položky úroku se započítává pouze úrok splatný dlouhodobým věřitelům, odečítá se úrok z krátkodobých půjček.

RENTABILITA VLASTNÍHO KAPITÁLU (ROE)

Měřením rentability vlastního kapitálu je vyjádřena výnosnost kapitálu vloženého akcionáři. Tento ukazatel je definován jako poměr zisku a vlastního kapitálu. Představuje míru zisku pro vlastníky.

$$\frac{\text{Zisk}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

Jde o vyjádření výnosnosti vlastního kapitálu, který do podniku vložili akcionáři nebo společníci. Těm tento ukazatel slouží ke kontrole, zda je s jejich vloženými prostředky efektivně nakládáno. Zhodnocení vlastního kapitálu by mělo být tak velké, aby pokrývalo obvyklou výnosovou míru a rizikovou prémii. (VALACH, 1999)

FINANČNÍ PÁKA

Kmenoví akcionáři podstupují finanční riziko, které pramení z toho, že společnost používá ve své finanční struktuře úvěry a cenné papíry s fixním výnosem. Toto riziko je funkcí dvou vlivů. Prvním je větší variabilita dosahovaných zisků na kmenovou akcii, jež

plyne z fixního nároku držitelů těchto cenných papírů na tok příjmů. Druhým je omezená flexibilita, možné finanční potíže nebo bankrot, který může být důsledkem neplnění platebních povinností plynoucích z takové kapitálové struktury. (BLAHA, Z. S., JINDŘICHOVSKÁ, I., 1995)

Změna zisku na akcii (EPS), která je vyvolána použitím cenných papírů s fixními platbami při financování podniku, se nazývá finanční páka. Pákový efekt je způsoben tím, že cenné papíry s fixní platbou zvyšují zisk na akcii při stejném provozním zisku (EBIT).

Finanční páku lze používat i v případech, kdy právní forma podnikání je jiná než akciová společnost. V takovém případě je finanční páka definována jako vztah mezi ziskem podniku po zdanění v poměru k vlastnímu kapitálu (ROE).

(STŘELEČEK, F. *Přednášky z předmětu Finance podniku II*, 2007)

RENTABILITA TRŽEB (ZISKOVÁ MARŽE)

Ukazatel zisku v poměru k tržbám vyjadřuje schopnost podniku dosahovat zisku při dané úrovni tržeb, kolik dokáže podnik vyprodukovat efektu na 1 Kč tržeb. Někdy se také pro vyjádření ziskové marže používá termín ziskové rozpětí.

$$\frac{\text{Zisk}}{\text{Tržby}}$$

RENTABILITA NÁKLADŮ

Tento ukazatel udává, s jakou mírou efektivnosti byly náklady vynaloženy. Za položku nákladů lze dosadit buď celkové náklady nebo jen některý druh, například mzdové náklady. Zisk je možné použít buď po zdanění nebo nahradit i ziskem před zdaněním. Tím se dosáhne lepší srovnatelnosti údajů za různá časová období, neboť se zabrání zkreslování výsledků zapříčiněnému změnami sazeb daně z příjmů.

$$\frac{\text{Zisk}}{\text{Celkové náklady}}$$

UKAZATEL NÁKLADOVOSTI

K vyjádření relativní úrovně nákladů se využívá ukazatel nákladovosti, měřený vztahem celkových nákladů k dosaženým tržbám podniku. Tento ukazatel udává, kolik Kč

nákladů bylo vynaloženo na 1 Kč tržeb. Obecně platí zásada, že čím nižší je hodnota tohoto ukazatele, tím lepší jsou hospodářské výsledky podniku.

$$\frac{\text{Celkové náklady}}{\text{Tržby}}$$

(KALOUSEK, F., MÁCHAL, P., 2000)

2.1.2 UKAZATELE AKTIVITY

Podle jednotlivých forem aktiv lze vytvořit soustavu dílčích ukazatelů vázanosti kapitálu, které se někdy souhrnně nazývají ukazatele aktivity. Jedná se o ukazatele typu rychlost obratu nebo doba obratu. Nejčastěji se sleduje rychlost obratu, resp. obratovost zásob, pohledávek, závazků a stálých aktiv, především dlouhodobého hmotného majetku.

RYCHLOST OBRATU ZÁSOb

Rychlost obratu zásob je definována jako poměr tržeb a průměrného stavu zásob všeho druhu. Za správnější je však možno považovat takovou podobu ukazatele, kde v čitateli vystupují místo tržeb celkové náklady. Důvodem je skutečnost, že výše zisku je vzhledem k rychlosti obratu zásob irelevantní. Avšak tradičně se používají tržby.

$$\frac{\text{Tržby}}{\text{Průměrný stav zásob}}$$

Výsledkem výpočtu je absolutní číslo, které znamená počet obrátek, jinak řečeno, kolikrát se přemění zásoby v ostatní formy oběžného majetku až po prodej hotových výrobků a opětný nákup zásob.

DOBA OBRATU ZÁSOb

Doba obratu zásob je poměrem průměrného stavu zásob a průměrných denních nákladů. Tento ukazatel lze také vypočítat tak, že počet dnů v roce je vydělen obratovostí zásob. Ukazatel doby obratu zásob vyjadřuje počet dnů, po který jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob.

$$\frac{\text{Průměrný stav zásob}}{\text{Tržby}} \cdot 365$$

Doba obratu zásob se považuje za ukazatel intenzity využití zásob. Na první pohled zvýšení obratu zásob a snížení doby obratu zásob může znamenat efektivnější využití zásob, ovšem na druhé straně může být znakem podkapitalizování podniku. Obecně samozřejmě platí, že čím vyšší je obratovost zásob a kratší doba obratu zásob, tím lépe. Musí ovšem existovat určitý vztah mezi optimální velikostí zásob a rychlostí obratu zásob pro zajištění plynulého chodu podniku.

RYCHLOST OBRATU POHLEDÁVEK

Rychlost obratu, resp. obratovost pohledávek je vcelku jednotně vyjadřována jako poměr výkonů a průměrného stavu pohledávek. Tento ukazatel udává v podobě počtu obrátek, jak rychle jsou pohledávky přeměňovány v peněžní prostředky.

$$\frac{\text{Tržby}}{\text{Průměrný stav pohledávek}}$$

DOBA OBRATU POHLEDÁVEK

Doba obratu pohledávek je definována jako poměr průměrného stavu pohledávek a průměrných denních tržeb. Lze také jednoduše vypočítat tak, že se počet dní v roce dělí obratovostí pohledávek. Ukazatel udává, jak dlouho se majetek podniku vyskytuje ve formě pohledávek, resp. za jak dlouhé období jsou v průměru pohledávky spláceny.

$$\frac{\text{Pohledávky}}{\text{Tržby}} \cdot 365$$

Z hodnoty ukazatele vyplývá, zda se podniku daří dodržovat obchodně úvěrovou politiku. Pokud by ukazatel vykazoval vyšší hodnoty, než je stanoveno v platebních podmínkách, byl by to pro podnik signál, že nastávají problémy s inkasem pohledávek.

DOBA OBRATU ZÁVAZKŮ

S dobou obratu pohledávek úzce souvisí i doba obratu závazků. Udává průměrnou dobu mezi nákupem zásob a jejich zaplacením. Jde v podstatě o dobu, po kterou má podnik k dispozici cizí prostředky, se kterými může nakládat. Obecně platí, že s prodlužující se dobou obratu závazků rostou problémy podniku s jejich úhradou.

$$\frac{\text{Průměrný stav závazků}}{\text{Tržby}} \cdot 365$$

UKAZATEL OBRATOVOSTI DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU (FONDOVÁ ÚČINNOST)

Ukazatel obratovosti, resp. relativní vázanosti dlouhodobého hmotného majetku (DHM) je ukazatelem efektivnosti a intenzity využívání zejména budov, strojů a zařízení. Stanovuje se jako poměr tržeb k dlouhodobému hmotnému majetku v zůstatkové ceně (ZC). Vyjadřuje, jaká částka tržeb byla vyprodukována z 1 Kč dlouhodobého hmotného majetku.

$$\frac{\text{Tržby}}{\text{DHM v ZC}}$$

Někdy je také interpretován jako ukazatel flexibility podniku vzhledem k možnému poklesu tržeb. Pokud hodnota ukazatele klesá, znamená to, že se jeho flexibilita snižuje, tzn. zvyšují se relativně jeho fixní náklady (odpisy, údržba) a zvyšuje se tak citlivost podniku na případný pokles tržeb.

2.1.3 UKAZATELE ZADLUŽENOSTI

Ukazatele zadluženosti hodnotí finanční strukturu podniku. K hodnocení se používá několik ukazatelů, které jsou odvozeny z rozvahy, vycházejí z rozboru vzájemných vztahů mezi položkami závazků, vlastního kapitálu a celkového kapitálu.

UKAZATEL VĚŘITELSKÉHO RIZIKA

Ukazatel věřitelského rizika je základním ukazatelem zadluženosti. Poměruje celkové závazky k celkovým aktivům.

$$\frac{\text{Celkové závazky}}{\text{Celková aktiva}}$$

Obecně platí, že čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím vyšší je zadluženost podniku a tím vyšší je riziko jak věřitelů, tak i akcionářů. Ovšem pro jeho výši nelze stanovit přesné zásady. Je nutné ho vždy posuzovat v souvislosti s celkovou výnosností, kterou podnik dosahuje z celkového vloženého kapitálu, i v souvislosti se strukturou cizího kapitálu.

UKAZATEL FINANČNÍ SAMOSTATNOSTI

Doplňkovým ukazatelem měření zadluženosti je ukazatel finanční samostatnosti, tj. poměr vlastního jmění k celkovým aktivům.

$$\frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Celková aktiva}}$$

Tento ukazatel vyjadřuje proporcii, v níž jsou aktiva podniku financována penězi akcionářů. Používá se pro hodnocení hospodářské a finanční stability podniku a spolu s ukazatelem solventnosti bývá považován za nejdůležitější ukazatel pro hodnocení celkové finanční situace podniku. Se vzrůstající hodnotou roste finanční stabilita podniku. Nadměrné využívání vlastního kapitálu však vede k poklesu jeho výkonnosti, neboť vlastní zdroje jsou nejdražším způsobem financování.

MÍRA FINANČNÍ ZADLUŽENOSTI

Jedná se o ukazatel poměru celkových závazků k vlastnímu kapitálu a je kombinací předchozích dvou ukazatelů. Roste s růstem proporce závazků ve finanční struktuře.

$$\frac{\text{Celkové závazky}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

MÍRA FINANČNÍ SAMOSTATNOSTI

Jedná se o převrácenou hodnotu míry finanční zadluženosti.

$$\frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Celkové závazky}}$$

ÚROKOVÉ KRYTÍ

Jak věřitele, tak i akcionáře zajímá přiměřenost zadluženosti. Věřitele zajímá, zda jsou zajištěny jejich nároky na splácení úroků. Rovněž pro akcionáře je důležitá informace, zda je podnik schopen platit požadované úroky, popřípadě splácet příslušné dluhy. Pro tyto účely se nejčastěji používá ukazatel úrokového krytí, který porovnává provozní zisk podniku s celkovým ročním úrokovým zatížením.

$$\frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním}}{\text{Celkový úrok}}$$

(VALACH, J., 1999)

PŘEKAPITALIZOVÁNÍ

K překapitalizování dochází v okamžiku, kdy podnik kryje z vlastních zdrojů i oběžný majetek nebo některou z jeho částí. Vlastní zdroje jsou nejdražší formou financování, a proto je financování oběžných aktiv z vlastních zdrojů luxusem, který však s sebou nese riziko snížení ziskovosti. Pokud tento ukazatel překročí hodnotu 1,0, lze konstatovat, že podnik je překapitalizován.

$$\frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Dlouhodobý majetek}} \cdot 100$$

PODKAPITALIZOVÁNÍ

K podkapitalizování podniku dojde, pokud podnik kryje část svých stálých aktiv krátkodobými zdroji. O podkapitalizování jde tehdy, když hodnota ukazatele klesne pod 1,0.

$$\frac{\text{Vlastní kapitál} + \text{Dlouhodobé cizí zdroje}}{\text{Dlouhodobý majetek}} \cdot 100$$

2.1.4 UKAZATELE SOLVENTNOSTI A LIKVIDITY

Trvalá platební schopnost je jednou ze základních podmínek úspěšné existence podniku v podmínkách trhu. Finanční riziko, vyplývající hlavně ze struktury finančních zdrojů, má i časovou dimenzi. Jde o to, zda je podnik schopen včas splatit své krátkodobé závazky (dluhy). V souvislosti s platební schopností je možné se setkat s ukazateli likvidity.

PENĚŽNÍ (CASH) LIKVIDITA

Peněžní likvidita udává momentální platební schopnost podniku krýt závazky prostředky, které jsou rychle k dispozici, tedy krátkodobým finančním majetkem.

$$\frac{\text{Krátkodobý finanční majetek}}{\text{Krátkodobé závazky a dluhy}}$$

Krátkodobým finančním majetkem se rozumí všechny pohotové platební prostředky, tzn. nejen suma peněz na účtech v bankách či v pokladně, ale rovněž volně obchodovatelné cenné papíry, šeky, tj. peněžní ekvivalenty. Součástí krátkodobých závazků jsou i běžné

bankovní úvěry, které jsou v rozvaze uvedeny odděleně od krátkodobých závazků v rámci bankovních úvěrů.

POHOTOVÁ (QUICK RATIO, ACID TEST) LIKVIDITA

Pohotová likvidita zohledňuje skutečnost, že zásoby nepatří mezi příliš likvidní prostředky a zahrnuje tedy krátkodobý finanční majetek a krátkodobé pohledávky. Tento ukazatel je měřítkem okamžité solventnosti.

$$\frac{\text{Krátkodobý finanční majetek} + \text{Krátkodobé pohledávky}}{\text{Krátkodobé závazky a dluhy}}$$

Při výpočtu se bere v úvahu struktura oběžných aktiv z hlediska likvidity. Čítenel ukazatele je vhodné opravit o nedobytné pohledávky, případně o pohledávky, jejichž dobytost je pochybná (po lhůtě splatnosti). Do výpočtu se obvykle nezahrnují ani náklady příštích období.

BĚŽNÁ LIKVIDITA

Ukazatel běžné likvidity je měřítkem krátkodobé solventnosti podniku. Tento ukazatel udává, kolikrát by podnik uhradil krátkodobé závazky, kdyby proměnil veškerý oběžný majetek na peněžní prostředky.

$$\frac{\text{Krátkodobý finanční majetek} + \text{Krátkodobé pohledávky} + \text{Zásoby} = \text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky a dluhy}}$$

Hlavní smysl ukazatele solventnosti spočívá v tom, že pro úspěšnou činnost podniku má zásadní význam hrazení krátkodobých závazků z těch položek aktiv, které jsou pro tento účel určeny a nikoliv např. tak, že by byl nucen prodávat dlouhodobý hmotný majetek. Má význam především pro krátkodobé věřitele podniku a poskytuje jim cennou informaci, do jaké míry jsou jejich krátkodobé investice chráněny hodnotou majetku, neboť věřitelé podstupují určité riziko, že jim závazky nebudou splaceny. Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím je obecně pravděpodobnější zachování platební schopnosti podniku. (KALOUSEK, F., MÁCHAL, P., 2000)

ČISTÝ PRACOVNÍ KAPITÁL

S analýzou likvidity je velmi úzce spojen čistý pracovní kapitál (ČPK). Vypočítává se jako rozdíl mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky.

ČPK = oběžná aktiva – krátkodobé závazky

Pracovní kapitál je část oběžných aktiv, která je financována dlouhodobými finančními zdroji. Je to část oběžných aktiv, se kterou může podnik volně disponovat pro realizaci svých záměrů (např. pro rozšíření podniku, nákup materiálu v době, kdy je to cenově výhodné, k získání účasti v jiných podnicích apod.). Zároveň lze pracovní kapitál chápat jako prostředky, které by podniku umožnily v omezeném rozsahu pokračovat v jeho činnosti, kdyby byl nucen splatit převážnou část nebo všechny své krátkodobé závazky.

Čistý pracovní kapitál je rovněž měřítkem likvidity, má úzkou vazbu na ukazatel běžné likvidity, který nepřímo vyjadřuje velikost pracovního kapitálu. Ukazatel běžné likvidity však lépe charakterizuje solventnost než absolutní částka pracovního kapitálu. (GRÜNWARD R., HOLEČKOVÁ, J., 1997)

2.1.5 UKAZATELE TRŽNÍ EFEKTIVITY

Tato skupina ukazatelů je kvalitativně poněkud odlišná od předchozích. Základní rozdíl spočívá v tom, že dosud popisované ukazatele kombinovaly výhradně údaje zjištěné v účetnictví. Informovaly tak vesměs o minulém vývoji finanční situace. Ukazatele, jejichž součástí je tržní cena akcie jako parametr kapitálového trhu, podávají informaci o tom, jak vidí budoucnost podniku investoři.

ZISK NA AKCII (EPS)

Zisk na akcii je považován za klíčový údaj o finanční situaci společnosti. Je pravděpodobné, že ukazatel odráží výsledek a úspěch ve vztahu i ke konkurentům.

$$\frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Počet emitovaných akcií}}$$

DIVIDENDA NA AKCII (DPS)

Dividenda na akcii je vyjádřena jako poměr dividend k počtu emitovaných akcií.

$$\frac{\text{Dividenda}}{\text{Počet emitovaných akcií}}$$

VÝPLATNÍ POMĚR

Tento ukazatel vypovídá o dividendové politice podniku. Vyjadřuje, jak velký podíl vytvořeného zisku po zdanění je vyplácen akcionářům v podobě dividend. Vypočítává se jako poměr dividendy na jednu akcii a čistého zisku na jednu akcii.

$$\frac{\text{Dividenda na 1 akcii}}{\text{Čistý zisk na 1 akcii}}$$

AKTIVAČNÍ POMĚR

Zisk, který není vyplacen v dividendách, zůstává jako nerozdělený zisk k dispozici pro podnikání firmy. Aktivační poměr vyjadřuje proporcii zisku reinvestovaného zpět do podniku.

$$\text{Aktivační poměr} = 1 - \text{výplatní poměr}$$

UDRŽITELNÁ MÍRA RŮSTU (g)

Míra růstu investovaného kapitálu je stanovena jako součin aktivačního poměru a rentability vlastního kapitálu (ROE). Jsou-li rentabilita vlastního kapitálu a výplatní poměr konstantní, zvýší se o g zisk a dividendy na jednu akcii. Tento výpočet se používá jako jeden z možných způsobů pro stanovení tempa růstu dividendy.

$$g = \text{ROE} \cdot \text{aktivační poměr}$$

DIVIDENDOVÝ VÝNOS

Dividendový výnos je stanoven jako poměr dividendy na akcii a tržní ceny akcie.

$$\frac{\text{Dividenda na 1 akcii}}{\text{Tržní cena akcie}}$$

UKAZATEL P/E

Ukazatel P/E (price-earnings ratio) je definován jako poměr tržní ceny akcie a čistého zisku na jednu kmenovou akcii.

$$\frac{\text{Tržní cena akcie}}{\text{Zisk po zdan. na 1 akcii}}$$

Vyjadřuje, kolik jsou investoři ochotni zaplatit za jednu korunu vykazovaného zisku na akcii, nebo také odhaduje počet let potřebných ke splacení ceny akcie jejím výnosem. Je indikátorem celkového tržního ohodnocení firmy.

MARKET-TO-BOOK RATIO

Tento ukazatel je definován jako poměr součtu tržních cen všech akcií k účetní hodnotě vlastního jmění. Prosperující podnik s dobrou budoucností by měl zpravidla vykazovat hodnotu tohoto ukazatele vyšší než jedna.

$$\frac{\sum \text{Tržních cen všech akcií}}{\text{Účetní hodnota vlastního jmění}}$$

2.1.6 UKAZATELE NA BÁZI PENĚŽNÍCH TOKŮ (CASH FLOW)

Ukazatele na bázi peněžních toků se konstruuji s cílem poměřovat a analyzovat postavení finančních toků ve finanční situaci firmy. Důležité je předem vymezit, co je obsahem cash flow, který je do výpočtu dosazen. Nejčastěji bývá stanoven jako rozdíl příjmů a výdajů souvisejících s běžnou hospodářskou činností firmy. Takto pojatý cash flow nahrazuje u poměrových ukazatelů ve finanční analýze zisk nebo může být používán souběžně s ním.

Výhodou porovnání se ziskem je, že cash flow odstraňuje vlivy vyplývající z účetních principů a postupů (zavedené způsoby odpisování, metody oceňování, časové rozlišení, tvorby rezerv) a je méně citlivý na inflační vývoj než zisk.

RENTABILITA TRŽEB

Ukazatel vyjadřuje finanční výkonnost podniku. Pokles ukazatele indikuje buď zvýšený objem výnosů nebo snížení vnitřního finančního potenciálu firmy. Ukazatel je méně ovlivněn investičními cykly, stupněm novosti nebo odepsanosti fixních aktiv. Je proto vhodným doplňkem k ukazateli ziskové rentability.

$$\frac{\text{Cash flow z provozní činnosti}}{\text{Tržby}}$$

RENTABILITA CELKOVÉHO KAPITÁLU

Ukazatel poměřuje cash flow před uplatněním finančních nákladů k celkovému kapitálu podniku.

Je-li rentabilita nižší, než je průměrná úroková míra placená bankám z úvěrů, znamená to, že aktiva podniku nejsou schopna vyprodukovat tolik, kolik vyžadují splátky úvěrů a bankovní úvěry se pak stávají pro podnik nebezpečím. Je-li však dosahováno vyššího procenta rentability, pak je výhodné mít více úvěrů, protože působí jako nástroj růstu firmy.

$$\frac{\text{Cash flow z provozní činnosti}}{\text{Celkový kapitál}}$$

STUPEŇ ODDLUŽENÍ

Tento ukazatel vypovídá o schopnosti vyrovnat vzniklé závazky z vlastní finanční síly.

$$\frac{\text{Cash flow z provozní činnosti}}{\text{Cizí kapitál}}$$

ÚROKOVÉ KRYTÍ

Tento ukazatel vyjadřuje krytí úroků pomocí cash flow.

$$\frac{\text{Cash flow z provozní činnosti}}{\text{Placené úroky}}$$

RENTABILITA VLASTNÍHO KAPITÁLU

Rentabilita vlastního kapitálu doplňuje ukazatel ziskové rentability vlastního kapitálu, avšak není ovlivněna odpisy a tvorbou dlouhodobých rezerv.

$$\frac{\text{Cash flow z provozní činnosti}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

LIKVIDITA Z CASH FLOW

Tokovým ukazatelem likvidity je peněžní tok.

$$\frac{\text{Cash flow z provozní činnosti}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

CASH FLOW NA AKCII

Tento ukazatel je považován za vhodnou charakteristiku pro krátkodobé rozhodování o užití kapitálu a pro posouzení schopnosti platit dividendy. Na rozdíl od zisku eliminuje vliv metod odpisování a je tedy vhodnější pro prostorové srovnávání firem i v mezinárodním měřítku.

$$\frac{\text{Cash flow (= zisk + odpisy – přednostní dividendy)}}{\text{Počet vydaných kmenových akcií}}$$

POMĚR TRŽNÍ CENY AKCIE KE CASH FLOW NA AKCII

Ukazatel je modifikací ukazatele P/E s vyšší vypovídací schopností (eliminuje odpisy). Indikuje stupeň ocenění cash flow firmy kapitálovým trhem.

$$\frac{\text{Tržní cena akcie}}{\text{Cash flow na akcii}}$$

(ŠMEJKAL, A. *Přednášky z předmětu Manažerská ekonomika*, 2007)

2.2 ADEKVACE EKONOMICKÝCH UKAZATELŮ

Pro finanční analýzu podniku nestačí stanovit obsah ekonomických ukazatelů, ale je důležité objasnit jejich vypovídací schopnost a určit i vzájemné vazby mezi ukazateli, tzn. je třeba provést systemizaci neboli adekvaci ukazatelů.

2.2.1 VYMEZENÍ UKAZATELŮ DLE STANDARDIZACE

Ukazatele lze rozdělit z hlediska jejich obsahové náplně na standardizované a nestandardizované. Standardizované ukazatele mají jasně vymezené mezní hodnoty od nuly do jedné. Příkladem standardizovaného ukazatele je ukazatel věřitelského rizika (Cizí kapitál / Celkový kapitál). Tento ukazatel může mít hodnotu nula za předpokladu, že podnik využívá pouze vlastní kapitál, a hodnotu jedna v případě, že je podnik zcela financován cizím kapitálem.

Příkladem nestandardizovaného ukazatele je ukazatel míry finanční samostatnosti (vlastní kapitál / cizí kapitál), který podává nesprávné informace v případě, že je podnik zcela financován vlastními zdroji, tzn. tento ukazatel má nulovou hodnotu.

2.2.2 VAZBY MEZI UKAZATELI

Dalším krokem systemizace je vymezení vzájemných vazeb mezi analyzovaným ukazatelem a analytickými ukazateli a na základě toho provedení rozkladu dle typu vazby. Analytické ukazatele mohou být spojeny aditivní (součtovou, rozdílovou) vazbou nebo multiplikativní (součinovou, podílovou) vazbou.

Je-li analyzovaný ukazatel součtem či rozdílem analytických ukazatelů, pak vliv jednotlivých analytických ukazatelů na ukazatel analyzovaný charakterizují přímo absolutní rozdíly jednotlivých analytických ukazatelů. Pokud se provádí rozklad ukazatele, který je vyjádřen relativním přírůstkem, relativní přírůstek analyzovaného činitele je roven součtu relativních přírůstků analytických ukazatelů, které jsou násobeny podílem daného ukazatele v základním období.

Je-li analyzovaný ukazatel součinem či podílem analytických ukazatelů, pak vliv jednotlivých analytických ukazatelů na analyzovaný ukazatel charakterizují přímo indexy jednotlivých analytických ukazatelů.

(STŘELEČEK, F. *Přednášky z předmětu Finanční analýza a plánování*, 2005)

2.2.3 HODNOCENÍ UKAZATELŮ NA ZÁKLADĚ ADITIVNÍCH VAZEB

2.2.3.1 Rozklad absolutní změny analyzovaného ukazatele při součtové (rozdílové) vazbě analytických ukazatelů

Nejjednodušším způsobem rozkladu u součtových (rozdílových) vazeb je rozklad absolutní změny ukazatele. Tato metoda je demonstrována na ukazateli celkových nákladů a zisku.

Za předpokladu, že celkové náklady (N) se rozkládají na provozní náklady (PN), finanční náklady (FN) a mimořádné náklady (MN) podle rovnice $N = PN + FN + MN$, lze celkovou změnu (Δ) nákladů vyjádřit takto:

$$\Delta N = N_1 - N_0 = (PN_1 + FN_1 + MN_1) - (PN_0 + FN_0 + MN_0) = \Delta PN + \Delta FN + \Delta MN.$$

Podle uvedeného vztahu platí, že celková změna nákladů je rovna součtu absolutních změn jednotlivých složek nákladů.

Za předpokladu, že zisk (Z) je rozdílem celkových výnosů (V) a celkových nákladů (N) podle rovnice $Z = V - N$, lze celkovou změnu (Δ) zisku vyjádřit takto:

$$\Delta Z = Z_1 - Z_0 = (V_1 - N_1) - (V_0 - N_0) = \Delta V - \Delta N.$$

Podle tohoto vztahu je změna zisku rovna rozdílu absolutních změn výnosů a nákladů.

Je-li tedy analyzovaný ukazatel součtem či rozdílem (popřípadě kombinací součtů a rozdílů) analytických ukazatelů, potom vliv jednotlivých ukazatelů na analyzovaný ukazatel charakterizují přímo absolutní rozdíly jednotlivých ukazatelů.

2.2.3.2 Rozklad relativní změny analyzovaného ukazatele při součtové (rozdílové) vazbě analytických ukazatelů

Rozklad relativní změny analyzovaného ukazatele lze provést jak pomocí indexů, tak i pomocí relativních přírůstků.

ROZKLAD INDEXU

Rozklad indexu je demonstrován na ukazateli celkových nákladů. Jestliže je index celkových nákladů (iN) definován jako podíl celkových nákladů ve srovnávaném a základním období podle rovnice $iN = N_1 / N_0$, lze vztah mezi indexem nákladů a indexy jednotlivých nákladových položek po úpravě vyjádřit takto:

$$iN = \frac{PN_1 + FN_1 + MN_1}{PN_0 + FN_0 + MN_0} = iPN \cdot \frac{PN_0}{N_0} + iFN \cdot \frac{FN_0}{N_0} + iMN \cdot \frac{MN_0}{N_0},$$

kde:

iN je index nákladů,

iPN je index provozních nákladů,

iFN je index finančních nákladů,

iMN je index mimořádných nákladů.

Index nákladů je roven váženému součtu indexů jednotlivých nákladových položek, kde váhami je relativní podíl jednotlivých nákladových položek na celkových nákladech v základním období.

Je-li tedy analyzovaný ukazatel součtem analytických ukazatelů, pak vliv těchto ukazatelů na index analyzovaného ukazatele charakterizuje součet indexů analytických ukazatelů násobených jejich podílem na analyzovaném ukazateli. Z uvedeného principu rozkladu zároveň vyplývá, že stejné indexy analytických ukazatelů mohou mít rozdílný vliv, který se řídí jejich podílem na celkovém ukazateli v základním období. Nevýhodou však je, že souhrnné vlivy jednotlivých nákladových druhů nemají rozumnou interpretaci, proto pro rozklad relativních změn je výhodnější používat rozklad relativního přírůstku.

ROZKLAD RELATIVNÍHO PŘÍRŮSTKU

Rozklad relativního přírůstku při součtové vazbě ukazatelů je demonstrován na ukazateli celkových nákladů.

Relativní přírůstek (δ) nákladů je definován jako přírůstek nákladů ve srovnávaném období dělený náklady základního období $\delta N = (N_1 - N_0) / N_0$. Vztah mezi relativním přírůstkem nákladů a jejich indexem lze vyjádřit takto:

$$\delta N = \frac{N1 - N0}{N0} = iN - 1$$

Relativní přírůstek nákladů je tedy roven indexu nákladů zmenšeného o jednotku. Podobně jako pro indexy také pro relativní přírůstky platí, že relativní přírůstek analyzovaného ukazatele je roven součtu relativních přírůstků analytických ukazatelů, které jsou násobeny podílem daných ukazatelů k analyzovanému ukazateli v základním období. Souhrnný vliv dílčího ukazatele na analyzovaný ukazatel má navíc vhodnou praktickou interpretaci.

$$\delta N = \delta PN \cdot \frac{PN0}{N0} + \delta FN \cdot \frac{FN0}{N0} + \delta MN \cdot \frac{MN0}{N0}$$

Rozklad indexu analyzovaného ukazatele, kdy analytické ukazatele jsou spojeny rozdílovými vazbami, nevede k přijatelné ekonomické interpretaci a jediným možným způsobem rozkladu je rozklad pomocí relativního přírůstku analyzovaného ukazatele. Rozklad při rozdílové vazbě je opět zobrazen na celkovém zisku, kdy celkový přírůstek zisku je rozložen na vliv změny objemu produkce a vliv změny nákladů.

$$\delta Z = \frac{Z1 - Z0}{Z0} = \delta V \cdot \frac{V0}{Z0} - \delta N \cdot \frac{N0}{Z0}$$

Relativní přírůstek zisku je roven rozdílu relativních přírůstků výnosů a nákladů, které jsou násobeny jejich podílem na zisku v základním období.

2.2.4 HODNOCENÍ UKAZATELŮ NA ZÁKLADĚ MULTIPLIKATIVNÍCH VAZEB

Nejznámějšími metodami rozkladu jsou rozklad pomocí postupné změny ukazatelů, rozklad ukazatelů se zbytkem a rozklad pomocí logaritmů indexů ukazatelů.

Rozklad ukazatele metodou postupných změn

K dosud často používané metodě patří postup, při kterém je postupně vyjadřován vliv analytických ukazatelů na analyzované ukazatele. Ten spočívá v tom, že v prvním kroku je rozdíl ukazatele ve srovnávaném a základním období násoben hodnotou ostatních ukazatelů v základním období. V druhém kroku je rozdíl dalšího ukazatele ve srovnávaném a základním období vynásoben hodnotou ukazatelů v základním období

s výjimkou ukazatele, jehož vliv byl v prvním kroku analyzován. Tento ukazatel se uvede ve srovnávaném období. V třetím kroku se rozdíl dalšího ukazatele vynásobí dvěma ukazateli ve srovnávaném období a dalšími v základním období. Tímto způsobem se pokračuje až do vyčerpání změn všech ukazatelů.

Tato metoda je zobrazena na rozkladu celkového zisku. Pro rozklad celkového objemu zisku (Z) lze využít tento vztah mezi ukazateli:

$$Z = z \cdot A ,$$

kde:

z je míra zisku (ROA)

A jsou celková aktiva.

Celková změna (Δ) zisku je následující:

$$\Delta Z = Z_1 - Z_0 = z_1 \cdot A_1 - z_0 \cdot A_0 .$$

Celkovou změnu zisku lze tedy rozložit na dva činitele, a to na vliv změny aktiv a vliv změny míry zisku. Pro vliv změny aktiv se předpokládá, že míra zisku je v základním období. Změna zisku vlivem objemu aktiv ($\Delta Z/A$) je rovna:

$$\Delta Z/A = z_0 \cdot (A_1 - A_0)$$

Pro vliv změny míry zisku se předpokládá objem aktiv ve srovnávaném období (vliv změny aktiv ze základního na srovnávané období je již vyjádřen). Změna zisku vlivem míry zisku ($\Delta Z/z$) je rovna:

$$\Delta Z/z = (z_1 - z_0) \cdot A_1$$

Pro celkovou změnu zisku platí rovnice:

$$\Delta Z = \Delta Z/z + \Delta Z/A$$

Výrazným nedostatkem metody postupných změn je závislost na pořadí vlivu jednotlivých ukazatelů. Změní-li se pořadí ukazatelů, změní se i výše vlivu.

Rozklad ukazatele se zbytkem

Při metodě rozkladu se zbytkem se rozdíl hodnot každého z analytických ukazatelů násobí hodnotami ostatních ukazatelů v základním období. Navíc se při této metodě poslední člen rozkladu označuje jako zbytek, který je připisován společnému působení všech ukazatelů. Tato metoda je opět použita při rozkladu objemu zisku.

Pro rozklad objemu zisku platí:

$$\Delta Z = (z_1 - z_0) \cdot A_0 + (A_1 - A_0) \cdot z_0 + (z_1 - z_0) \cdot (A_1 - A_0)$$

Také tato metoda má své nedostatky. Vede sice k jednoznačnému rozkladu analyzovaného ukazatele, ovšem interpretace zbytku zvláště při větším počtu analytických ukazatelů je značně problematická.

Rozklad ukazatele pomocí logaritmů indexů analytických ukazatelů

Tato metoda se opírá o index změn jednotlivých analytických ukazatelů. Při rozkladu pomocí logaritmů indexů se předpokládá součinná vazba $X = A \cdot B$ nebo podílová vazba $X = A / B$.

Při součinné vazbě je absolutní rozdíl analyzovaného ukazatele X, který lze vysvětlit změnou ukazatele A ($\Delta X/A$), dán tímto vztahem:

$$\Delta X/A = (X_1 - X_0) \cdot \frac{\log \frac{A_1}{A_0}}{\log \frac{X_1}{X_0}}$$

Obdobným způsobem lze vypočítat i rozdíl ukazatele X, který lze vysvětlit změnou ukazatele B ($\Delta X/B$):

$$\Delta X/B = (X_1 - X_0) \cdot \frac{\log \frac{B_1}{B_0}}{\log \frac{X_1}{X_0}}$$

Vliv obou analytických ukazatelů je následující:

$$\Delta X = \Delta X \cdot \frac{\log \frac{A_1}{A_0}}{\log \frac{X_1}{X_0}} + \Delta X \cdot \frac{\log \frac{B_1}{B_0}}{\log \frac{X_1}{X_0}}$$

Je-li analyzovaný ukazatel vyjádřen jako podíl dvou analytických ukazatelů, potom vliv ukazatelů A a B lze vyjádřit následovně:

$$\Delta X = \frac{\log \frac{A_1}{A_0}}{\log \frac{X_1}{X_0}} \cdot \Delta X - \frac{\log \frac{B_1}{B_0}}{\log \frac{X_1}{X_0}} \cdot \Delta X$$

Změna ukazatele X vlivem změny ukazatele A ($\Delta X /_A$) je:

$$\Delta X/A = \frac{\log \frac{A1}{A0}}{\log \frac{X1}{X0}} \cdot \Delta X$$

Změna ukazatele X vlivem změny ukazatele B ($\Delta X /_B$) je:

$$\Delta X/B = - \frac{\log \frac{B1}{B0}}{\log \frac{X1}{X0}} \cdot \Delta X$$

Z uvedeného rozkladu je patrné, že způsob rozkladu u podílových vazeb je stejný jako u součinnových vazeb pouze s tím rozdílem, že vliv ukazatele, který je ve jmenovateli, se uvádí se záporným znaménkem.

Logaritmická metoda vede k přesnějším výsledkům, je odstraněno podhodnocení prvního a nadhodnocení posledního ukazatele, avšak nelze ji použít v případě záporného indexu nebo má-li nulovou hodnotu.

2.3 KLASICKÝ PYRAMIDOVÝ ROZKLAD VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ

Pro finanční analýzu je zapotřebí nástroj, který by zachytil souvislosti toho, co se v podniku děje. To předpokládá znát vazby mezi ukazateli, jež mají roli „čidla“ a zachycují průběh reprodukčního procesu firmy. Tomuto požadavku vyhovuje logicko-deduktivní ukazatelový systém, který vychází z vrcholového ukazatele a rozkládá ho logicky deduktivní cestou na ukazatele stojící v pozici příčinných faktorů. Vzniká účelová hierarchie ukazatelů neboli pyramidová soustava ukazatelů.

Pyramidové soustavy ukazatelů mají nesporné přednosti. Vzhledem k tomu, že postihují souvislosti mezi ukazateli, je patrné postavení a stupeň analytičnosti ukazatelů a tím jejich důležitost.

Pomocí vhodně zkonstruované pyramidové soustavy ukazatelů je možné systematicky posoudit minulou, současnou i budoucí výkonnost firmy. Znalost vazeb, tj. příčinné souvislosti mezi ukazateli, zprostředkovává použití speciálních metod pro kvantifikaci míry vlivu ukazatelů v pozici příčinných faktorů na změnu vrcholového ukazatele v čase. K nevhodnějším z těchto speciálních metod patří metoda rozkladu podle logaritmů indexů analytických ukazatelů. Mezi další používané metody patří metoda postupných změn či metoda rozkladu se zbytkem. U těchto metod však záleží na pořadí změn ukazatelů.

Jedním ze známých příkladů pyramidového rozkladu je rozklad výsledku hospodaření. (NEUMAIEROVÁ, I., NEUMAIER, I., 2002)

Zisk jakožto vrcholový ukazatel se rozkládá na výnosnost celkového kapitálu (míru zisku) a stav vložených prostředků (objem aktiv). Mezi rentabilitou celkového kapitálu a průměrným stavem vložených prostředků platí ve vztahu k analyzovanému ukazateli součinná vazba podle následujícího vztahu:

$$Z = \frac{Z}{A} \cdot A ,$$

kde:

Z..... je zisk,

Z/A je míra zisku,

A jsou aktiva

Rozklad změny hospodářského výsledku vlivem výnosnosti aktiv ($\Delta Z/Z/A$) a vlivem objemu aktiv ($\Delta Z/A$) je následující:

Vliv výnosnosti celkového kapitálu

$$\frac{\Delta Z}{Z/A} = \frac{\log \frac{Z1/A1}{Z0/A0}}{\log \frac{Z1}{Z0}} \cdot \Delta Z,$$

kde:

- ΔZ je změna hospodářského výsledku,
- $Z1$ je hospodářský výsledek srovnávaného období,
- $Z0$ je hospodářský výsledek základního období,
- $A1$ jsou aktiva srovnávaného období,
- $A0$ jsou aktiva základního období.

Vliv objemu vloženého kapitálu

$$\frac{\Delta Z}{A} = \frac{\log \frac{A1}{A0}}{\log \frac{Z1}{Z0}} \cdot \Delta Z$$

Celková změna hospodářského výsledku je dána vztahem: $\Delta Z = \Delta Z / Z/A + \Delta Z / A$.

Výnosnost celkového kapitálu (míra zisku) je dále rozložena na ukazatel výnosnosti produkce a ukazatel rychlosti obratu. Mezi těmito dvěma ukazateli je opět součinná vazba.

Vliv výnosnosti produkce

$$\frac{\Delta Z}{v} = \frac{\log \frac{(1 - VN1/V1)}{(1 - VN0/V0)}}{\log \frac{Z1/A1}{Z0/A0}} \cdot \frac{\Delta Z}{Z/A}$$

kde:

- $\Delta Z/v$ je změna hospodářského výsledku vlivem výnosnosti produkce,
- v je výnosnost produkce,
- VN jsou celkové náklady,
- V jsou celkové výnosy.

Vliv rychlosti obratu aktiv

$$\Delta Z /_{V/A} = \frac{\log \frac{V_1/A_1}{V_0/A_0}}{\log \frac{Z_1/A_1}{Z_0/A_0}} \cdot \Delta Z /_{Z/A}$$

kde:

$\Delta Z /_{V/A}$ je změna hospodářského výsledku vlivem rychlosti obratu aktiv.

Změna hospodářského výsledku vlivem výnosnosti celkového kapitálu je dána vztahem: $\Delta Z /_{Z/A} = \Delta Z /_v + \Delta Z /_{V/A}$

Výnosnost není vhodný ukazatel pro další rozklad, proto je v dalším kroku nutné tento ukazatel transformovat na ukazatel nákladovosti. Výhodou tohoto ukazatele je, že se dá aditivně členit.

V případě rozkladu nákladovosti produkce jsou ukazatelé dílčí nákladovosti mezi sebou v aditivní vazbě, neboť platí: $VN/V = PN/V + FN/V + MN/V$,

kde:

PN/V je provozní nákladovost,

FN/V je finanční nákladovost,

MN/V je mimořádná nákladovost.

Vliv provozní nákladovosti

$$\Delta Z /_{PN/V} = \frac{\frac{PN_0}{V_0} - \frac{PN_1}{V_1}}{\left(1 - \frac{VN_1}{V_1}\right) - \left(1 - \frac{VN_0}{V_0}\right)} \cdot \Delta Z /_v$$

Vliv finanční nákladovosti

$$\Delta Z /_{FN/V} = \frac{\frac{FN_0}{V_0} - \frac{FN_1}{V_1}}{\left(1 - \frac{VN_1}{V_1}\right) - \left(1 - \frac{VN_0}{V_0}\right)} \cdot \Delta Z /_v$$

Vliv mimořádné nákladovosti

$$\Delta Z / MN/V = \frac{\frac{MN_0}{V_0} - \frac{MN_1}{V_1}}{\left(1 - \frac{VN_1}{V_1}\right) - \left(1 - \frac{VN_0}{V_0}\right)} \cdot \Delta Z / v$$

kde:

$\Delta Z / PN/V$ je změna hosp. výsledku vlivem provozní nákladovosti,

$\Delta Z / FN/V$ je změna hosp. výsledku vlivem finanční nákladovosti,

$\Delta Z / MN/V$ je změna hosp. výsledku vlivem mimořádné nákladovosti.

Změna hospodářského výsledku vlivem výnosnosti produkce ($\Delta Z/v$) je tedy dána vztahem: $\Delta Z/v = \Delta Z/PN/V + \Delta Z/FN/V + \Delta Z/MN/V$.

Všechny uvedené ukazatele je možné dále podrobněji rozkládat na další dílčí ukazatele.

2.4 PYRAMIDOVÝ ROZKLAD VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ VE VÍCESTUPŇOVÉM VÝKAZU ZISKŮ A ZTRÁT

Rozklad výsledku hospodaření vyjadřuje, jaké položky výkazu zisků a ztrát mají pozitivní či negativní vliv na jeho výši v průběhu dvou srovnávaných období. Mezi jednotlivými položkami výkazu zisku a ztrát existují aditivní vazby.

Význam použitých symbolů je uveden v příloze 1 této práce.

a) Rozklad změny výsledku hospodaření za účetní období:

Změna výsledku hospodaření za účetní období: $\Delta VH_{UO} = VH_{UO1} - VH_{UO0}$

Vliv změny výsledku hospodaření za běžnou činnost: $\Delta VH_{UO}/VH_{BC} = VH_{BC1} - VH_{BC0}$

Vliv změny mimořádného výsledku hospodaření: $\Delta VH_{UO}/MVH = MVH_1 - MVH_0$

Vliv převodu podílu na výsledku hospodaření společníkům:

$\Delta VH_{UO}/PPVHS = -(PPVHS_1 - PPVHS_0)$

b) Rozklad změny výsledku hospodaření za běžnou činnost:

Změna výsledku hospodaření za běžnou činnost: $\Delta VH_{BC} = VH_{BC1} - VH_{BC0}$

Vliv změny provozního výsledku hospodaření: $\Delta VH_{BC}/PVH = PVH_1 - PVH_0$

Vliv změny výsledku hospodaření z finančních operací:

$\Delta VH_{BC}/VH_{FO} = VH_{FO1} - VH_{FO0}$

Vliv daně z příjmů za běžnou činnost: $\Delta VH_{BC}/DP_{BC} = -(DP_{BC1} - DP_{BC0})$

c) Rozklad změny provozního výsledku hospodaření:

Změna provozního výsledku hospodaření: $\Delta PVH = PVH_1 - PVH_0$

Vliv změny tržeb z provozní činnosti: $\Delta PVH/TPC = TPC_1 - TPC_0$

Vliv změny nákladů na provozní činnost: $\Delta PVH/NPC = -(NPC_1 - NPC_0)$

d) Rozklad změny tržeb z provozní činnosti:

Změna tržeb z provozní činnosti: $\Delta TPC = TPC_1 - TPC_0$

Vliv změny tržeb za prodej zboží: $\Delta TPC/TPZ = TPZ_1 - TPZ_0$

Vliv změny výkonů: $\Delta TPC/V = V_1 - V_0$

Vliv změny tržeb z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu:

$\Delta TPC/TPDMM = TPDMM_1 - TPDMM_0$

Vliv změny zúčtování rezerv, opravných položek a časového rozlišení provozních výnosů:

$$\Delta\text{TPC}/\text{ZROPCRPV} = \text{ZROPCRPV}_1 - \text{ZROPCRPV}_0$$

$$\text{Vliv změny ostatních provozních výnosů: } \Delta\text{TPC}/\text{OPV} = \text{OPV}_1 - \text{OPV}_0$$

$$\text{Vliv změny převodu provozních výnosů: } \Delta\text{TPC}/\text{PPV} = \text{PPV}_1 - \text{PPV}_0$$

e) Rozklad změny výkonů:

$$\text{Změna výkonů: } \Delta V = V_1 - V_0$$

$$\text{Vliv změny tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb: } \Delta/\text{TPVVS} = \text{TPVVS}_1 - \text{TPVVS}_0$$

$$\text{Vliv změny stavu zásob vlastní činnosti: } \Delta V/\text{ZSZVC} = \text{ZSZVC}_1 - \text{ZSZVC}_0$$

$$\text{Vliv změny aktivace: } \Delta V/A = A_1 - A_0$$

f) Rozklad změny nákladů na provozní činnost:

$$\text{Změna nákladů na provozní činnost: } \Delta\text{NPC} = \text{NPC}_1 - \text{NPC}_0$$

$$\text{Vliv změny nákladů vynaložených na prodané zboží: } \Delta\text{NPC}/\text{NVPZ} = \text{NVPZ}_1 - \text{NVPZ}_0$$

$$\text{Vliv změny výkonové spotřeby: } \Delta\text{NPC}/\text{VS} = \text{VS}_1 - \text{VS}_0$$

$$\text{Vliv změny osobních nákladů: } \Delta\text{NPC}/\text{ON} = \text{ON}_1 - \text{ON}_0$$

$$\text{Vliv změny daní a poplatků: } \Delta\text{NPC}/\text{DP} = \text{DP}_1 - \text{DP}_0$$

Vliv změny odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku:

$$\Delta\text{NPC}/\text{ODNHM} = \text{ODNHM}_1 - \text{ODNHM}_0$$

Vliv změny zůstatkové ceny prodaného dlouhodobého majetku a materiálu:

$$\Delta\text{NPC}/\text{ZCPDMM} = \text{ZCPDMM}_1 - \text{ZCPDMM}_0$$

Vliv změny tvorby rezerv, opravných položek a časového rozlišení provozních nákladů:

$$\Delta\text{NPC}/\text{TROPCRPN} = \text{TROPCRPN}_1 - \text{TROPCRPN}_0$$

$$\text{Vliv změny ostatních provozních nákladů: } \Delta\text{NPC}/\text{OPN} = \text{OPN}_1 - \text{OPN}_0$$

$$\text{Vliv změny převodu provozních nákladů: } \Delta\text{NPC}/\text{PPN} = \text{PPN}_1 - \text{PPN}_0$$

g) Rozklad změny výkonové spotřeby

$$\text{Změna výkonové spotřeby: } \Delta\text{VS} = \text{VS}_1 - \text{VS}_0$$

$$\text{Vliv změny spotřeby materiálu a energie: } \Delta\text{VS}/\text{SME} = \text{SME}_1 - \text{SME}_0$$

$$\text{Vliv změny služeb: } \Delta\text{VS}/\text{S} = \text{S}_1 - \text{S}_0$$

h) Rozklad změny osobních nákladů:

$$\text{Změna osobních nákladů: } \Delta\text{ON} = \text{ON}_1 - \text{ON}_0$$

$$\text{Vliv změny mzdových nákladů: } \Delta\text{ON}/\text{MZ} = \text{MZ}_1 - \text{MZ}_0$$

Vliv změny odměn členům orgánů společnosti a družstva:

$$\Delta\text{ON}/\text{OCOSD} = \text{OCOSD}_1 - \text{OCOSD}_0$$

$$\text{Vliv změny nákladů na sociální zabezpečení: } \Delta\text{ON}/\text{NSZ} = \text{NSZ}_1 - \text{NSZ}_0$$

Vliv změny sociálních nákladů: $\Delta ON/SN = SN_1 - SN_0$

i) Rozklad změny výsledku hospodaření z finančních operací:

Změna výsledku hospodaření z finančních operací: $\Delta VHFO = VHFO_1 - VHFO_0$

Vliv změny tržeb z finančních operací: $\Delta VHFO/TFO = TFO_1 - TFO_0$

Vliv změny nákladů na finanční operace: $\Delta VHFO/NFO = -(NFO_1 - NFO_0)$

j) Rozklad změny tržeb z finančních operací:

Změna tržeb z finančních operací: $\Delta TFO = TFO_1 - TFO_0$

Vliv změny tržeb z prodeje cenných papírů a podílů: $\Delta TFO/TPCPP = TPCPP_1 - TPCPP_0$

Vliv změny výnosů z dlouhodobého finančního majetku:

$\Delta TFO/VDFM = VDFM_1 - VDFM_0$

Vliv změny výnosů z krátkodobého finančního majetku:

$\Delta TFO/VKFM = VKFM_1 - VKFM_0$

Vliv změny zúčtování rezerv a opravných položek do finančních výnosů:

$\Delta TFO/ZROPFV = ZROPFV_1 - ZROPFV_0$

Vliv změny výnosových úroků: $\Delta TFO/VU = VU_1 - VU_0$

Vliv změny ostatních finančních výnosů: $\Delta TFO/OFV = OFV_1 - OFV_0$

Vliv změny převodu finančních výnosů: $\Delta TFO/PFV = PFV_1 - PFV_0$

k) Rozklad změny výnosů z dlouhodobého finančního majetku:

Změna výnosů z dlouhodobého finančního majetku: $\Delta VDFM = VDFM_1 - VDFM_0$

Vliv změny výnosů z podílů v ovládaných a řízených osobách:

$\Delta VDFM/VPORO = VPORO_1 - VPORO_0$

Vliv změny výnosů z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů:

$\Delta VDFM/VODCPP = VODCPP_1 - VODCPP_0$

Vliv změny výnosů z ostatního dlouhodobého finančního majetku:

$\Delta VDFM/VODFM = VODFM_1 - VODFM_0$

l) Rozklad změny nákladů na finanční operace:

Změna nákladů na finanční operace: $\Delta NFO = NFO_1 - NFO_0$

Vliv změny prodaných cenných papírů a podílů: $\Delta NFO/PCPP = PCPP_1 - PCPP_0$

Vliv změny stavu rezerv a opravných položek ve finančních nákladech:

$\Delta NFO/SROPFN = SROPFN_1 - SROPFN_0$

Vliv změny nákladových úroků: $\Delta NFO/NU = NU_1 - NU_0$

Vliv změny ostatních finančních nákladů: $\Delta NFO/OFN = OFN_1 - OFN_0$

Vliv změny převodu finančních nákladů: $\Delta NFO/PFN = PFN_1 - PFN_0$

m) Rozklad změny daně z příjmů za běžnou činnost:

Změna daně z příjmů za běžnou činnost: $\Delta DPBC = DPBC_1 - DPBC_0$

Vliv změny daně z příjmů za běžnou činnost splatné:

$$\Delta DPBC/DPBCS = DPBCS_1 - DPBCS_0$$

Vliv změny daně z příjmů za běžnou činnost odložené:

$$\Delta DPBC/DPBCO = DPBCO_1 - DPBCO_0$$

n) Rozklad změny mimořádného výsledku hospodaření:

Změna mimořádného výsledku hospodaření: $\Delta MVH = MVH_1 - MVH_0$

Vliv změny mimořádných nákladů: $\Delta MVH/MN = -(MN_1 - MN_0)$

Vliv změny mimořádných výnosů: $\Delta MVH/MV = MV_1 - MV_0$

Vliv změny daně z příjmů z mimořádné činnosti: $\Delta MVH/DPMC = -(DPMC_1 - DPMC_0)$

o) Rozklad změny daně z příjmů z mimořádné činnosti:

Změna daně z příjmů z mimořádné činnosti: $\Delta DPMC = DPMC_1 - DPMC_0$

Vliv změny daně z příjmů z mimořádné činnosti splatné:

$$\Delta DPMC/DPMCS = DPMCS_1 - DPMCS_0$$

Vliv změny daně z příjmů z mimořádné činnosti odložené:

$$\Delta DPMC/DPMCO = DPMCO_1 - DPMCO_0$$

p) Rozklad změny obchodní marže:

Změna obchodní marže: $\Delta OM = OM_1 - OM_0$

Vliv změny nákladů vynaložených na prodané zboží: $\Delta OM/NVPZ = -(NVPZ_1 - NVPZ_0)$

Vliv změny tržeb za prodej zboží: $\Delta OM/TPZ = TPZ_1 - TPZ_0$

(STŘELEČEK, F. *Přednášky z předmětu Finanční analýza a plánování*, 2005)

2.5 UKAZATELE FINANČNÍHO ZDRAVÍ PODNIKU

K posouzení celkové finanční situace podniku se vytváří soustavy ukazatelů. Rostoucí počet ukazatelů v souboru umožňuje detailnější zobrazení finančně-ekonomické situace firmy, avšak současně velký počet ukazatelů ztěžuje orientaci a zejména výsledné hodnocení firmy. Z těchto důvodů existují nejen modely založené na větším počtu ukazatelů, ale i modely ústící do jediného čísla (hodnotícího koeficientu, syntetického ukazatele).

Cílem těchto modelů je kvalitně diagnostikovat finanční situaci podniku (finanční zdraví), resp. Předikovat její krizový vývoj (finanční tíseň).

Z hlediska způsobu tvorby se tyto modely rozdělují na modely bankrotní a bonitní.

2.5.1 BONITNÍ MODELY

Bonitní modely odpovídají na otázku, zda jede o dobrý nebo špatný podnik. Mají schopnost ohodnotit firmu jedním koeficientem na základě účelového výběru ukazatelů, které nejvýstižněji přispívají k její klasifikaci. Tyto ukazatele ohodnotí počtem bodů a podle stanoveného algoritmu pak k dosaženému celkovému počtu bodů přisoudí určitý stupeň finančního zdraví. Bonitní modely jsou na rozdíl od bankrotních modelů založeny převážně na teoretických poznatcích. Umožňují posoudit pozici firmy v komparaci s větším souborem porovnávaných podnikatelských subjektů, resp. s oborovými výsledky.

RYCHLÝ TEST

Rychlý test navržený P. Kralickem, poskytuje rychlou možnost s poměrně velmi dobrou vypovídací schopností ohodnotit analyzovaný podnik. Výhodou tohoto testu je jeho jednoduchost a rychlost.

Test pracuje s následujícími ukazateli:

- kvóta vlastního kapitálu = vlastní kapitál / celková aktiva,
- doba splácení dluhu z cash flow = (krátkodobé a dlouhodobé závazky + finanční majetek) / bilanční cash flow,
- cash flow v % tržeb = cash flow / tržby
- rentabilita celkového kapitálu (ROA) = $[Zisk\ po\ zdanění + úroky \cdot (1 - daňová\ sazba)]$
/ celková aktiva

Bonita se stanoví tak, že každý ukazatel se podle dosaženého výsledku nejprve oklasifikuje podle následující tabulky a výsledná známka se určí jako jednoduchý aritmetický průměr známek získaných za jednotlivé ukazatele.

Tabulka 1: Hodnocení ukazatelů rychlého testu

Ukazatel	Výborný	Velmi dobrý	Dobrý	Špatný	Insolvence
Kvóta vlastního kap.	> 30 %	> 20 %	> 10 %	> 0 %	negativní
Doba splácení dluhu	< 3 roky	< 5 let	< 12 let	< 12 let	< 30 let
CF v % z tržeb	> 10 %	> 8 %	> 5 %	> 0 %	negativní
ROA	> 15 %	> 12 %	> 8 %	> 0 %	negativní

Pramen: ŠMEJKAL, A. *Přednášky z předmětu Manažerská ekonomika*, 2007

2.5.2 BANKROTNÍ MODELY

Bankrotní modely informují své uživatele o tom, zda podniku hrozí v blízké budoucnosti bankrot. Byly odvozeny na základě skutečných dat u firem, které v minulosti zbankrotovaly nebo naopak dobře prosperovaly.

Vychází z předpokladu, že v podniku dochází již několik let před úpadkem k jistým anomáliím, ve kterých jsou obsaženy symptomy budoucích problémů, které jsou charakteristické právě pro ohrožené firmy.

2.5.2.1 Indexy IN

Autory indexů IN jsou manželé Neumaierovi. Vytvořili celkem tři indexy, označené podle roku sestavení – IN95, IN99, IN01. Indexy IN umožňují provést celkové vyhodnocení podniku, ale samozřejmě nejsou schopny nahradit podrobnou finanční analýzu.

INDEX IN95

Index IN95 byl sestaven z ukazatelů, jež považuje za nejvýznamnější nejvíce modelů a ve výsledných indikátorech se objevují nejčastěji. Index má následující tvar:

$$IN95 = V1 \cdot \frac{A}{CZ} + V2 \cdot \frac{EBIT}{Ú} + V3 \cdot \frac{EBIT}{A} + V4 \cdot \frac{V}{A} + V5 \cdot \frac{OA}{KZ + KBÚ} - V6 \cdot \frac{ZPL}{V},$$

kde:

A.....jsou aktiva,

CZ.....jsou cizí zdroje,

EBIT.....je zisk před zdaněním a úroky,

Ú.....jsou nákladové úroky,

V.....jsou výnosy,

OA.....jsou oběžná aktiva,

KZ.....jsou krátkodobé závazky,

KBÚ.....jsou krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci,

ZPL.....jsou závazky po lhůtě splatnosti,

V1 až V6.....jsou váhy jednotlivých odvětvových ukazatelů.

Váhy ukazatelů indexu jsou stanoveny jako podíl významnosti ukazatele dané četností výskytu daného ukazatele a jeho odvětvové hodnoty v roce vzniku indexu. Tato konstrukce vah umožňuje zohlednit při hodnocení firem odvětvová specifika. Pro každé odvětví přicházejí v úvahu odlišné váhy jednotlivých ukazatelů.

Váhy hodnot V2 a V5 jsou pro všechna odvětví stejná. Váha V2 je rovna hodnotě 0,11 a váha V5 je rovna hodnotě 0,10. Hodnoty vah V1, V3, V4 a V6 jsou pro jednotlivá odvětví uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 2: Váhy indexu IN95 pro jednotlivé OKEČ

OKEČ	název	V1	V3	V4	V6
A	zemědělství	0,22	21,35	0,76	14,57
B	rybolov	0,05	10,76	0,9	84,11
C	dobývání nerostných surovin	0,14	17,74	0,72	16,89
D	zpracovatelský průmysl	0,24	7,61	0,48	11,92
E	elektrina, voda a plyn	0,15	4,61	0,72	55,89
F	stavebnictví	0,34	5,74	0,35	16,54
G	obchod a opravy mot. vozidel	0,33	1,00	0,28	28,32
H	pohostinství a ubytování	0,35	12,57	0,88	15,97
I	doprava, skladování, spoje	0,07	14,35	0,75	60,61
	ekonomika ČR	0,22	8,33	0,52	16,8

Pramen: NEUMAIEROVÁ, I., NEUMAIER, I., 2002

Firmy s hodnotou indexu vyšší než 2 mají schopnost bezproblémově platit své závazky. Podniky pohybující se v šedé zóně indexu, tj. rozmezí hodnot 1 – 2, jsou rizikové a mohou zde nastat problémy s placením závazků. Firmy, které nedosáhnou hodnoty 1, nemají dostatečnou schopnost plnit své závazky. (NEUMAIEROVÁ, I., NEUMAIER, I., 2002)

INDEX IN99

Index IN99 akceptuje pohled vlastníka a informuje věřitele o efektivnosti podniku, tedy o tom, zda podnik zaznamenává růst majetku. Index IN99 má tvar:

$$IN99 = -0,017 \cdot \frac{A}{CZ} + 4,573 \cdot \frac{EBIT}{A} + 0,481 \cdot \frac{V}{A} + 0,015 \cdot \frac{OA}{KZ + KBÚ}$$

Dosahuje-li index hodnoty větší než 2,07, daná firma má kladnou hodnotu ekonomického zisku. Pohybuje-li se hodnota indexu pod 0,684, pak firma dosahuje záporné hodnoty ekonomického zisku. Interval šedé zóny je poměrně široký – je to pásmo, kdy není situace firmy jednoznačná, ale vždy se jedná o signál určitých problémů. Existují zde tři intervaly: Dosahuje-li firma hodnoty IN 1,420 až 2,07, není na tom tak špatně; při hodnotách 1,089 až 1,420 je situace nerozhodná (firma má své přednosti, ale i výraznější problémy); v pásmu hodnot 0,684 až 1,089 již převažují problémy.

INDEX IN01

Index IN01 je kombinací obou předchozích indexů. Tvar indexu je následující:

$$IN01 = 0,13 \cdot \frac{A}{CZ} + 0,04 \cdot \frac{EBIT}{Ú} + 3,92 \cdot \frac{EBIT}{A} + 0,21 \cdot \frac{V}{A} + 0,09 \cdot \frac{OA}{KZ + KBÚ}$$

Hodnota indexu větší než 1,77 znamená, že podnik tvoří hodnotu a hodnota indexu menší než 0,75 naznačuje, že podnik spěje k bankrotu. Mezi hodnotami 0,75 a 1,77 je šedá zóna. (NEUMAIEROVÁ, I., NEUMAIER, I., 2002, ŠMEJKAL, A. *Přednášky z předmětu Manažerská ekonomika*, 2007)

2.5.2.2 Altmanův index

Altmanův index vyvinul profesor financí E. I. Altman za účelem předpovědi nadměrného podnikatelského rizika. Jeho cílem bylo zjistit, jak lze použít modelu pro odlišení firem, které nebankrotují, od těch, u kterých je vyšší pravděpodobnost pozdějšího úpadku.

Z – SKÓRE

Z – skóre je index, který se používá pro firmy s akciemi veřejně obchodovatelnými na burze:

$$Z = 1,2 \cdot X1 + 1,4 \cdot X2 + 3,3 \cdot X3 + 0,6 \cdot X4 + 1,0 \cdot X5 ,$$

kde:

- X1je čistý pracovní kapitál / celková aktiva,
X2je nerozdělený zisk minulých let / celková aktiva,
X3je zisk před zdaněním a úroky (provozní zisk) / celková aktiva,
X4je tržní hodnota vlastního kapitálu / celkové závazky,
X5jsou tržby (celkové výnosy) / celková aktiva.

ZETA

Index Zeta se používá u neakciových společností a má následující tvar:

$$Z = 0,717 \cdot X1 + 0,847 \cdot X2 + 3,107 \cdot X3 + 0,420 \cdot X4 + 0,998 \cdot X5 ,$$

kde:

- X1je čistý pracovní kapitál / celková aktiva,
X2je nerozdělený zisk minulých let / celková aktiva,
X3je zisk před zdaněním a úroky (provozní zisk) / celková aktiva,
X4je účetní hodnota vlastního kapitálu / celkové závazky,
X5jsou tržby (celkové výnosy) / celková aktiva.

Pokud Altmanův index přesahuje hodnotu 2,99 u akciových společností a 2,9 u ostatních společností, jedná se o finančně pevný podnik. Firmy, u nichž je index nižší než 1,81 u akciových společností a 1,2 u ostatních společností, mají silné finanční problémy. U podniků s hodnotou mezi 1,81 a 2,99 u akciových společností a 1,2 až 2,9 u ostatních společností neexistuje statisticky průkazná prognóza. (BLAHA, Z. S., JINDŘICHOVSKÁ, I., 1995, ŠMEJKAL, A., *Přednášky z předmětu Manažerská ekonomika*, 2007)

2.5.2.3 Taflerův bankrotní model

Taflerův bankrotní model (Z) byl publikován v roce 1977 a má následující tvar:

$$Z = 0,53 \cdot R1 + 0,13 \cdot R2 + 0,18 \cdot R3 + 0,16 \cdot R4,$$

kde:

- R1..... je zisk před zdaněním / krátkodobé závazky,
R2..... jsou oběžná aktiva / cizí kapitál,
R3..... jsou krátkodobé závazky / celková aktiva,
R4..... jsou tržby / celková aktiva.

Pokud je hodnota modelu vyšší než 0,3, lze očekávat malou pravděpodobnost bankrotu firmy. U hodnoty menší než 0,2 lze očekávat bankrot s vyšší pravděpodobností.

(ŠMEJKAL, A. *Přednášky z předmětu Manažerská ekonomika*, 2007)

2.6 ANALÝZA ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ

Účetní výkazy obsahují údaje týkající se jak běžného roku, tak předcházejících let. Z těchto časových řad může finanční analytik zkoumat průběh změn a odhalovat dlouhodobé trendy významných finančních položek. Porovnávání jednotlivých položek výkazů v čase se provádí po řádcích, horizontálně, proto se hovoří o **horizontální analýze** extenzivních ukazatelů. Změny různých položek výkazů spolu navzájem souvisí a proto interpretace změn musí být provedena velmi obezřetně a komplexně. Přitom se berou v úvahu jak změny absolutní, tak procentní. Velkou nevýhodou je závislost této analýzy na inflaci, která snižuje její vypovídací schopnost.

Účetní výkazy se často analyzují pomocí procentního vyjádření, aby se ulehčila srovnatelnost účetních výkazů s předchozím obdobím a také aby se umožnila srovnatelnost několika společností. Tato technika rozboru se často označuje jako **vertikální analýza**, neboť se pracuje v jednotlivých letech od shora dolů, nikoli napříč jednotlivými roky.

Obecně v rozvaze bývají položky výkazu vyjádřeny procentem z úhrnných aktiv, z celkového kapitálu, apod. Při porovnávání údajů podniku za dva či více roků je možné identifikovat nejzávažnější změny komponent.

Mezi hlavní výhodu vertikální analýzy patří její nezávislost na meziroční inflaci, což umožňuje srovnatelnost výsledků z různých let.

(KOVANICOVÁ, D., KOVANIC, P., 1999)

3. SESTAVOVÁNÍ ÚČETNÍ ZÁVĚRKY

3.1 VYMEZENÍ ÚČETNÍ ZÁVĚRKY

Účetní závěrka je klíčovým a vrcholovým dokumentem, kterým vrcholí účetní práce v účetní jednotce za celé účetní období. Jejím úkolem je poskytnout interním a externím uživatelům širokou škálu informací o majetkové, finanční a důchodové situaci podniku.

Účetní závěrka se sestavuje a zveřejňuje podle zákona o účetnictví a prováděcí vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění vyhlášky č. 472/2003 Sb. a 397/2005 Sb.

Účetní jednotky jsou podle zákona o účetnictví povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz o předmětu účetnictví a finanční situaci účetní jednotky, tj. o majetku, závazcích, vlastním kapitálu a o nákladech a výnosech a výsledku hospodaření jako rozdílu mezi výnosy a náklady.

Základními kvalitativními požadavky na informace uváděné v účetní závěrce jsou spolehlivost, srovnatelnost, srozumitelnost a významnost.

Účetní jednotky sestavují účetní závěrku ke dni, ke kterému se uzavírají účetní knihy. Tento den se nazývá „rozvahový den“. Účetní jednotky uvádějí v účetní závěrce informace podle stavu ke konci rozvahového dne (rozvahový okamžik).

Zákon o účetnictví vymezuje tyto druhy účetních závěrek:

- *řádná* účetní závěrka, která se sestavuje k poslednímu dni běžného účetního období,
- *mimořádná* účetní závěrka, která se sestavuje v dalších případech zejména podle zákona o účetnictví; za mimořádnou účetní závěrku se považuje také „konečná účetní závěrka“ podle obchodního zákoníku,
- *meztímní* účetní závěrka, kterou je závěrka sestavovaná v průběhu účetního období i k jinému okamžiku než ke konci rozvahového dne; při sestavování meztímní účetní závěrky účetní jednotky neuzavírají účetní knihy a provádějí inventarizaci jen pro účely vyjádření ocenění.

3.2 OBSAH A ROZSAH ÚČETNÍ ZÁVĚRKY

Účetní závěrka podnikatelů je nedílný celek tvořený:

- rozvahou (bilancí),
- výkazem zisků a ztrát (výsledovkou),
- přílohou k účetní závěrce,
- přehledem peněžních toků,
- přehledem o změnách vlastního kapitálu.

Účetní jednotky sestavují účetní závěrku buď v plném nebo ve zjednodušeném rozsahu. Rozvahu a výkaz zisků a ztrát v plném rozsahu sestavují a předkládají podnikatelé, kteří mají povinnost ověřovat povinně účetní závěrku auditorem a zveřejňovat údaje z ní. Akciové společnosti sestavují účetní závěrku vždy v plném rozsahu. Účetní závěrku ve zjednodušeném rozsahu mohou sestavovat a zveřejňovat pouze účetní jednotky, které nemají povinnost mít účetní závěrku ověřenu auditorem. Pokud se tyto účetní jednotky dobrovolně rozhodnou, mohou sestavovat a předkládat rozvahu, výsledovku a přílohu v plném rozsahu.

Prováděcí vyhláška sice výslovně neuvádí přehled o peněžních tocích (cash flow) a přehled o změnách vlastního kapitálu jako povinné součásti účetní závěrky, informace o peněžních tocích a o změnách vlastního kapitálu jsou však tak důležité, že účetní závěrka v plném rozsahu by měla oba tyto přehledy zahrnovat.

Přehled peněžních toků není povinnou součástí účetní závěrky sestavované ve zjednodušeném rozsahu. Pokud účetní jednotka sestavuje tento přehled z vlastního rozhodnutí, může být tento přehled součástí přílohy k účetní závěrce nebo jako samostatná součást účetní závěrky. Obdobné platí také pro přehled o změnách ve vlastním kapitálu. Pokud však v průběhu účetního období dojde k významným pohybům a změnám ve vlastním kapitálu, musí účetní jednotka informaci o těchto změnách buď uvést v příloze k účetní závěrce nebo v samostatném přehledu změn vlastního kapitálu.

Účetní závěrka musí obsahovat minimálně tyto základní údaje:

- obchodní firmu (název) u právnické osoby nebo jméno a příjmení u fyzické osoby a sídlo účetní jednotky či bydliště a místo podnikání,
- identifikační číslo,
- právní formu účetní jednotky (právnické osoby),
- předmět podnikání nebo jiné činnosti,

- rozvahový den a okamžik sestavení účetní závěrky,
- podpis statutárního orgánu účetní jednotky nebo podpis fyzické osoby (podnikatele).

Tyto údaje jsou umístěny na všech částech účetní závěrky kromě předmětu podnikání, který je obvykle uveden pouze v příloze k účetní závěrce. Připojením podpisu statutárního orgánu účetní jednotky nebo fyzické osoby podnikatele, který je účetní jednotkou, a uvedením data podpisu pod účetní závěrkou se považuje účetní závěrka za sestavenou.

3.3 OBECNÉ VYMEZENÍ ÚČETNÍCH VÝKAZŮ

3.3.1 ROZVAHA (BILANCE)

Rozvaha je bilančně uspořádaný přehled aktiv (majetku) na jedné straně a zdrojů financování (vlastní a cizí zdroje) na straně druhé. Zdroje financování se nazývají pasiva.

Aktiva za běžné účetní období se vykazují v rozvaze v netto hodnotě rozložené na brutto stav majetku (vstupní ceny) a korekce k jednotlivým složkám aktiv (oprávky a opravné položky), aktiva za srovnatelné období jsou uváděna v netto hodnotách. Pasiva (položky vlastního kapitálu, rezerv, závazků a jiných pasiv) se vykazují za běžné i srovnatelné minulé účetní období v účetních hodnotách.

V rozvaze i v účetních knihách se aktiva (majetek) a závazky člení na krátkodobé a dlouhodobé podle doby použitelnosti do jednoho roku nebo více let. Pohledávka z upsaného a nesplaceného vlastního kapitálu se uvádí bez ohledu na dobu splatnosti v samostatném řádku rozvahy. (RYNEŠ, P., 2007)

Následující tabulka zobrazuje základní strukturu rozvahy.

Tabulka 3: Základní struktura rozvahy

Aktiva					Pasiva		
	Běžné období			Minulé období		Běžné období	Minulé období
	Brutto	Korekce	Netto	Netto			
Aktiva celkem					Pasiva celkem		
A. Pohledávky za upsaný základní kapitál					A. Vlastní kapitál		
B. Dlouhodobý majetek					B. Cizí zdroje		
C. Oběžná aktiva							
D. Časové rozlišení					C. Časové rozlišení		

Pramen: PILÁTOVÁ, J., 2005

3.3.2 VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT (VÝSLEDOVKA)

Výkaz zisků a ztrát (výsledovka) je stupňovitě uspořádaný přehled nákladů a výnosů s příslušnými mezisoučty na úrovni jednotlivých stupňů. Jednotlivé stupně charakterizují úroveň hospodaření v provozní hospodářské činnosti (předmět činnosti podniku), finanční činnosti a mimořádné (nahodilé) činnosti. Výsledek hospodaření za provozní a finanční činnost včetně daně z příjmů za běžnou činnost tvoří výsledek hospodaření za běžnou činnost.

Přílohy č. 2 a 3 prováděcí vyhlášky umožňují sestavit výkaz zisků a ztrát v druhovém nebo účelovém členění. Za předpokladu, že účetní jednotka zvolí pro sestavení účetní závěrky výkaz zisku a ztráty v účelovém členění, uvede v rámci přílohy náklady a výnosy provozního výsledku hospodaření v druhovém členění. (RYNEŠ, 2007)

Následující tabulky zobrazují základní strukturu výkazu zisků a ztrát v těchto členěních.

Tabulka 4: Základní struktura výkazu zisků a ztrát v druhovém členění

Výkaz zisků a ztrát v druhovém členění		Běžné období	Minulé období
	Výnosy sk. 60 až 65 (provozní výnosy) Náklady sk. 50 až 55 (provozní náklady)		
*	Provozní výsledek hospodaření		
	Výnosy sk. 66 a 67 (výnosy z finančních činností) Náklady sk. 56 a 57 (náklady na finanční činnost)		
*	Finanční výsledek hospodaření		
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost		
Q.1.	- splatná		
Q.2.	- odložená		
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost (po zdanění)		
	Výnosy sk. 68 (mimořádné výnosy) Náklady sk. 58 (mimořádné náklady)		
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti		
S.1.	- splatná		
S.2.	- odložená		
*	Mimořádný výsledek hospodaření (po zdanění)		
T.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)		
***	Výsledek hospodaření za účetní období (po zdanění)		
****	Výsledek hospodaření před zdaněním		

Pramen: PILÁTOVÁ, J., 2005

Tabulka 5: Základní struktura výkazu zisků a ztrát v účelovém členění

Výkaz zisků a ztrát v účelovém členění		Běžné období	Minulé období
I.	Tržby z prodeje výrobků, zboží a služeb		
A.	Náklady prodeje		
*	Hrubý zisk nebo ztráta		
	Výnosy sk. 60 až 65 (provozní výnosy) bez tržeb z prodeje výrobků, zboží a služeb Náklady sk. 50 až 55 (provozní náklady) bez nákladů prodeje		
*	Provozní výsledek hospodaření		
	Výnosy sk. 66 a 67 (výnosy z finančních činností) Náklady sk. 56 a 57 (náklady na finanční činnost)		
*	Finanční výsledek hospodaření		
L.	Daň z příjmů za běžnou činnost		
L.1.	- splatná		
L.2.	- odložená		
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost (po zdanění)		
	Výnosy sk. 68 (mimořádné výnosy) Náklady sk. 58 (mimořádné náklady)		
N.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti		
N.1.	- splatná		
N.2.	- odložená		
*	Mimořádný výsledek hospodaření (po zdanění)		
O.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)		
***	Výsledek hospodaření za účetní období (po zdanění)		
****	Výsledek hospodaření před zdaněním		

Pramen: PILÁTOVÁ, J., 2005

3.3.3 PRAVIDLA PRO VYPLŇOVÁNÍ ÚČETNÍCH VÝKAZŮ

Rozvaha a výkaz zisků a ztrát se sestavují a vyplňují v českých korunách a měrnou jednotkou jsou celé tisíce Kč. V rozvaze a ve výkazu zisků a ztrát musí platit základní účetní vazby, tj. rovnost mezi položkami celkových aktiv a pasiv v celých tisících Kč a rovnost výsledku hospodaření ve výkazu zisků a ztrát s výsledkem hospodaření uvedeným v rozvaze.

Účetní výkazy rozvahy a výkazu zisků a ztrát se vyplňují ve všech řádcích a nevyplněné řádky se neproškrťávají, nevpisují se do nich nuly nebo jiná znaménka, řádky se nerozdělují ani se nevpisují údaje mezi řádky nebo do textu.

Členění a obsahová náplň rozvahy a výkazu zisků a ztrát stanovené přílohami prováděcí vyhlášky jsou považovány pouze za minimální závazný výčet údajů v účetních výkazech a účetní jednotka si může zvolit podrobnější členění položek výkazů v rámci požadovaného členění.

Položky rozvahy a výkazu zisků a ztrát označené arabskou číslicí mohou být sloučeny, pokud nejde o významnou položku a sloučení položek současně přispěje k větší srozumitelnosti výkazu; sloučené položky musí být uvedeny v příloze k účetní závěrce.

Každá položka z rozvahy a výkazu zisků a ztrát obsahuje též informaci o výši této položky uvedené za bezprostředně předcházející účetní období. Srovnatelné údaje k položkám aktiv se v rozvaze uvádějí v netto hodnotách. Položky rozvahy a výkazu zisků a ztrát, které za běžné vykazované účetní období i srovnatelné minulé období vykazovaly nulové zůstatky, se neuvádějí v příslušném výkazu.

3.3.4 OBSAHOVÁ NÁPLŇ POLOŽEK ÚČETNÍCH VÝKAZŮ

Náplň a označování jednotlivých řádků rozvahy a výkazu zisků a ztrát jsou odvozeny z prováděcí vyhlášky a dále z účetních výkazů uvedených v příloze 2 a 3 diplomové práce.

POLOŽKY AKTIV ROZVAHY

Řádek 001 – Aktiva celkem – zahrnuje pohledávky za upsaný základní kapitál (řádek 002), dlouhodobý majetek (řádek 003), oběžná aktiva (řádek 031) a časové rozlišení (řádek 063).

Řádek 002 – Pohledávky za upsaný základní kapitál – obsahuje pohledávky za upisovateli, společníky a členy družstva plynoucí z povinnosti splatit vklad do základního kapitálu a upsané nesplacené akcie.

Řádek 003 – Dlouhodobý majetek – zahrnuje dlouhodobý nehmotný majetek (řádek 004), dlouhodobý hmotný majetek (řádek 013) a dlouhodobý finanční majetek (řádek 023).

Řádek 004 – Dlouhodobý nehmotný majetek – obsahuje zřizovací výdaje (řádek 005), nehmotné výsledky výzkumu a vývoje (řádek 006), software (řádek 007), ocenitelná práva (řádek 008) a goodwill s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění určené účetní jednotkou (řádek 009), dále jiný dlouhodobý nehmotný majetek (řádek 010), nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek (řádek 011) a poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek (řádek 012).

Řádek 013 – Dlouhodobý hmotný majetek – obsahuje hmotný majetek s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění určené účetní jednotkou, tj. pozemky, pokud nejsou zbožím (řádek 014), dále stavby (řádek 015), samostatné movité věci a soubory movitých věcí (řádek 016), pěstitelské celky trvalých porostů (řádek 017),

základní stádo a tažná zvířata (řádek 018), jiný dlouhodobý hmotný majetek (řádek 019), nedokončený dlouhodobý hmotný majetek (řádek 020), poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek (řádek 021) a oceňovací rozdíl k nabytému majetku (řádek 022).

Řádek 023 – Dlouhodobý finanční majetek – obsahuje podíly v ovládaných a řízených osobách (řádek 024), podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem (řádek 025), ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly (řádek 026), půjčky a úvěry (řádek 027), dále jiný dlouhodobý finanční majetek (řádek 028), pořizovaný dlouhodobý finanční majetek (řádek 029) a poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek (řádek 030).

Řádek 031 – Oběžná aktiva – zahrnuje zásoby (řádek 032), dlouhodobé pohledávky (řádek 039), krátkodobé pohledávky (řádek 048) a krátkodobý finanční majetek (řádek 058).

Řádek 032 – Zásoby – zahrnuje materiál (řádek 033), nedokončenou výrobu a polotovary (řádek 034), výrobky (řádek 035), zvířata (řádek 036), zboží za účelem prodeje (řádek 037) a poskytnuté zálohy na zásoby (řádek 038).

Řádek 039 – Dlouhodobé pohledávky – obsahuje odloženou daňovou pohledávku (řádek 047) a pohledávky, které mají dobu splatnosti delší než jeden rok, tj. pohledávky z obchodních vztahů (řádek 040), pohledávky za ovládanými a řízenými osobami (řádek 041), pohledávky za účetními jednotkami pod podstatným vlivem (řádek 042), dále pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení (řádek 043), dlouhodobé poskytnuté zálohy (řádek 044), dohadné účty aktivní (řádek 045) a jiné pohledávky (řádek 046).

Řádek 048 – Krátkodobé pohledávky – obsahuje pohledávky, které mají dobu splatnosti kratší než jeden rok, tj. pohledávky z obchodních vztahů (řádek 049), pohledávky – ovládající a řídicí osoba (zejména poskytnuté půjčky a úvěry) (řádek 050), pohledávky – podstatný vliv (zejména poskytnuté půjčky a úvěry) (řádek 051), pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení (řádek 052), sociální zabezpečení a zdravotní pojištění (řádek 053), stát – daňové pohledávky (řádek 054), krátkodobé poskytnuté zálohy (řádek 055), dohadné účty aktivní (řádek 056) a jiné pohledávky (řádek 057).

Řádek 058 – Krátkodobý finanční majetek – obsahuje položky se splatností kratší než jeden rok, tj. peníze (řádek 059), účty v bankách (řádek 060), krátkodobé cenné papíry a podíly (řádek 061) a pořizovaný krátkodobý finanční majetek (řádek 062).

Řádek 063 – obsahuje tituly **časového rozlišení**, které mají aktivní zůstatek, tj. náklady příštích období (řádek 064), komplexní náklady příštích období (řádek 065) a příjmy příštích období (řádek 066).

POLOŽKY PASIV ROZVAHY

Řádek 067 – Pasiva celkem – zahrnuje vlastní kapitál (řádek 068), cizí zdroje (řádek 085) a časové rozlišení (řádek 118).

Řádek 068 – Vlastní kapitál – zahrnuje základní kapitál (řádek 069), kapitálové fondy (řádek 073), rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku (řádek 078), výsledek hospodaření minulých let (řádek 081) a výsledek hospodaření běžného účetního období (řádek 084).

Řádek 069 – Základní kapitál – obsahuje základní kapitál (řádek 070), vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (řádek 071) a změny základního kapitálu (řádek 072).

Řádek 073 – Kapitálové fondy – obsahuje emisní užil (řádek 074), ostatní kapitálové fondy (řádek 075), oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků (řádek 076) a oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách (řádek 077).

Řádek 078 – Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku – obsahuje zákonný rezervní fond nebo nedělitelný fond (řádek 079) a statutární a ostatní fondy (řádek 080).

Řádek 081 – Výsledek hospodaření minulých let – obsahuje nerozdělený zisk minulých let (řádek 082) a neuhrazenou ztrátu minulých let (řádek 083).

Řádek 084 – Výsledek hospodaření běžného účetního období – odpovídá výsledku hospodaření za účetní období v řádku 60 ve výkazu zisků a ztrát v plném rozsahu v druhovém členění.

Řádek 085 – Cizí zdroje – zahrnuje rezervy (řádek 086), dlouhodobé závazky (řádek 091), krátkodobé závazky (řádek 102) a bankovní úvěry a výpomoci (řádek 114).

Řádek 086 – Rezervy – obsahuje rezervy podle zvláštních právních předpisů (řádek 087), rezervu na důchody a podobné závazky (řádek 088), rezervu na daň z příjmů (řádek 089) a ostatní rezervy (řádek 090).

Řádek 091 – Dlouhodobé závazky – obsahuje odložený daňový závazek (řádek 101) a závazky s dobou splatnosti delší než jeden rok, tj. závazky z obchodních vztahů (řádek 092), závazky – ovládající a řídicí osoba (řádek 093), závazky k účetním jednotkám pod podstatným vlivem (řádek 094), dále závazky ke společníkům, členům družstva

a k účetníkům sdružení (řádek 095), dlouhodobé přijaté zálohy (řádek 096), vydané dluhopisy (řádek 097), dlouhodobé směnky k úhradě (řádek 098), dohadné účty pasivní (řádek 099) a jiné závazky (zejména dlouhodobé závazky z nájmu nebo koupě podniku) (řádek 100).

Řádek 102 – Krátkodobé závazky – obsahuje závazky s dobou splatnosti kratší než jeden rok, tj. závazky z obchodních vztahů (řádek 103), závazky – ovládající a řídicí osoba (řádek 104), závazky k účetním jednotkám pod podstatným vlivem (řádek 105), závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení (řádek 106), závazky k zaměstnancům (řádek 107), závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění (řádek 108), stát – daňové závazky a dotace (řádek 109), krátkodobé přijaté zálohy (řádek 110), vydané dluhopisy (řádek 111), dohadné účty pasivní (řádek 112) a jiné závazky (řádek 113).

Řádek 114 – Bankovní úvěry a výpomoci – obsahuje bankovní úvěry dlouhodobé (řádek 115), krátkodobé bankovní úvěry (řádek 116) a krátkodobé finanční výpomoci (řádek 117).

Řádek 118 – Časové rozlišení – obsahuje tituly časového rozlišení, které mají pasivní zůstatek, tj. výdaje příštích období (řádek 119) a výnosy příštích období (řádek 120).

POLOŽKY VÝKAZU ZISKŮ A ZTRÁT V DRUHOVÉM ČLENĚNÍ

Řádek 01 – Tržby za prodej zboží – obsahuje vyúčtované tržby za prodané zboží.

Řádek 02 – Náklady vynaložené na prodané zboží – obsahuje pořizovací cenu, popřípadě reprodukční pořizovací cenu prodaného zboží.

Řádek 03 – Obchodní marže – je rozdílem vyúčtovaných tržeb za prodej zboží a nákladů vynaložených na prodané zboží (řádek 01 – řádek 02).

Řádek 04 – Výkony – obsahuje tržby za prodej vlastních výrobků a služeb (řádek 05), změnu stavu zásob vlastní výroby (řádek 06) a aktivaci (řádek 07).

Řádek 08 – Výkonová spotřeba – zahrnuje spotřebu materiálu a energie (řádek 09) a služby (náklady na opravy a udržování, cestovné, náklady na reprezentaci, nájemné, náklady na pořízení drobného nehmotného majetku) (řádek 10).

Řádek 11 – Přidaná hodnota – je součtem Obchodní marže a rozdílu mezi Výkony a Výkonovou spotřebou (řádek 03 + [řádek 04 – řádek 08]).

Řádek 12 – Osobní náklady – obsahuje mzdové náklady (řádek 13), odměny členům orgánů společnosti a družstva (řádek 14), náklady na sociální zabezpečení a zdravotní

pojištění zákonné i ostatní (řádek 15) a sociální náklady zákonné i ostatní, včetně sociálních nákladů fyzické osoby (řádek 16).

Řádek 17 – Daně a poplatky – obsahuje veškeré daně a poplatky zaúčtované účetní jednotkou jako náklady s výjimkou daně z příjmů.

Řádek 18 – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – zahrnuje odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku.

Řádek 19 – Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu – zahrnuje tržby z prodeje dlouhodobého majetku (řádek 20) a tržby z prodeje materiálu (řádek 21).

Řádek 22 – Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu – zahrnuje zůstatkovou cenu prodaného dlouhodobého majetku (řádek 23) a prodaný materiál (řádek 24).

Řádek 25 – Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období – obsahuje rozdíl mezi konečným a počátečním stavem rezerv, opravných položek a komplexních nákladů příštích období.

Řádek 26 – Ostatní provozní výnosy – obsahuje zejména smluvní pokuty a úroky z prodlení, výnosy z postoupených pohledávek a výnosy z odepsaných pohledávek, inventarizační rozdíly, přijaté dotace k úhradě nákladů a pojistná plnění, která nejsou v mimořádných výnosech.

Řádek 27 – Ostatní provozní náklady – obsahuje zejména poskytnuté dary, smluvní pokuty a úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále, odpis pohledávek, pojistné vztahující se k provozní činnosti, inventarizační rozdíly a škody v provozní oblasti.

Řádek 30 – Provozní výsledek hospodaření – zohledňuje řádky 01 – Tržby za prodej zboží až 29 – Převod provozních nákladů.

Řádek 33 – Výnosy z dlouhodobého finančního majetku – obsahuje zejména dividendy, podíly na zisku, úrokové výnosy, konkrétně výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem (řádek 34), výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů (řádek 35) a výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku (řádek 36).

Řádek 38 – Náklady z finančního majetku – obsahuje například u dluhopisů s pevnou úrokovou sazbou držaných do splatnosti rozdíl mezi pořizovací cenou bez kuponu a jmenovitou hodnotou ve věcné a časové souvislosti.

Řádek 41 – Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti – obsahuje rozdíl mezi konečným a počátečním stavem rezerv a opravných položek ve finanční oblasti.

Řádek 42 – Výnosové úroky – obsahuje úroky vykázané ve věcné a časové souvislosti (též úroky, které nebyly zahrnuty do bankovního vyúčtování).

Řádek 43 – Nákladové úroky – obsahuje úroky vykázané ve věcné a časové souvislosti (též úroky, které nebyly zahrnuty do bankovního vyúčtování).

Řádek 44 – Ostatní finanční výnosy – obsahuje zejména kursové zisky a nároky na náhrady mank a schodků ve finančním majetku.

Řádek 45 – Ostatní finanční náklady – obsahuje zejména kursové ztráty, manka, schodky a škody na finančním majetku a bankovní výlohy.

Řádek 48 – Finanční výsledek hospodaření – zohledňuje řádky 31 – Tržby z prodeje cenných papírů a podílů až 47 – Převod finančních nákladů.

Řádek 49 – Daň z příjmu za běžnou činnost – zahrnuje daň z příjmu splatnou (řádek 50) a daň z příjmu odloženou (řádek 51).

Řádek 52 – Výsledek hospodaření za běžnou činnost – je součtem řádků 30 – Provozní výsledek hospodaření a 48 – Finanční výsledek hospodaření sníženým o řádek 49 – Daň z příjmů za běžnou činnost (řádek 30 + řádek 48 – řádek 49).

Řádek 53 – Mimořádné výnosy – obsahuje výnosy z operací zcela mimořádných vzhledem k běžné činnosti účetní jednotky, jakož i výnosy z mimořádných událostí nahodile se vyskytujících.

Řádek 54 – Mimořádné náklady – obsahuje náklady z operací zcela mimořádných vzhledem k běžné činnosti účetní jednotky, jakož i náklady z mimořádných událostí nahodile se vyskytujících.

Řádek 58 – Mimořádný výsledek hospodaření – je rozdílem řádku 53 – Mimořádné výnosy a součtu řádků 54 – Mimořádné náklady a 55 – Daň z příjmů z mimořádné činnosti (řádek 53 – [řádek 54 + řádek 55]).

Řádek 59 – Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům – obsahuje nárok na podíl na zisku nebo povinnost úhrady ztráty vůči společníkům veřejné obchodní společnosti a komplementářům komanditní společnosti.

Řádek 60 – Výsledek hospodaření za účetní období – je součtem řádků 52 – Výsledek hospodaření za běžnou činnost a 58 – Mimořádný výsledek hospodaření sníženým o řádek 59 – Převod podílu na výsledku hospodaření (řádek 52 + řádek 58 – řádek 59).

Řádek 61 – Výsledek hospodaření před zdaněním – je součtem řádků 30 – Provozní výsledek hospodaření, 48 – Finanční výsledek hospodaření a řádku 53 – Mimořádné výnosy sníženým o řádek 54 – Mimořádné náklady (řádek 30 + řádek 48 + řádek 53 – řádek 54).

3.4 PŘÍLOHA K ÚČETNÍ ZÁVĚRCE

3.4.1 VYMEZENÍ, VÝZNAM A FORMA PŘÍLOHY

Základní úpravu, obsah a požadavky na přílohu stanovuje Ministerstvo financí v prováděcí vyhlášce. Příloha k účetní závěrce je nedílnou součástí účetní závěrky podnikatelů. Informuje o všech detailech a podrobnostech finanční a majetkové situace vykazujícího podniku v případech, ve kterých informaci není možno vyčíst přímo nebo ji odvodit z rozvahy či výkazu zisků a ztrát.

Základním požadavkem na údaje obsažené v příloze je jejich významnost a užitečnost pro uživatele. Údaje v příloze musí být sestaveny a zveřejněny srozumitelně způsobem, který umožní při znalosti použitých účetních metod poučenému uživateli účetní závěrky, aby si učinil ve všech souvislostech komplexní představu o majetkové, důchodové a finanční situaci účetní jednotky.

Význam přílohy a účetních výkazů nabývá na důležitosti při srovnání v čase. Z tohoto důvodu je důležité, aby byly zveřejňovány a uváděny účetní zásady, na jejichž základě byla účetní závěrka za příslušné účetní období sestavena, a aby tyto zásady byly stálé. V případě změny je nutno zmínit tuto skutečnost v příloze.

Předpis pro sestavení a obsah přílohy neukládá vykazujícímu podniku povinnou formu a závaznou strukturu, nýbrž předpokládá, že podnik sestaví přílohu popisným způsobem nebo ve formě tabulkové, eventuálně jejich kombinací.

3.4.2 OBSAH A STRUKTURA PŘÍLOHY

Údaje uváděné v příloze k účetní závěrce vycházejí z údajů běžně vedeného účetnictví a popř. z dalších evidencí, statistik a podkladů, které má účetní jednotka k dispozici a hodnotové údaje jsou uváděny v tis. Kč.

Příloha k účetní závěrce se skládá ze čtyř základních bloků informací:

- obecné údaje,
- informace o použitých účetních metodách, obecných účetních zásadách a způsobech oceňování,
- doplňující informace k rozvaze a výkazu zisků a ztrát,
- přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu (tyto přehledy jsou součástí přílohy v případě, že se účetní jednotka rozhodne tyto přehledy sestavovat a nebude je vykazovat jako samostatnou součást účetní závěrky).

3.4.2.1 Přehled o změnách vlastního kapitálu

Přehled o změnách vlastního kapitálu podává informace o zvýšení nebo snížení jednotlivých složek vlastního kapitálu mezi dvěma rozvahovými dny. Sestavuje se za běžné účetní období s uvedením srovnatelných údajů za minulé období. Jestliže se podnik rozhodne tento přehled sestavovat, je vhodné ho zařadit do účetní závěrky jako samostatnou složku (výkaz). Komentář k tomuto výkazu zejména ohledně jednotlivých titulů pro zvýšení nebo snížení položek vlastního kapitálu je vhodné uvést v příloze k účetní závěrce.

Následující tabulka zobrazuje možný způsob sestavení přehledu o změnách vlastního kapitálu.

Tabulka 6: Základní struktura přehledu o změnách vlastního kapitálu

Položky vlastního kapitálu	Hospodářský výsledek	Základní kapitál		Fondy, zisky a ztráty minulých let a výsledek hospodaření					Změna stavu vlastního kapitálu
		Zapsaný	Nezapsaný	Rezervní fond	Ostatní fondy ze zisku	Kapitálový fond	Oceňovací rozdíly z přecenění	Ztráty minulých let	
Změny vlastního kapitálu									
<i>Stav k počátku účetního období</i>									
<i>Změny:</i>									
<i>Zvýšení základního kapitálu</i>									
<i>a) z vlastních zdrojů</i>									
<i>b) upsání základního kapitálu</i>									
<i>Výplata dividend</i>									
<i>Příděl do rezervního fondu</i>									
<i>Úhrada ztrát minulých let</i>									
<i>Přecenění na reálnou hodnotu do kapitálu</i>									
<i>Hospodářský výsledek běžného roku</i>									
<i>Stav na konci účetního období</i>									

Pramen: RYNEŠ, P., 2007

3.4.2.2 Přehled o peněžních tocích (Cash flow)

Rozvaha a výkaz zisků a ztrát jsou postaveny na aktuálním principu, tj. zakládají se na vztahu nákladů a výnosů k časovému období a poskytují informace o finanční situaci a ziskovosti podniku. Neinformují však o způsobu, jakým společnost vyprodukovala a použila peněžní prostředky. Výkaz zisků a ztrát může vykazovat zisky, avšak společnost může vykazovat vážnou platební neschopnost.

Výkaz o peněžních tocích tedy informuje uživatele jednak o způsobu, jakým společnost peněžní prostředky vyprodukovala a jednak o způsobu jejich použití. Tento výkaz doplňuje

rozvahu a výkaz zisků a ztrát o další rozměr, kterým se vrací k peněžním prostředkům. Informační zdroj pro sestavení cash flow tvoří údaje z účetnictví. Nejdůležitějším informačním zdrojem jsou údaje o změně stavu rozvahových položek a údaje z výkazu zisků a ztrát.

Podstatou výkazu o peněžních tocích (cash flow) je vysvětlit vývoj peněžních prostředků a jejich ekvivalentů během sledovaného účetního období a podat informaci o vývoji finanční situace podniku. Pro analýzu peněžních toků je třeba peněžní toky členit do třech základních činností:

- peněžní toky z provozní činnosti,
- peněžní toky z investiční činnosti,
- peněžní toky vztahující se k financování podnikové činnosti.

V rámci těchto tří oblastí, do kterých se výkaz musí povinně rozdělit, je nutné vykázat jako čisté peněžní toky specifické položky, tj. úroky (přijaté a vydané), dividendy (přijaté a vydané), mimořádné příjmy a výdaje a platby daně z příjmů včetně zálohových plateb. V tomto smyslu se podnik chápe jako soubor tří výše uvedených činností (provozní, investiční, finanční), které nepřetržitě probíhají v podniku. Současně výkaz o peněžních tocích zajišťuje vazbu mezi výsledovkou a změnami aktiv a pasiv v rozvaze.

Účetní jednotka může na základě vlastního uvážení zvolit buď přímou nebo nepřímou metodu sestavení přehledu o peněžních tocích.

Přímá metoda

Při užití přímé metody jsou vykázány hlavní skupiny peněžních příjmů a peněžních výdajů provozní činnosti, při jejichž vykázáni se vychází:

- z třídění účetních případů, které se týkají pohybu peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů, do předem stanovených skupin příjmů a výdajů týkajících se provozní činnosti = **čistá přímá metoda**,
- ze skupin položek nákladů a výnosů za provozní činnosti ve výkazu zisků a ztrát, které se upravují o změnu stavu materiálu a zboží, pohledávek a závazků z provozní činnosti, krátkodobého finančního majetku nezahrnutého do peněžních ekvivalentů, položek přechodných účtů (např. časového rozlišení), o další nepeněžní náklady a výnosy (náklady na tvorbu rezerv a opravných položek), o položky náležející do finanční nebo investiční činnosti = **náhradní přímá metoda**.

Nepřímá metoda

Vykázání peněžních toků za provozní činnosti nepřímou metodou je založeno na úpravě hospodářského výsledku o nepeněžní operace, tj. účetní případy ovlivňující výši zisku nebo ztráty bez dopadu do peněžních prostředků a ekvivalentů, např. odpisy, tvorba a čerpání rezerv a opravných položek, dále o změny stavu zásob, pohledávky a závazky, eventuálně krátkodobý finanční majetek a o položky náležející do finanční nebo investiční činnosti, např. zisk nebo ztráta z prodeje dlouhodobého majetku.

Základní otázkou při využití nepřímé metody sestavení přehledu o peněžních tocích je, z jaké úrovně hospodářského výsledku se má vycházet. V úvahu přichází hospodářský výsledek za podnik jako celek po zdanění, hospodářský výsledek za běžnou činnost před zdaněním a provozní hospodářský výsledek. Pokud účetní jednotka vychází z hospodářského výsledku za podnik jako celek, znamená to, že mimořádný hospodářský výsledek je tvořen z převážné většiny z operací nepeněžního charakteru (např. manka a škody na majetku, náklady a výnosy vyplývající ze změny metody ocenění, tvorba a čerpání mimořádných rezerv a opravných položek), tzn. že tyto mimořádné náklady a výnosy musí být stejně vyloučeny z výsledku hospodaření a do přehledu se uvedou pouze mimořádné příjmy a výdaje.

Z výše uvedeného vyplývá, že lepší bude vycházet buď z hospodářského výsledku za běžnou činnost před zdaněním, nebo z provozního hospodářského výsledku. Hospodářský výsledek za běžnou činnost před zdaněním neobsahuje mimořádné náklady a výnosy a dále neobsahuje náklady spojené s daní z příjmů. Tato úroveň hospodářského výsledku však obsahuje finanční hospodářský výsledek, který obsahuje celou řadu položek, jež by se měly z hospodářského výsledku vyloučit, jako např. náklady a výnosy z prodeje cenných papírů, úroky, kurzové ztráty a zisky a výnosy z finančních investic a krátkodobého finančního majetku. (RYNEŠ, P., 2007)

4. VYMEZENÍ UKAZATELŮ FINANČNÍ ANALÝZY NA ZÁKLADĚ POLOŽEK ÚČETNÍCH VÝKAZŮ

Vstupní údaje ukazatelů finanční analýzy tvoří položky rozvahy, výkazu zisků a ztrát a výkazu o peněžních tocích, jejichž hodnoty za pět sledovaných období jsou uvedeny v příloze 2 – 4 této práce. Následující tabulky podávají přehled o způsobu výpočtu jednotlivých ukazatelů dle účetních výkazů.

Tabulka 7: Ukazatele rentability na základě účetní závěrky

Ukazatele	VÝPOČET	Výpočet dle účetních výkazů *
Rentabilita celkového kapitálu (ROA)	$[\text{Čistý zisk} + \text{nákl. úrok} \cdot (1 - \text{daň. sazba})] / \text{Aktiva}$	$[V60 + V43 \cdot (1 - 0,31)] / R001$
Rentabilita dlouhodobě invest. kapitálu (RDIK)	$[\text{Čistý zisk} + \text{nákl. úrok} \cdot (1 - \text{daň. sazba})] / (\text{Dlouhodobé závazky} + \text{Vlastní kapitál})$	$[V60 + V43 \cdot (1 - 0,31)] / (R091 + R068)$
Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)	Čistý zisk / Vlastní kapitál	$V60 / R068$
Rentabilita výnosů	Čistý zisk / Výnosy	$V60 / (V01 + V04 + V19 + V26 + V31 + V33 + V34 + V42 + V44 + V53)$
Rychlost obratu celkových aktiv	Výnosy / Aktiva	$(V01 + V04 + V19 + V26 + V31 + V33 + V34 + V42 + V44 + V53) / R001$
Finanční páka	Aktiva / Vlastní kapitál	$R001 / R068$
Rentabilita výnosů	Čistý zisk / Výnosy	$V60 / (V01 + V04 + V19 + V26 + V31 + V33 + V34 + V42 + V44 + V53)$
Rentabilita nákladů	Čistý zisk / Celkové náklady	$V60 / (V02 + V08 + V12 + V17 + V18 + V22 + V25 + V27 + V32 + V43 + V45 + V49 + V54)$
Nákladovost	Celkové náklady / Výnosy	$(V02 + V08 + V12 + V17 + V18 + V22 + V25 + V27 + V32 + V43 + V45 + V49 + V54) / (V01 + V04 + V19 + V26 + V31 + V33 + V34 + V42 + V44 + V53)$

Tabulka 8: Ukazatele aktivity na základě účetní závěrky

Ukazatele	VÝPOČET	Výpočet dle účetních výkazů *
Rychlost obratu zásob	Tržby / Zásoby	$(V01+V05) / R032$
Doba obratu zásob	365 / Rychlost obratu zásob	$365 / [(V01+V05)/R032]$
Rychlost obratu pohledávek	Výnosy / Pohledávky	$(V01+V04+V19+V26+V31+V33+V34+V42+V44+V53) / (R039+R048)$
Doba obratu pohledávek	365 / Rychlost obratu pohledávek	$365 / [(V01+V04+V19+V26+V31+V33+V34+V42+V44+V53)/(R039+R08)]$
Doba obratu krátkodobých závazků	365 / (Tržby / Krátk. závazky)	$365 / [(V01+V05)/(R102+R116)]$
Fondová účinnost (rychlost obratu dlouh. hm. majetku)	Výnosy / Zůstatková cena dlouhodobého hmotného majetku	$(V01+V04+V19+V26+V31+V33+V34+V42+V44+V53) / R013$

Tabulka 9: Ukazatele zadluženosti na základě účetní závěrky

Ukazatele	VÝPOČET	Výpočet dle účetních výkazů *
Věřitelské riziko	Celkové závazky / Aktiva	$(R091+R102+R114) / R001$
Finanční samostatnost	Vlastní kapitál / Aktiva	$R068 / R001$
Finanční páka	Aktiva / Vlastní kapitál	$R001 / R068$
Míra finanční zadluženosti	Celkové závazky / Vlastní kapitál	$(R091+R102+R114) / R068$
Míra finanční samostatnosti	Vlastní kapitál / Celkové závazky	$R068 / (R091+R102+R114)$
Překapitalizování	Vlastní kapitál / Dlouhodobý majetek	$R068 / R003$
Podkapitalizování	(Vlastní kapitál + Dlouh. cizí zdroje) / Dlouhodobý majetek	$[R068+(R091+R102+R114)] / R003$
Úrokové krytí I	Zisk před zdaněním a úroky / Nákladové úroky	$(V61+V43) / V43$
Úrokové krytí II	Provozní cash flow / Nákladové úroky	Čistý peněžní tok z provozní činnosti z výkazu CF / V43

Tabulka 10: Ukazatele likvidity na základě účetní závěrky

Ukazatele	VÝPOČET	Výpočet dle účetních výkazů *
Peněžní (cash) likvidita	Finanční majetek / Krátkodobé závazky a dluhy	R058 / (R102+R116)
Pohotová (okamžitá) likvidita	(Finanční majetek+Krátkodobé pohledávky) / Krátkodobé závazky a dluhy	(R058+ R048) / (R102+R116)
Běžná likvidita	(Finanční majetek+Krátkodobé pohledávky+Zásoby)/ Krátkodobé závazky a dluhy	(R058+ R048+R032) / (R102+R116)
Provozní likvidita	Provozní cash-flow / Krátkodobé závazky a dluhy	(Čistý peněžní tok z provozní činnosti z výkazu CF) / (R102+R116)
Čistý pracovní kapitál	(Finanční majetek+Krátkodobé pohledávky+Zásoby) – Krátkodobé závazky a dluhy	(R058+ R048+R032) - (R102+R116)

* Poznámka k použité symbolizaci: Údaje z rozvahy = R + číslo řádku
Údaje z výkazu zisků a ztrát = V + číslo řádku
Výkaz CF = Výkaz o peněžních tocích

5. CÍL A METODIKA PRÁCE

Cílem této diplomové práce je posoudit vliv věcného obsahu jednotlivých položek účetních výkazů z hlediska používaných ukazatelů finanční analýzy na adekvaci těchto ukazatelů a na základě toho zhodnotit finanční situaci konkrétního podniku.

Teoretická část je zaměřena na popis soustavy ukazatelů finanční analýzy, jejich obsahovou náplň a vazby, které mezi nimi existují. Dále je zde vymezen způsob sestavování účetní závěrky a ukazatelů finanční analýzy na základě položek účetních výkazů. Teoretické poznatky jsou čerpány z odborné literatury pojednávající o účetní závěrce a finanční analýze podniku, dále ze zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, z vyhlášky Ministerstva financí č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, dále z internetových zdrojů a přednášek.

Praktická část této práce je zaměřena na zhodnocení existujících vazeb mezi ukazateli finanční analýzy a na to, jaké údaje z účetní závěrky je vhodné použít pro jejich výpočet, aby byly výsledky analýzy co nejspolehlivější. Následuje zhodnocení celkové finanční situace daného podniku během pěti let. Analyzovanou společností je středočeský podnik, který má formu společnosti s ručením omezeným. Zabývá se především výrobou a prodejem potravinářského a spotřebního zboží.

Pro analýzu hospodaření podniku jsou použity finanční poměrové ukazatele (ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti, likvidity, ukazatele na bázi peněžních toků), dále ukazatele finančního zdraví a pyramidální rozklady výsledku hospodaření. Údaje pro zpracování praktické části jsou čerpány z výroční zprávy společnosti za období 2003 – 2005.

V úvodu praktické části je stručně charakterizován vybraný podnik. V další části je provedeno zhodnocení poměrových ukazatelů a jejich srovnání s oborovým průměrem kategorie D (Zpracovatelský průmysl) Odvětvové kategorie ekonomických činností (OKEČ). K těmto hodnocením jsou v přehledných tabulkách uvedeny vypočítané hodnoty ukazatelů za pět účetních období a grafy. V dalších dvou kapitolách je v tabulkách proveden rozklad výsledku hospodaření ve výsledovce a klasický pyramidový rozklad výsledku hospodaření pomocí logaritmické metody a metody postupných změn, a jejich zhodnocení. V poslední kapitole jsou zhodnoceny ukazatele finančního zdraví.

V závěru této práce jsou shrnuty hodnocené údaje, vyzdvíženy slabé a silné stránky a je zmíněno možné řešení nedostatků podniku.

PRAKTICKÁ ČÁST

6. POSOUZENÍ FINANČNÍ SITUACE VYBRANÉHO PODNIKU

6.1 CHARAKTERISTIKA PODNIKU

Pro hodnocení finanční situace podniku na základě účetní závěrky jsou použity údaje středočeského podniku zabývajícího se výrobou potravinářského a spotřebního zboží.

Společnost byla založena v roce 1929, kdy došlo k fúzi dvou podniků z Nizozemí a Velké Británie. Společnost se následně zaměřila na výrobu mýdel a zpracování olejů, dále na výrobu margarínů, obchod s potravinami, rybami, konzervářským zbožím, masem a zmrzlinářskými výrobky. V roce 1986 podnik prodal většinu svých služeb a přidružených aktivit a počátkem devadesátých let prováděl akvizice v Polsku, České republice, Slovensku, Maďarsku, Rusku a Rumunsku. Svou činnost orientoval pouze na čtyři hlavní skupiny výrobků – potraviny, osobní péče a hygiena, péče o domácnost a speciální chemikálie. Na český a slovenský trh vstoupil v roce 1991.

Koncern společnosti je jedním z největších výrobců potravinářského a spotřebního zboží. Působí ve 150 zemích světa, ve kterých zaměstnává více než 247 000 pracovníků. Stejně jako celosvětově, tak i v České republice patří mezi největší výrobce a dodavatele tohoto druhu zboží.

Analyzovaný podnik provozuje v České republice dva závody, ve kterých zaměřuje svou činnost především na výrobu kosmetických přípravků a potravinářských výrobků.

Společnost je právnickou osobou, má formu společnosti s ručením omezeným. Základní kapitál společnosti činí 500.000.000,-- Kč. Podnik účtuje v soustavě podvojného účetnictví a sestavuje účetní závěrku v plném rozsahu. Ke konci roku 2005 společnost zaměstnávala přibližně 1200 pracovníků.

Společnost si udržuje své významné postavení v jednotlivých segmentech trhu a své důležité tržní podíly ve srovnání s dřívějšími roky. Celkový obrat se pohybuje v pěti sledovaných obdobích okolo 7 - 8 miliard Kč. Výrazně rostou také další ekonomické ukazatele, zobrazené v následující tabulce a grafu.

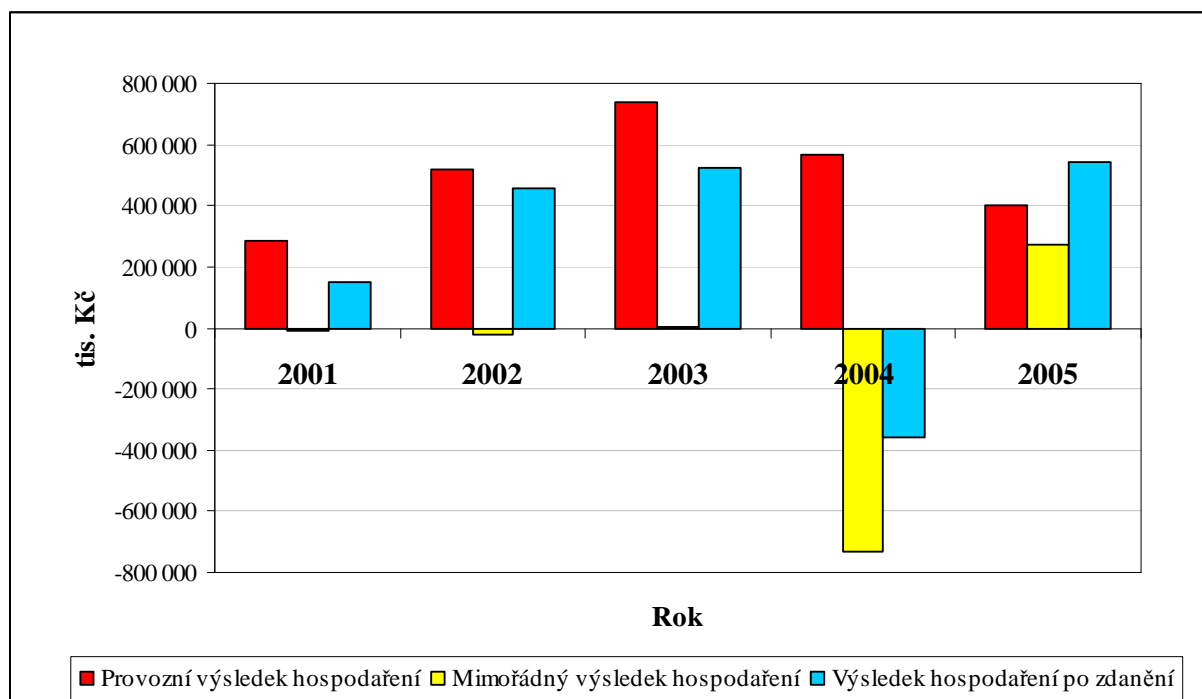
Tabulka 11: Hlavní ekonomické ukazatele společnosti v letech 2001 – 2005 (v tis. Kč)

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005
Celkový obrat	6 387 949	7 999 083	7 923 474	7 461 220	6 939 905
Provozní výsledek hospodaření	286 549	515 318	736 533	566 345	404 334
Mimořádný výsledek hospodaření	-6 589	-18 595	4 578	- 733 347*	274 698
Výsledek hospodaření po zdanění	150 180	457 002	521 317	- 357 334*	539 672
Výsledek hospodaření před zdaněním	203 210	563 621	717 263	- 318 233*	644 251
Aktiva celkem (netto)	3 346 565	3 594 615	3 431 371	2 826 316	4 285 537**
Základní kapitál	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Vlastní kapitál	712 003	1 029 189	1 080 322	202 986	1 872 658
Průměrný počet zaměstnanců (osoby)	1 219	1 627	1 681	1 499	1 180

* Účetní ztráta je způsobena mimořádnými náklady v souvislosti s restrukturalizací jednoho z výrobních závodů.

** Výše aktiv je ovlivněna jednorázovou finanční investicí.

Graf 1: Vývoj výsledků hospodaření za období 2001 – 2005 (v tis. Kč)

6.2 HODNOCENÍ POMĚROVÝCH UKAZATELŮ A JEJICH POROVNÁNÍ S OBOROVÝM PRŮMĚREM

V této části diplomové práce jsou vypočteny poměrové ukazatele finanční analýzy, je provedeno jejich zhodnocení a srovnání s oborovým průměrem kategorie D – Zpracovatelský průmysl Odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ). Přehled hodnot ukazatelů oborového průměru je uveden v příloze 5 této práce.

6.2.1 UKAZATELE RENTABILITY

Tabulka 12: Ukazatele rentability v letech 2001 - 2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Rentabilita celkového kapitálu (ROA)	6,1%	13,8%	15,8%	-12,0%	12,8%
Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)	21,1%	44,4%	48,3%	-176,0%	28,8%
<i>Rentabilita tržeb</i>	2,4%	5,7%	6,6%	-4,8%	7,8%
<i>Rychlost obrátu celkových aktiv</i>	1,9 x	2,2 x	2,3 x	2,6 x	1,6 x
<i>Finanční páka</i>	4,7 x	3,5 x	3,2 x	13,9 x	2,3 x

Při výpočtu rentability **celkového kapitálu (ROA)** je v čitateli zlomku použit zisk po zdanění a zdaněný úrok. Tím se zohledňuje ta skutečnost, že efektem reprodukce je nejen čistý zisk jako odměna vlastníkům, ale také již zdaněný úrok jako odměna věřitelům za poskytnutí kapitálu. Celkový kapitál vynáší po zdanění v roce 2005 12,8 %, což je o 24,8 % více než v roce 2004, kdy ROA činila -12 % vlivem dosažené ztráty. V roce 2003 dosáhla hodnoty 15,8 %, což je o 2 % více než v roce 2002, kdy činila 13,8 %. V roce 2001 činila ROA 6,1 %, což je o 7,7 % méně než v roce 2002. Z těchto údajů tedy vyplývá, že ROA po zdanění ve sledovaných pěti letech roste s výjimkou roku 2004, protože zisk po zdanění ovlivnila ztráta díky jednorázovému vynaložení mimořádných nákladů. Rok 2005 však dokazuje, že tato ztráta neovlivnila další činnost podniku.

V porovnání s oborovým průměrem (2001: 4,1 %; 2002: 4,5 %; 2003: 5,4 %; 2004: 6,8 %) jsou hodnoty ROA analyzované společnosti mnohem vyšší, tzn. že jsou všechny prostředky vložené do podniku dobře zhodnocovány.

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) činila v roce 2001 21,1 %. V roce 2002 zaznamenala vysoký nárůst na 44,4 % a v roce 2003 došlo ještě k mírnému nárůstu na 48,3 %, takže podle tohoto vývoje mohou být akcionáři společnosti spokojeni, protože

z neustále rostoucí hodnoty vyplývá vysoká míra reprodukce vlastních zdrojů. Zápornou hodnotu ukazatele v roce 2004 (-176 %) opět ovlivnila dosažená ztráta, ale v roce 2005 byla ROE opět vysoko a to ve výši 28,8 %.

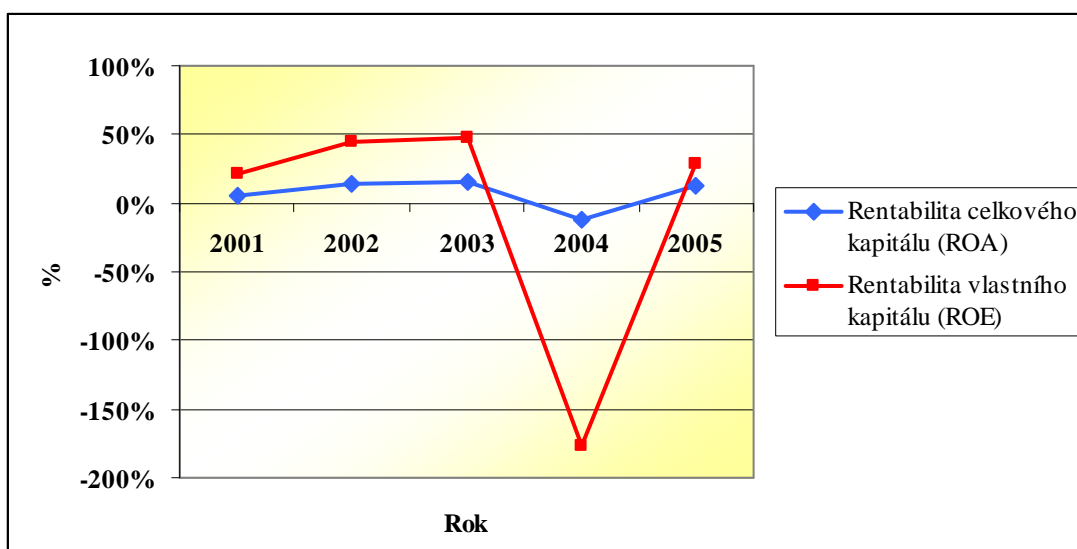
Pro hlubší rozbor ROE je vhodný pyramidový rozklad rentability vlastního kapitálu, ze kterého vyplývá, že na růst ROE působí pozitivně jak růst rentability tržeb, tak snižování zadluženosti, vyjádřené klesající hodnotou finanční páky. Výjimku opět tvoří hodnoty roku 2004 ovlivněné ztrátou. Třetím ukazatelem ovlivňujícím ROE je rostoucí obrat celkových aktiv, který je projevem efektivního využívání majetku, se kterým podnik hospodáří. V roce 2001 připadá na 1 Kč aktiv 1,9 Kč výkonů, v roce 2002 2,2 Kč výkonů, v roce 2003 2,3 Kč výkonů a v roce 2004 2,6 Kč výkonů. Rychlost obratu v roce 2005 ve výši 1,6 je ovlivněna jednorázovou finanční investicí a tudíž zvýšením aktiv.

Do ukazatele ROE je dosazen zisk po zdanění, protože majitele společnosti zajímá, jak se jejich investice do podniku zhodnocuje.

V porovnání s oborovým průměrem (2001: 9,9 %; 2002: 10,4 %; 2003: 12,1 %; 2004: 14,5 %) jsou hodnoty ROE několikanásobně vyšší (s výjimkou roku 2004), tudíž jsou prostředky vložené majiteli společnosti velmi dobře zhodnocovány.

Následující graf zobrazuje vývoj rentability kapitálu společnosti.

Graf 2: Vývoj rentability kapitálu podniku v letech 2001 - 2005

Tabulka 13: Ukazatele rentability výnosů, nákladů a nákladovosti v letech 2001 - 2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Rentabilita výnosů	2,3%	5,4%	6,3%	-4,5%	6,9%
Rentabilita nákladů	2,3%	5,7%	6,9%	-4,4%	7,5%
Nákladovost	0,97	0,93	0,91	1,04	0,92

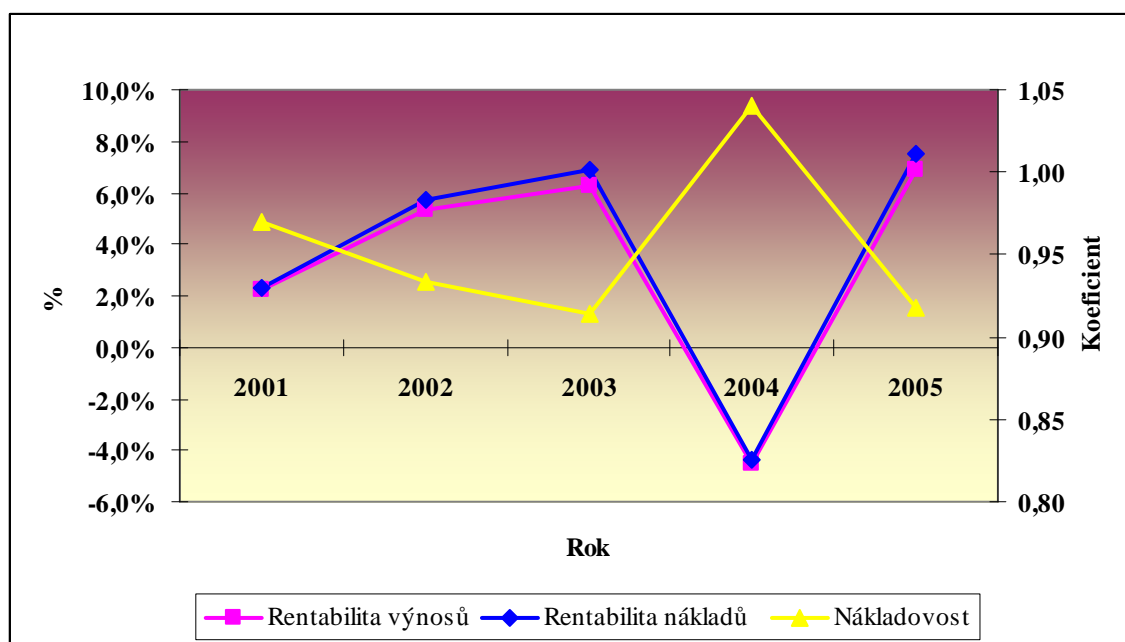
Rentabilita výnosů po zdanění vykazuje rostoucí trend. V roce 2001 činí 2,3 %, v roce 2002 se zvýšila na 5,4 %, v roce 2003 došlo opět k růstu na 6,3 % a v roce 2005 ještě mírně vzrostla na 6,9 %. **Rentabilita nákladů** ukazuje, že jsou náklady vynakládány stále efektivněji. Ukazatel má v roce 2001 hodnotu 2,3 %, v roce 2002 5,7 %, v roce 2003 došlo k dalšímu zvýšení na 6,9 % a v roce 2005 ještě mírně vzrostl na 7,5 %. Tyto hodnoty jsou mírně vyšší než hodnoty rentability výnosů, tzn. že celková výše nákladů je menší než výše výnosů, o čemž také svědčí **ukazatel nákladovosti**, který se pohybuje pod hodnotou 1 a neustále se snižuje (2001: 0,97; 2002: 0,93; 2003: 0,91; 2005: 0,92). Na rentabilitu výnosů a nákladů v roce 2004 opět působí ztráta, tudíž nákladovost dosahuje hodnoty 1,04, tzn. celkové náklady jsou vyšší než výnosy.

Vývoj těchto tří ukazatelů ovlivnil především růst provozních a finančních výnosů v roce 2002, hospodárnost nákladů v roce 2003 a 2005 a vynaložení mimořádných nákladů v roce 2004.

Pro výpočet těchto ukazatelů byl použit zisk po zdanění, celkové náklady a celkové výnosy z důvodu možnosti porovnání těchto ukazatelů s oborovým průměrem. V roce 2001 odpovídá ukazatel nákladovosti oborovému průměru (0,97), ale v dalších letech se oproti průměru (2002: 0,97; 2003: 0,96; 2004: 0,96) výrazně zlepšuje. Rentabilita nákladů společnosti v roce 2001 se pohybuje mírně pod oborovým průměrem (2,9 %), ale v dalších letech oproti průměru (2002: 3,2 %; 2003: 3,9 %; 2004: 4,7 %) výrazně roste. Znamená to, že jsou náklady vynaloženy stále efektivněji. Rentabilita výnosů se vyvíjí oproti oborovému průměru (2001: 2,8 %; 2002: 3,1 %; 2003: 3,7 %; 2004: 4,5 %) obdobně jako rentabilita nákladů.

Následující graf zobrazuje vývoj rentability celkových nákladů, výnosů a nákladovosti za období 2001 – 2005.

Graf 3: Vývoj rentability nákladů, výnosů a nákladovosti v letech 2001 – 2005

Pro snížení vlivu jednorázově vynaložených mimořádných nákladů, zejména v roce 2004, je vhodnější sledovat vývoj ukazatelů rentability provozních výnosů a nákladů, které tvoří v ostatních sledovaných obdobích podstatnou část celkových výnosů a nákladů. Pro jejich výpočet je použit provozní výsledek hospodaření.

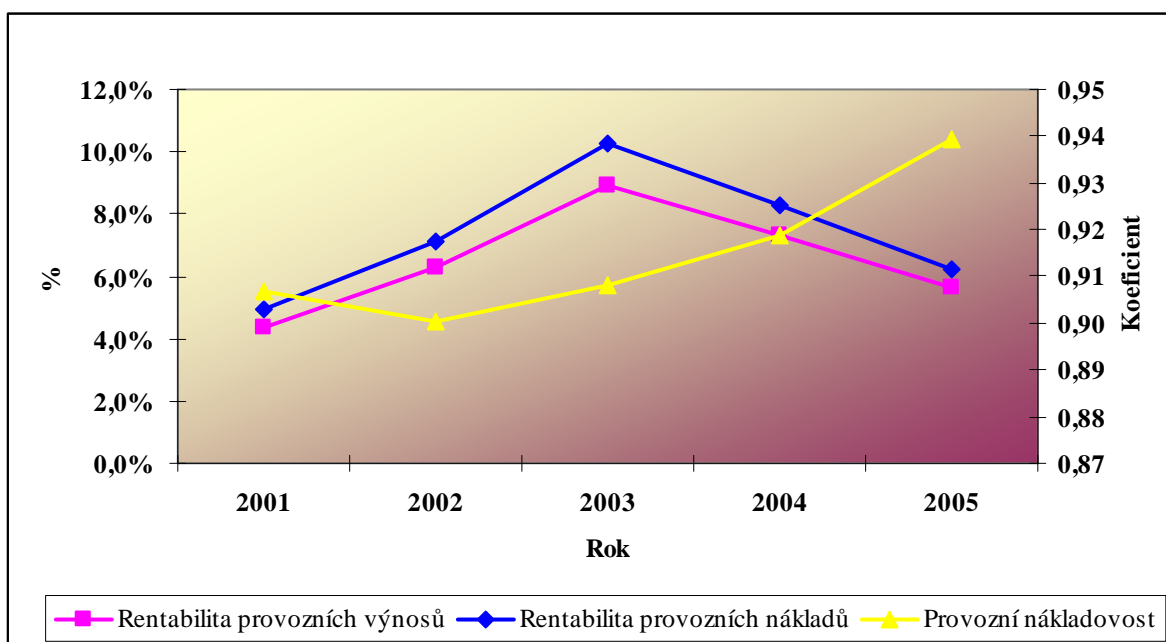
Tabulka 14: Ukazatele rentability provozních výnosů, nákladů a nákladovosti v letech 2001 – 2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Rentabilita provozních výnosů	4,4%	6,3%	8,9%	7,3%	5,6%
Rentabilita provozních nákladů	4,9%	7,2%	10,2%	8,3%	6,2%
Provozní nákladovost	0,91	0,90	0,91	0,92	0,94

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že rentabilita provozních výnosů a nákladů vykazuje rostoucí trend, ale provozní nákladovost ukazuje, že se podíl provozních nákladů na provozních výnosech mírně zvyšuje. Důvodem jsou především rostoucí ceny vstupů, zejména v roce 2005, tedy po vstupu ČR do Evropské unie, a rostoucí konkurence, tudíž mírné snížení tržeb.

Následující graf zobrazuje vývoj rentability provozních výnosů, nákladů a nákladovosti za období 2001 – 2005.

Graf 4: Vývoj rentability provozních výnosů, nákladů a provozní nákladovosti v letech 2001 – 2005

6.2.2 UKAZATELE AKTIVITY

Tabulka 15: Ukazatele aktivity v letech 2001 - 2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Rychlost obratu zásob	9,8 x	11,6 x	11,8 x	11,9 x	16,3 x
Doba obratu zásob (dny)	37	32	31	31	22
Rychlost obratu pohledávek	6,9 x	7,5 x	8,2 x	7,2 x	7,4 x
Doba obratu pohledávek (dny)	53	49	45	50	49
Doba obratu závazků (dny)	98	91	84	99	98
Fondová účinnost	4,2 x	5,3 x	5,1 x	7,7 x	7,3 x
Produktivita práce (tis. Kč/ 1 prac.)	5368	5045	4910	5176	6101

Podnik dosahuje v roce 2001 průměrné **rychlosti obratu zásob**, ta se však v průběhu pěti let neustále zvyšuje. Zásoby se v roce 2001 přeměnily v jinou formu oběžného majetku přibližně 10x, v dalším roce 12x, taktéž i v roce 2003 a 2004 a v roce 2005 dokonce 16x, tzn. že **doba obratu zásob** byla v roce 2001 přibližně 37 dní, v dalším roce se snížila na 32 dní, v roce 2003 a 2004 na 31 dní a v roce 2005 na 22 dní. Tyto výsledky však mají omezenou vypovídací schopnost, jelikož hodnoty zásob používané při výpočtu

těchto ukazatelů jsou rozvahovými položkami vykázanými ke konci roku a nezobrazují tak stav zásob během roku.

V porovnání s oborovým průměrem rychlosti a doby obratu zásob však podnik vykazuje nadprůměrné hodnoty. Oborový průměr rychlosti obratu zásob je od roku 2001 do roku 2004 8 – 9 obrátek za rok, tzn. že doba obratu činí za toto období přibližně 46 – 42 dní. Podnik tedy neváže peněžní prostředky v zásobách příliš dlouho.

Při výpočtu rychlosti a doby obratu zásob byly použity celkové tržby, protože není vhodné do nich zahrnovat i výnosy, které plynou z náhodných činností.

Doba obratu pohledávek v roce 2001 byla téměř dva měsíce, v roce 2002 se snížila na 49 dní, v roce 2003 na 45 dní a v letech 2004 a 2005 se jen mírně zvýšila na 50 a 49 dní. Termíny inkasa plateb od jednotlivých odběratelů jsou tedy přibližně na stejné úrovni ve všech sledovaných letech.

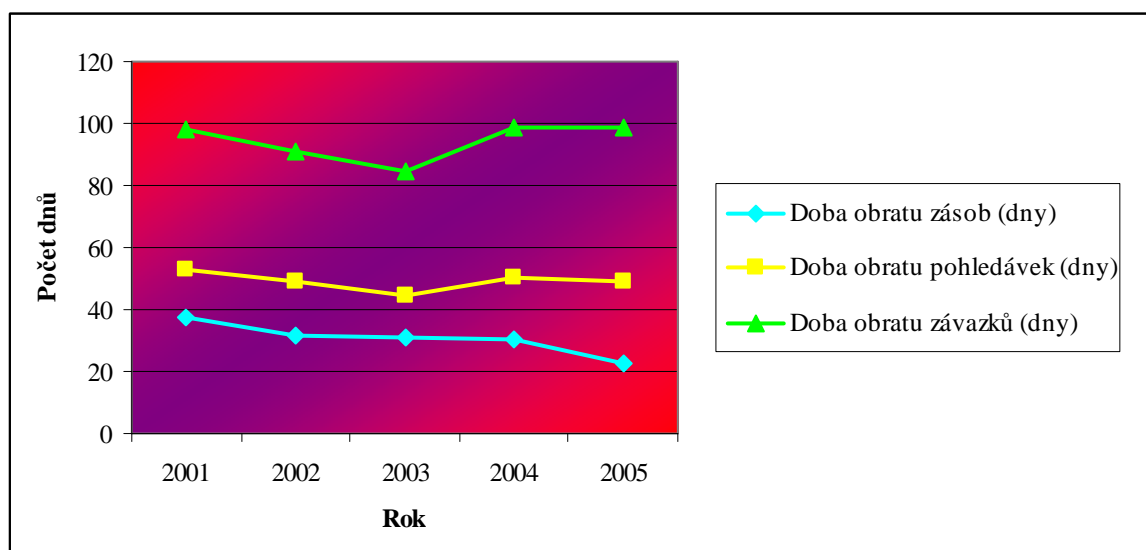
V oblasti závazků by se měl podnik zaměřit zejména na dobu jejich splatnosti. V roce 2001 byla **doba obratu závazků** 98 dní, tzn. že krátkodobí věřitelé čekali na platbu téměř 3,5 měsíce. V dalších dvou letech se firmě podařilo částečně snížit dobu splatnosti na 91 a 84 dní, v roce 2004 a 2005 se však lhůta opět prodloužila na 99 a 98 dní.

Oborový průměr doby obratu pohledávek činí v letech 2001 – 2004 64 až 70 dní, tzn. analyzovaný podnik inkasuje platby od odběratelů oproti průměru relativně včas. Průměr doby obratu závazků se pohybuje v letech 2001 – 2004 v rozmezí 90 – 102 dní, takže tříměsíční lhůta splatnosti závazků analyzovaného podniku není až tak vysoká, jak by se mohlo zdát.

Při výpočtu doby obratu pohledávek a závazků jsou použity celkové výnosy, protože se jedná o pohledávky a závazky krátkodobé i dlouhodobé. Vypovídací schopnost je však opět omezena tím, že položky pohledávek a závazků jsou vyjádřeny pouze konečným zůstatkem, proto by při výpočtu bylo vhodnější počítat s průměrnými stavy, které nebyly bohužel k dispozici.

Následující graf zobrazuje vývoj doby obratu zásob, pohledávek a závazků za období 2001 až 2005.

Graf 5: Vývoj doby obratu zásob, pohledávek a závazků v letech 2001 – 2005

Flexibilita podniku se na základě ukazatele **fondové účinnosti** v roce 2002 zvýšila na 5,3 (2001: 4,2), v roce 2003 se mírně snížila na 5,1, v roce 2004 se opět zvýšila na 7,7 a v roce 2005 se mírně snížila na 7,3, takže podnik je i nadále schopen bez problémů uhrazovat fixní náklady spojené s dlouhodobým hmotným majetkem. Dokazuje to i oborový průměr fondové účinnosti, který dosahuje nižších hodnot (2001: 3,3; 2002: 2,9; 2003: 3,0; 2004: 3,4).

Při výpočtu tohoto ukazatele je použita zůstatková cena majetku z toho důvodu, že podnik odepisuje majetek metodou rovnoměrných odpisů na základě jeho předpokládané životnosti, případně upravuje zůstatkovou cenu o opravnou položku, je-li odhadovaná cena majetku odlišná od zůstatkové, takže by zůstatková cena měla vyjadřovat skutečnou hodnotu majetku.

Na základě ukazatele **produktivity práce** výkon na jednoho zaměstnance mírně klesá v období 2001 – 2003 z důvodu, že přírůstek výkonů nebyl úměrný přírůstku zaměstnanců, a v období 2004 – 2005 mírně roste (2001: 5.368 tis. Kč, 2002: 5.045 tis. Kč, 2003: 4.910 tis. Kč, 2004: 5.176 tis. Kč, 2005: 6.101 tis. Kč).

Při výpočtu tohoto ukazatele byly použity celkové tržby, protože se většina zaměstnanců plně podílí právě na provozní činnosti podniku.

6.2.3 UKAZATELE ZADLUŽENOSTI

Tabulka 16: Ukazatele zadluženosti v letech 2001 – 2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Ukazatel věřitelského rizika	78%	71%	69%	93%	56%
Ukazatel finanční samostatnosti	21%	29%	31%	7%	44%
Míra finanční zadluženosti	3,67	2,49	2,18	12,92	1,29
Míra finanční samostatnosti	0,27	0,40	0,46	0,08	0,78
Úrokové krytí	4	9	25	21	29
Úrokové krytí pomocí cash flow	4	13	23	28	42

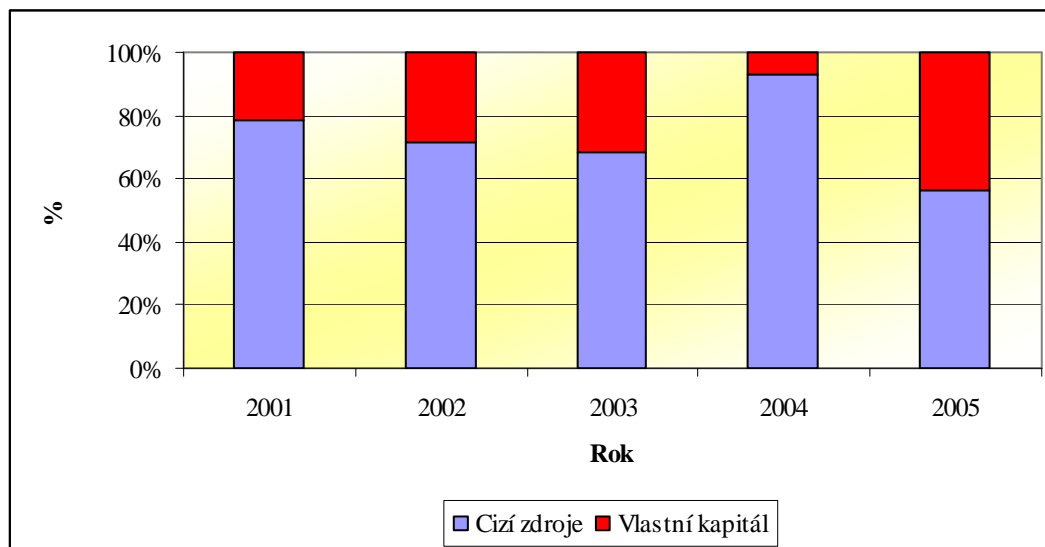
Z ukazatele věřitelského rizika je patrné, že ve společnosti dochází od roku 2001 ke zlepšení struktury zdrojů financování, jelikož se snižuje podíl cizích a zvyšuje podíl vlastních zdrojů. V roce 2001 se cizí kapitál podílel na celkovém kapitálu 78 %, v roce 2002 71 % a v roce 2003 69 %, tudíž **podíl vlastního kapitálu** se zvýšil, a to z 21 % v roce 2001 na 29 % v roce 2002 a následně v roce 2003 na 32 %. V roce 2004 dosáhl ukazatel věřitelského rizika 93 % díky ztrátě a tudíž snížení celkového kapitálu. Podíl vlastního kapitálu tak byl jen 7 %. V roce 2005 dosáhl podnik nejlepšího výsledku za sledovaná období. Podíl cizího kapitálu se snížil na 56 %.

Z dosažených hospodářských výsledků je patrné, že pro podnik je výhodné financovat větší část společnosti z cizích zdrojů, protože tak dosáhne nižší daně z příjmů a tudíž vyššího zisku.

V porovnání s oborovým průměrem je analyzovaný podnik v roce 2001 nadměrně zadlužen, avšak v průběhu pěti let se zadluženost výrazně snižuje a přibližuje se tak oborovému průměru (ukazatel věřitelského rizika – 2001: 59 %, 2002: 57 %, 2003: 56 %, 2004: 53 %).

Následující graf zobrazuje finanční strukturu podniku za období 2001 – 2005.

Graf 6: Vývoj finanční struktury podniku v letech 2001 – 2005 (v %)

Na průběžném snižování zadluženosti se výrazně podílí pokles dlouhodobých závazků a krátkodobých bankovních úvěrů. Tento pokles částečně vyrovnává nárůst krátkodobých závazků. Podnik se tedy stává stále stabilnějším, měl by však věnovat pozornost růstu svých krátkodobých závazků.

Pokles cizích zdrojů dokazuje také snížení míry finanční zadluženosti a zvýšení míry finanční samostatnosti.

Pro hodnocení přiměřenosti úrovně zadlužení z hlediska jejich dopadu na zisk se nejčastěji používá **ukazatel úrokového krytí**, který v průběhu pěti let neustále rostl (2001: 4; 2002: 9; 2003: 25; 2004: 21; 2005: 29). Všechny hodnoty udávají, kolikrát celkový efekt reprodukce převyšuje úrokové platby. Z rostoucích hodnot je patrné, že podnik nemá problémy s tím, že je z větší části financován cizím kapitálem, neboť je schopen platit fixní částku úroku. Doplnkovým ukazatelem je úrokové krytí pomocí cash flow, které též dosahuje stále se zvyšujících hodnot (2001: 4; 2002: 13; 2003: 23; 2004: 28; 2005: 42). Podnik se tedy rok od roku stává stabilnějším, měl by však dbát zvýšené pozornosti ohledně svých krátkodobých závazků.

6.2.4 UKAZATELE LIKVIDITY

Tabulka 17: Ukazatele likvidity v letech 2001 - 2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Peněžní (cash) likvidita	0,001	0,016	0,006	0,021	0,017
Pohotová likvidita	0,546	0,624	0,520	0,540	0,510
Běžná likvidita	0,924	0,993	0,860	0,861	0,710
Provozní likvidita	0,167	0,381	0,341	0,396	0,271
Čistý pracovní kapitál (v tis. Kč)	-132 003	-12 709	-274 787	-272 009	-616 179

Z hodnot ukazatelů likvidity vyplývá, že má podnik problémy. **Peněžní likvidita** dosahuje v roce 2001 hodnoty 0,001, v roce 2002 0,016, v roce 2003 0,006, v roce 2004 0,021 a v roce 2005 0,017. Ani hodnoty **pohotové likvidity** se nezdaří příliš optimistické (2001: 0,55; 2002: 0,62; 2003: 0,52; 2004: 0,54; 2005: 0,51). **Běžná likvidita** dosahovala v roce 2001 hodnoty 0,92 a i když se v dalším roce nepatrně zvýšila na 0,99, v dalších letech opět klesla a to až na hodnotu 0,71. Znamená to, že kdyby musel podnik ihned uhradit své krátkodobé závazky, nebyl by schopen ani po prodeji všech zásob všechny věřitele uspokojit.

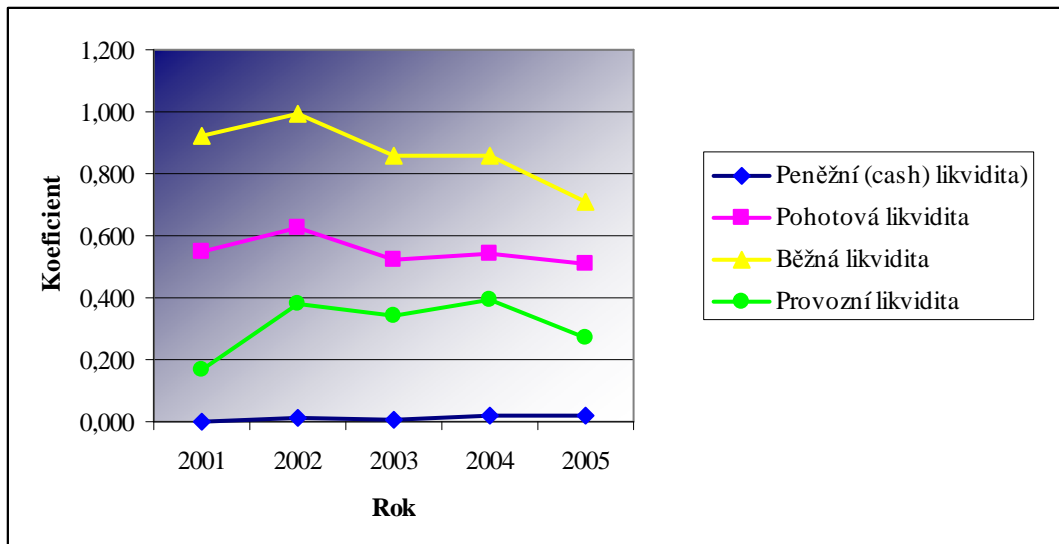
Následkem takto nízké likvidity mohou být již zmíněné zpožděné úhrady závazků, proto by se měl podnik zaměřit na její zvýšení. Na zpožděné úhrady může mít vliv nejen nízká likvidita, ale také zpožděné úhrady pohledávek.

S ukazateli likvidity těsně souvisí rozdílový ukazatel **čistého pracovního kapitálu (ČPK)**, který zde dosahuje záporných hodnot (2001: -132.003 tis. Kč; 2002: -12.709 tis. Kč; 2003: -274.787 tis. Kč; 2004: -272.009 tis. Kč; 2005: -616.179 tis. Kč). Znamená to, že podnik financuje část svých dlouhodobých aktiv krátkodobými zdroji.

Vypovídací schopnost ukazatelů likvidity je však omezená, protože jednotlivé položky oběžných aktiv jsou vykazovány pouze v konečném stavu na konci roku. Podnik může například před koncem období výhodně nakoupit zásoby a tím se mu sníží stav peněžních prostředků. Také se může stát, že doba splatnosti je až v následujícím období nebo se může jednat o nevyfakturovanou dodávku, takže je na konci roku vykázán vyšší stav krátkodobých závazků. Proto by bylo vhodnější počítat tyto ukazatele z průměrného stavu jednotlivých druhů oběžných aktiv a krátkodobých závazků. K částečnému překonání tohoto nedostatku se používá **ukazatel provozní likvidity**, v jehož čitateli je cash-flow z provozní činnosti. Jeho hodnoty jsou nízké (2001: 0,17; 2002: 0,38; 2003: 0,34; 2004: 0,40; 2005: 0,27), jsou však vyšší než hodnoty peněžní likvidity, je tedy možné, že podnik realizuje své obchody před koncem účetního období.

Následující graf zobrazuje ukazatele likvidity za období 2001 – 2005.

Graf 7: Vývoj ukazatelů likvidity v letech 2001 - 2005

6.3 ROZKLAD ZISKU VE VÍCESTUPŇOVÉM VÝKAZU

ZISKŮ A ZTRÁT

V následující tabulce je proveden rozklad změny výsledku hospodaření za období 2001 – 2005.

Tabulka 18: Rozklad změny výsledku hospodaření za období 2001 – 2005 (v tis. Kč)

	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2005/2004
Rozklad změny HV za účetní období				
Změna HV za účetní období:	306 822	64 315	-878 651	897 006
Vliv změny HV za běžnou činnost	318 828	41 142	-140 726	-111 039
Vliv změny mimořádného HV	-12 006	23 173	-737 925	1 008 045
Vliv převodu podílu na HV společníkům	0	0	0	0
Rozklad změny HV za běžnou činnost				
Změna HV za běžnou činnost	318 828	41 142	-140 726	-111 039
Vliv změny provozního HV	228 769	221 215	-170 188	-162 011
Vliv změny HV z finančních operací	143 648	-90 746	-6 844	20 047
Vliv daně z příjmů za běžnou činnost	-53 589	-89 327	36 306	30 925
Rozklad změny provozního HV				
Změna provozního HV	228 769	221 215	-170 188	-162 011
Vliv změny tržeb z provozní činnosti	1 664 385	45 231	-494 171	-560 050
Vliv změny nákladů na provozní činnost	-1 435 616	175 984	323 983	398 039
Rozklad změny tržeb z provozní činnosti				
Změna tržeb z provozní činnosti	1 664 385	45 231	-494 171	-560 050
Vliv změny tržeb za prodej zboží	177 235	89 067	-105 084	533 883
Vliv změny výkonů	1 333 011	-87 581	-390 473	-1 122 777
Vliv změny tržeb z prodej dl. majetku a materiálu	-62 025	-17 188	-903	-13 924
Vliv změny zúčtování rezerv a čas. rozl. do provozních výnosů	0	0	0	0
Vliv změny zúčtování opravných položek do prov. výnosů	0	0	0	0
Vliv změny ostatních provozních výnosů	216 164	60 933	2 289	42 768
Vliv změny převodu provozních výnosů	0	0	0	0
Rozklad změny výkonů				
Změna výkonů	1 333 011	-87 581	-390 473	-1 122 777
Vliv změny tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb	1 433 899	-164 676	-357 170	-1 055 198
Vliv změny stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby	-101 808	77 911	-37 515	-57 982
Vliv změny aktivace	920	-816	4 212	-9 597
Rozklad změny nákladů na provozní činnost				
Změna nákladů na provozní činnost	1 435 616	-175 984	-323 983	-398 039
Vliv změny nákladů vynaložených na prodané zboží	-49 742	65 730	-68 679	59 392
Vliv změny výkonové spotřeby	1 323 548	-36 184	-244 272	-402 504
Vliv změny osobních nákladů	137 102	-36 577	-27 576	6 189
Vliv změny daní a poplatků	2 426	5	-1 832	-139

Vliv změny odpisů dlouhodobého majetku	-9 373	25 559	16 357	-49 978
Vliv změny zůstatkové ceny prodaného dl. majetku a mat.	-40 887	-45 457	-7 527	-2 679
Vliv změny tvorby rezerv a ČR provozních nákladů	-73 143	-2 320	53 932	-16 048
Vliv změny zúčtování opravných položek do provozních nákladů	0	0	0	0
Vliv změny ostatních provozních nákladů	145 685	-146 740	-44 386	7 728
Vliv změny převodu provozních nákladů	0	0	0	0
Rozklad změny výkonové spotřeby				
Změna výkonové spotřeby	1 323 548	-36 184	-244 272	-402 504
Vliv změny spotřeby materiálu a energie	857 650	-141 015	-215 611	-414 440
Vliv změny služeb	465 898	104 831	-28 661	11 936
Rozklad změny osobních nákladů				
Změna osobních nákladů	137 102	-36 577	-27 576	6 189
Vliv změny mzdových nákladů	94 149	-17 581	-19 908	5 352
Vliv změny odměn členům orgánů spol. a družstva	0	0	0	0
Vliv změny nákladů na sociální zabezpečení	45 066	-9 466	-7 568	1 884
Vliv změny sociálních nákladů	-2 113	-9 530	-100	-1 047
Rozklad změny HV z finančních operací				
Změna HV z finančních operací	143 648	-90 746	-6 844	20 047
Vliv změny tržeb z finančních operací	242 155	-240 680	-2 022	-963
Vliv změny nákladů na finanční operace	-98 507	149 934	-4 822	21 010
Rozklad změny tržeb z finančních operací				
Změna tržeb z finančních operací	242 155	-240 680	-2 022	-963
Vliv změny tržeb z prodej CP a vkladů	217 220	-210 720	-6 500	0
Vliv změny prodaných cenných papírů a podílů	-4 547	-6 418	0	0
Vliv změny výnosů z kr. finančního majetku	0	0	0	0
Vliv změny zúčtování rezerv do finančních výnosů	0	0	0	0
Vliv změny zúčtování opr. položek do finančních výnosů	0	0	0	0
Vliv změny výnosových úroků	-4 014	-685	409	-29
Vliv změny ostatních finančních výnosů	33 496	-22 857	4 069	-934
Vliv změny převodu finančních výnosů	0	0	0	0
Rozklad změny výnosů z finančních investic				
Změna prodaných cenných papírů a podílů	-4 547	-6 418	0	0
Vliv změny výnosů z CP a podílů v podnicích ve skupině	-4 547	-6 418	0	0
Vliv změny výnosů z ost. dl. CP a podílů	0	0	0	0
Vliv změny výnosů z ost. dl. finančního majetku	0	0	0	0
Rozklad změny nákladů na finanční operace				
Změna nákladů na finanční operace	98 507	-149 934	4 822	-21 010
Vliv změny prodaných CP a vkladů	92 581	-91 916	-665	0
Vliv změny tvorby rezerv na finanční náklady	0	0	0	0
Vliv změny zúčtování opr. pol do fin. nákladů	0	0	0	0
Vliv změny nákladových úroků	-21 243	-25 944	-1 809	-13 268
Vliv změny ostatních finančních nákladů	27 169	-32 074	7 296	-7 742
Vliv změny převodu finančních nákladů	0	0	0	0
Rozklad změny daně z příjmů za běžnou činnost				
Změna daně z příjmů za běžnou činnost	53 589	89 327	-36 306	-30 925

Vliv změny daně z příjmů za běžnou činnost splatné	14 264	45 135	-2 536	-39 660
Vliv změny daně z příjmů za běžnou činnost odložené	39 325	44 192	-33 770	8 735
Rozklad změny mimořádného hospodářského výsledku				
Změna mimořádného hospodářského výsledku	-12 006	23 173	-737 925	1 008 045
Vliv změny mimořádných nákladů	-13 024	58 017	-926 852	561 663
Vliv změny mimořádných výnosů	1 018	-34 844	68 388	542 785
Vliv daně z příjmů z mimořádné činnosti	0	0	-120 539	96 403
Rozklad změny daně z příjmů z mimořádné činnosti				
Změna daně z příjmů z mimořádné činnosti	0	0	-120 539	96 403
Vliv změny daně z příjmů z mimořádné činnosti splatné	0	0	19 795	-100 780
Vliv změny daně z příjmů z mimořádné činnosti odložené	0	0	-140 334	197 183
Rozklad změny obchodní marže				
Změna obchodní marže	226 977	23 337	-36 405	474 491
Vliv změny nákladů vynaložených na prodané zboží	49 742	-65 730	68 679	-59 392
Vliv změny tržeb za prodej zboží	177 235	89 067	-105 084	533 883

ZHODNOCENÍ OBDOBÍ 2002/2001

Z rozkladu zisku ve víceúrovňové výsledovce je patrné, že na růstu výsledku hospodaření na účetní období v roce 2002 z hodnoty 150.180 tis. Kč na 457.002 tis. Kč, tj. o 306 822 tis. Kč, se zcela podílel růst výsledku hospodaření za běžnou činnost o 318.828 tis. Kč, který byl nepatrně kompenzován poklesem výsledku hospodaření z mimořádné činnosti o 12.006 tis. Kč.

Růst výsledku hospodaření za běžnou činnost byl způsoben vysokým nárůstem provozního výsledku hospodaření o 228.769 tis. Kč a růstem finančního výsledku hospodaření o 143.648 tis. Kč.

Na růstu provozního výsledku hospodaření se výrazně podílely výkony růstem o 1.333.011 tis. Kč, zejména tržby za prodej vlastních výrobků a služeb (růst o 1.433.899 tis. Kč), které byly částečně kompenzovány poklesem vnitropodnikových zásob o 101.808 tis. Kč. Na růstu provozního výsledku hospodaření se dále podílel růst tržeb za zboží o 177.235 tis. Kč a růst ostatních provozních výnosů o 216.164 tis. Kč. Provozní výnosy však byly kompenzovány přírůstkem nákladů na provozní činnost o 1.435.616 tis. Kč, zejména přírůstkem výkonové spotřeby o 1.323.548 tis. Kč (spotřeba materiálu a energie o 857.650 tis. Kč a služby o 465.898 tis. Kč).

Růst finančního výsledku hospodaření o 143.648 tis. Kč byl způsoben zvýšením tržeb z prodeje cenných papírů a podílů o 242.155 tis. Kč, byl však kompenzován zvýšením nákladů na prodané cenné papíry a podíly o 98.507 tis. Kč.

ZHODNOCENÍ OBDOBÍ 2003/2002

Na růstu výsledku hospodaření za účetní období v roce 2003 z 457.002 tis. Kč na 521.317 tis. Kč, tj. o 64.315 tis. Kč, se výrazně podílel růst výsledku hospodaření za běžnou činnost o 41.142 tis. Kč a růst výsledku hospodaření z mimořádné činnosti o 23.173 tis. Kč. Růst výsledku hospodaření za běžnou činnost byl způsoben vysokým růstem provozního výsledku hospodaření o 221.215 tis. Kč, který byl částečně kompenzován poklesem finančního výsledku hospodaření o 90.746 tis. Kč.

Pozitivní vliv na růst provozního výsledku hospodaření měl hlavně pokles provozních nákladů o 175.984 tis. Kč, zejména ostatních provozních nákladů o 146.740 tis. Kč. Částečně také poklesly osobní náklady (o 36.577 tis. Kč) a výkonová spotřeba, zejména spotřeba materiálu a energie o 141.015 tis. Kč, ta byla však kompenzována růstem služeb o 104.831 tis. Kč.

Na růstu provozního výsledku hospodaření se také pozitivně podílely tržby za zboží (růst o 89.067 tis. Kč) a ostatní provozní výnosy (růst o 60.933 tis. Kč). Naopak negativní vliv měla změna výkonů (pokles o 87.581 tis. Kč), zejména tržby za vlastní výrobky a služby (pokles o 164.676 tis. Kč), která byla částečně korigována změnou stavu vnitropodnikových zásob (růst o 77.911 tis. Kč).

Pokles finančního výsledku hospodaření o 90.746 tis. Kč byl způsoben snížením tržeb z prodeje cenných papírů a podílů o 240.680 tis. Kč, byl však částečně kompenzován snížením nákladů na prodané cenné papíry a podíly o 149.934 tis. Kč.

ZHODNOCENÍ OBDOBÍ 2004/2003

V roce 2004 dosáhl podnik ztráty 357.334 tis. Kč v důsledku restrukturalizace výrobního závodu, tzn. výsledek hospodaření se snížil o 878.651 tis. Kč. Nejvýrazněji se na tom podílelo snížení mimořádného výsledku hospodaření o 737.925 tis. Kč a v menší míře snížení výsledku hospodaření za běžnou činnost o 140.726 tis. Kč.

Pokles mimořádného výsledku hospodaření byl způsoben jednorázovým navýšením mimořádných nákladů spojených s restrukturalizací závodu o 926.852 tis. Kč a mírným zvýšením mimořádných výnosů o 68.388 tis. Kč.

Na snížení výsledku hospodaření za běžnou činnost mělo největší vliv snížení provozního výsledku hospodaření o 170.188 tis. Kč, tedy snížení tržeb z provozní činnosti o 494.171 tis. Kč a souběžné snížení provozních nákladů o 323.983 tis. Kč.

Na poklesu tržeb z provozní činnosti má největší podíl pokles výkonů o 390.473 tis. Kč, konkrétně pokles tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb o 357.170 tis. Kč. Provozní náklady se snížily vlivem poklesu výkonové spotřeby o 244.272 tis. Kč, přesně vlivem poklesu spotřeby materiálu a energie o 215.611 tis. Kč. Tyto poklesy jsou způsobené silící konkurencí na trhu v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie.

ZHODNOCENÍ OBDOBÍ 2005/2004

V roce 2005 dosáhla společnost největšího navýšení výsledku hospodaření, kdy byl výsledek hospodaření za účetní období o 897.006 tis. Kč vyšší oproti roku 2004, kdy bylo dosaženo již zmiňované ztráty 357.334 tis. Kč, tzn. zisk v roce 2005 činil 539.672 tis. Kč. Tento nárůst byl způsoben zvýšením výsledku hospodaření z mimořádné činnosti o 1.008.045 tis. Kč, který byl mírně kompenzován poklesem výsledku hospodaření za běžnou činnost o 111.039 tis. Kč.

Výsledek hospodaření z mimořádné činnosti byl ovlivněn zejména snížením mimořádných nákladů o 561.663 tis. Kč a zvýšením mimořádných výnosů o 542.785 tis. Kč.

Na snížení výsledku hospodaření za běžnou činnost mělo největší vliv snížení provozního výsledku hospodaření o 162.011 tis. Kč, konkrétně snížení tržeb z provozní činnosti o 560.050 tis. Kč a snížení provozních nákladů o 398.039 tis. Kč.

Tržby z provozní činnosti se snížily zejména díky poklesu výkonů o 1.122.777 tis. Kč, konkrétně díky poklesu tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb o 1.055.198 tis. Kč, což částečně vykompenzoval přírůstek tržeb za prodej zboží o 533.883 tis. Kč. Pokles provozních nákladů byl způsoben snížením výkonové spotřeby, konkrétně snížením spotřeby materiálu a energie o 414.440 tis. Kč.

6.4 KLASICKÝ PYRAMIDÁLNÍ ROZKLAD ZISKU

V následující tabulce je proveden rozklad výsledku hospodaření před zdaněním za období 2001 – 2005 pomocí logaritmické metody a pomocí metody postupných změn. Logaritmická metoda je použita za období 2002/2001 a 2003/2002 a metoda postupných změn za období 2004/2003 a 2005/2004 z důvodu záporných indexů a tudíž nemožnosti použití logaritmické metody. I když metoda postupných změn není tak přesná jako logaritmická metoda, přesto odhaluje podstatné vlivy na změnu výsledku hospodaření.

Tabulka 19: Klasický pyramidální rozklad změny výsledku hospodaření za období 2001 – 2005 (v tis. Kč)

	2002 / 2001	2003 / 2002	2004 / 2003	2005 / 2004
Změna zisku	360 411	153 642	-1 035 496	962 484
Vliv míry zisku	335 150	183 265	-1 103 623	743 117
Vliv aktiv	25 261	-29 623	68 127	219 367
Vliv výnosnosti	270 959	171 090	-1 052 795	963 980
Vliv rychlosti obratu aktiv	64 191	12 174	-50 828	-220 862
Vliv rychlosti obratu stálých aktiv	47 377	-6 185	-63 010	-254 957
Vliv rychlosti obratu oběžných aktiv	19 360	21 084	17 354	35 232
Vliv provozní nákladovosti	377 632	-70 881	-78 569	410 233
Vliv finanční nákladovosti	-106 612	115 979	22 380	55 296
Vliv mimořádné nákladovosti	-62	125 992	-996 606	498 451
Vliv nákladovosti prodaného zboží	359 662	-206 478	17 500	-66 349
Vliv nákladovosti výkonové spotřeby	-103 164	-254 883	-50 646	419 780
Vliv osobní nákladovosti	8 555	42 954	-4 484	-8 096
Vliv nákladovosti daní a poplatků	-2 008	-256	2 005	144
Vliv nákladovosti odpisů	66 044	-67 957	-33 383	53 204
Vliv ostatní provozní nákladovosti	-104 754	309 570	45 243	-8 578
Vliv materiálové nákladovosti	-135 178	111 142	60 226	438 268
Vliv nákladovosti služeb	32 014	-366 025	-110 872	-18 487
Vliv nákladovosti úroků	44 395	54 596	391	14 204
Vliv ostatní finanční nákladovosti	-16 437	67 610	-11 178	8 225

ZHODNOCENÍ OBDOBÍ 2002/2001

Zisk před zdaněním se v roce 2002 zvýšil oproti roku 2001 o 360.411 tis. Kč (o 177 %). Tuto změnu lze rozložit na změnu vlivem míry zisku a vlivem aktiv. Vlivem přírůstkem míry zisku se výsledek hospodaření zvýšil o 335.150 tis. Kč a vlivem přírůstkem celkových aktiv se zvýšil o 25.261 tis. Kč.

Míra zisku se skládá z výnosnosti a rychlosti obrátu aktiv. Vlivem přírůstkem výnosnosti vzrostl výsledek hospodaření o 270.959 tis. Kč a vlivem přírůstkem rychlosti obrátu aktiv vzrostl o 64.191 tis. Kč.

Rychlost obrátu aktiv lze rozložit na rychlost obrátu stálých a oběžných aktiv. Vlivem rychlosti obrátu stálých aktiv došlo k růstu zisku o 47.377 tis. Kč a vlivem rychlosti obrátu oběžných aktiv došlo k nárůstu zisku o 19.360 tis. Kč.

Výsledek hospodaření ovlivnila především provozní nákladovost, jejímž poklesem se zisk zvýšil o 377.632 tis. Kč, toto zvýšení však kompenzoval pokles zisku o 106.612 tis. Kč vlivem finanční nákladovosti.

V rámci provozní nákladovosti se zisk zvýšil o 359.662 tis. Kč vlivem nákladovosti prodaného zboží a snížil o 103.164 tis. Kč vlivem nákladovosti výkonové spotřeby, konkrétně vlivem materiálové nákladovosti (pokles zisku o 135.178 tis. Kč) a nákladovosti služeb (růst zisku o 32.014 tis. Kč). K dalšímu snížení zisku o 104.754 tis. Kč došlo také vlivem ostatní provozní nákladovosti.

ZHODNOCENÍ OBDOBÍ 2003/2002

V roce 2003 se zisk zvýšil oproti roku 2002 o 153.642 tis. Kč (o 27 %). Vlivem přírůstkem míry zisku se zisk zvýšil o 183.265 tis. Kč a vlivem úbytku celkových aktiv se snížil o 29.623 tis. Kč.

Vlivem růstu výnosnosti došlo k růstu zisku o 171.090 tis. Kč a vlivem růstu rychlosti obrátu aktiv vzrostl zisk o 12.174 tis. Kč, konkrétně vlivem snížení rychlosti obrátu stálých aktiv se snížil o 6.185 tis. Kč a vlivem zvýšení obrátu oběžných aktiv se zvýšil o 21.084 tis. Kč.

Růst zisku ovlivnila zejména finanční a mimořádná nákladovost a v menší míře nákladovost provozní. Vlivem snížení mimořádné nákladovosti se zisk zvýšil

o 125.992 tis. Kč, vlivem snížení finanční nákladovosti se zvýšil o 115.979 tis. Kč a díky mírnému růstu provozní nákladovosti klesl o 70.881 tis. Kč.

V rámci provozní nákladovosti se zisk snížil o 206.478 tis. Kč vlivem mírného růstu nákladovosti prodaného zboží, dále poklesl o 254.883 tis. Kč vlivem zvýšení nákladovosti výkonové spotřeby, konkrétně vlivem materiálové nákladovosti (zvýšení zisku o 111.142 tis. Kč) a vlivem nákladovosti služeb (pokles zisku o 366.025 tis. Kč) a vlivem snížení ostatní provozní nákladovosti se zisk zvýšil o 309.570 tis. Kč.

ZHODNOCENÍ OBDOBÍ 2004/2003

V roce 2004 podnik dosáhl ztráty a díky tomu se výsledek hospodaření snížil o 1.035.496 tis. Kč. Vlivem poklesu míry zisku se výsledek hospodaření snížil o 1.103.623 tis. Kč a vlivem aktiv se mírně zvýšil o 68.127 tis. Kč.

Vlivem snížení výnosnosti došlo k poklesu výsledku hospodaření o 1.052.795 tis. Kč a vlivem rychlosti obrátu aktiv k poklesu o 50.828 tis. Kč, konkrétně vlivem rychlosti obrátu stálých aktiv se výsledek hospodaření snížil o 63.010 tis. Kč a vlivem rychlosti obrátu oběžných aktiv se mírně zvýšil o 17.354 tis. Kč.

Ztrátu ovlivnila především mimořádná nákladovost, díky níž se výsledek hospodaření snížil o 996.606 tis. Kč. K mírnému snížení výsledku hospodaření o 78.569 tis. Kč došlo také vlivem provozní nákladovosti, konkrétně vlivem nákladovosti výkonové spotřeby (pokles výsledku hospodaření o 50.646 tis. Kč) a vlivem nákladovosti prodaného zboží (růst výsledku hospodaření o 17.500 tis. Kč)

ZHODNOCENÍ OBDOBÍ 2005/2004

V roce 2005 došlo k vysokému nárůstu výsledku hospodaření o 962.484 tis. Kč a podnik tak dosáhl opět zisku. Tento výsledek ovlivnila míra zisku, díky níž se zvýšil o 743.117 tis. Kč, a růst aktiv, jehož vlivem se výsledek hospodaření zvýšil o 219.367 tis. Kč.

Vlivem zvýšení výnosnosti vzrostl výsledek hospodaření o 963.980 tis. Kč a vlivem snížení rychlosti obrátu aktiv se snížil o 220.862 tis. Kč, konkrétně vlivem rychlosti obrátu

stálých aktiv klesl o 254.957 tis. Kč a vlivem rychlosti obratu oběžných aktiv mírně vzrostl o 35.232 tis. Kč.

Růst výsledku hospodaření ovlivnila především provozní a mimořádná nákladovost. Vlivem snížení provozní nákladovosti došlo ke zvýšení výsledku hospodaření o 410.233 tis. Kč a vlivem snížení mimořádné nákladovosti vzrostl výsledek hospodaření o 498.451 tis. Kč.

V rámci provozní nákladovosti došlo ke zvýšení výsledku hospodaření o 419.790 tis. Kč vlivem snížení nákladovosti výkonové spotřeby, především vlivem snížení materiálové nákladovosti (růst výsledku o 438.268 tis. Kč).

6.5 HODNOCENÍ UKAZATELŮ FINANČNÍHO ZDRAVÍ

V následující tabulce jsou uvedeny hodnoty ukazatelů finančního zdraví.

Tabulka 20: Hodnoty ukazatelů finančního zdraví v letech 2001 - 2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Rychlý test (průměrná známka)	3,25	2	1,5	2,75	1,75
Index IN95	2,36	3,67	5,99	5,08	4,88
Index IN99	1,34	1,79	2,13	2,25	1,29
Index IN01	1,15	1,71	2,63	2,43	2,22
Altmanův index - Zeta	2,33	2,98	3,22	3,37	2,29
Taflerův bankrotní model	0,54	0,70	0,76	0,55	0,59

Ukazatele finančního zdraví dokazují, že analyzovaný podnik patří k finančně stabilním společnostem.

Rychlý test ukazuje, že podnik měl v roce 2001 průměrnou známku hlavně vlivem vysoké doby splácení dluhu a nízkého cash flow v % tržeb, která se však v dalších letech postupně zlepšovala, takže podnik neustále zlepšoval svou bonitu.

Index IN95 dosahuje vyšších hodnot než je stanovená hranice 2,0 (2001: 2,4; 2002: 3,7; 2003: 6,0; 2004: 5,1; 2005: 4,9), tzn. že podnik má schopnost bezproblémově platit své závazky. Podle indexu IN99 dosahuje podnik v letech 2003 a 2004 kladné hodnoty ekonomického zisku. V ostatních letech se nachází v takzvané šedé zóně, tzn. že situace firmy není jednoznačná. V tomto případě se hodnoty indexu nachází v takové části šedé zóny, která naznačuje jen minimum jakýchkoliv potíží. Index IN99 potvrzuje skutečnost, že podnik s výjimkou roku 2001, kdy se nachází v šedé zóně, tvoří hodnotu, protože dosahuje hodnot 1,7 a vyšších.

Finanční stabilitu podniku potvrzuje i Altmanův index, který vykazuje v letech 2002 - 2004 hodnoty vyšší než 2,9 (2002: 3,0; 2003: 3,2; 2004: 3,4). V letech 2001 a 2005 hodnoty indexu klesly jen mírně.

Taflerův bankrotní model potvrzuje tu skutečnost, že u analyzovaného podniku je malá pravděpodobnost bankrotu, protože hodnoty indexu ve všech pěti obdobích přesahují hranici 0,3.

7. ZÁVĚR

Základním zdrojem finančních dat pro každou finanční analýzu jsou výkazy účetní závěrky, tj. rozvaha, výkaz zisků a ztrát a případně ještě výkaz o peněžních tocích. Tyto výkazy sice poskytují finanční analýze podstatnou část informací potřebných k jejímu provedení, ovšem obsah jednotlivých ukazatelů finanční analýzy se může lišit v závislosti na tom, v jaké oboru podniky působí.

Cílem diplomové práce je posoudit vliv věcného obsahu jednotlivých položek účetních výkazů z hlediska používaných ukazatelů finanční analýzy na adekvaci těchto ukazatelů a na základě toho zhodnotit finanční situaci konkrétního podniku.

Teoretická část práce nabízí způsob sestavování účetní závěrky a ukazatelů finanční analýzy, hodnotí vzájemné vazby mezi těmito ukazateli a úskalí dosazovaných vstupních hodnot ztěžujících jejich interpretaci. V praktické části jsou aplikovány jednotlivé ukazatele na konkrétní podnik s navržením vhodného obsahu ukazatelů, jsou porovnány s oborovým průměrem daného odvětví, dále jsou vymezeny vzájemné vazby mezi nimi pomocí pyramidových rozkladů a je zhodnocena finanční situace podniku.

Na základě zjištěných výsledků se situace středočeského podniku neustále zlepšuje. Výjimkou je pouze rok 2004, kdy společnost dosáhla účetní ztráty v celkové výši 357 mil. Kč díky mimořádným nákladům ve výši 926 mil. Kč z důvodu restrukturalizace jednoho z výrobních závodů. Ve zbývajících čtyřech sledovaných obdobích vykazuje zisk, který má stále rostoucí tendenci.

V roce 2002 dosáhla společnost zisku 457.002 tis. Kč, což je o 306.822 tis. Kč více než v roce 2001, kdy zisk činil 150.180 tis. Kč. Tento růst byl způsoben zvýšením výsledku hospodaření za běžnou činnost o 318.828 tis. Kč, který byl nepatrně kompenzován poklesem výsledku hospodaření z mimořádné činnosti o 12.006 tis. Kč. Výsledek hospodaření za běžnou činnost byl ovlivněn růstem provozního výsledku hospodaření o 228.769 tis. Kč. Provozní výnosy vzrostly o 1.664.385 tis. Kč. Nejvíce se na nich podílely výkony, které vzrostly oproti roku 2001 o 1.333.011 tis. Kč, zejména tržby za prodej vlastních výrobků a služeb růstem o 1.433.899 tis. Kč. V souvislosti s růstem provozních výnosů vzrostly i náklady na provozní činnost (o 1.435.616 tis. Kč), zejména výkonová spotřeba (o 1.323.548 tis. Kč).

V roce 2003 se zisk opět zvýšil, tento nárůst však již nebyl tak výrazný jako v předchozím roce. Vzrostl o 64.315 tis. Kč, a to vlivem růstu výsledku hospodaření za běžnou činnost o 41.142 tis. Kč a výsledku hospodaření z mimořádné činnosti o 23.173 tis. Kč. Zvýšení výsledku hospodaření za běžnou činnost bylo způsobeno vysokým růstem provozního výsledku hospodaření o 221.215 tis. Kč a to zejména díky podstatnému snížení provozních nákladů o 175.984 tis. Kč, především ostatních provozních nákladů. Částečně také poklesly osobní náklady a výkonová spotřeba.

V následujícím roce dosáhl podnik ztráty 357.334 tis. Kč v důsledku restrukturalizace výrobního závodu, která se především projevila v nárůstu mimořádných nákladů o 926.852 tis. Kč. Vliv na tento stav měl také pokles výsledku hospodaření za běžnou činnost, který se snížil o 140.726 tis. Kč. Hlavní příčinou jeho snížení byl pokles tržeb za prodej zboží, vlastních výrobků a služeb v důsledku sílící konkurence na trhu spojené se vstupem ČR do Evropské unie.

Největšího navýšení hospodářského výsledku společnost dosáhla v roce 2005, kdy byl výsledek hospodaření za účetní období o 897.006 tis. Kč vyšší oproti roku 2004, kdy bylo dosaženo již zmiňované ztráty 357.334 tis. Kč, tzn. zisk v roce 2005 činil 539.672 tis. Kč. Tento nárůst byl způsoben zvýšením výsledku hospodaření z mimořádné činnosti o 1.008.045 tis. Kč, který byl mírně kompenzován poklesem výsledku hospodaření za běžnou činnost o 111.039 tis. Kč. Výsledek hospodaření z mimořádné činnosti byl ovlivněn zejména snížením mimořádných nákladů o 561.663 tis. Kč a zvýšením mimořádných výnosů o 542.785 tis. Kč.

V rámci hodnocení finanční nezávislosti a celkové zadluženosti společnosti dochází od roku 2001 ke zlepšení struktury zdrojů financování, jelikož se snižuje podíl cizích a zvyšuje podíl vlastních zdrojů. V roce 2001 se cizí kapitál podílel na celkovém kapitálu 78 %, v roce 2002 71 % a v roce 2003 69 %, tudíž podíl vlastního kapitálu se zvýšil, a to z 21 % v roce 2001 na 29 % v roce 2002 a následně v roce 2003 na 32 %. V roce 2004 dosáhl ukazatel věřitelského rizika 93 % díky ztrátě a tudíž snížení celkového kapitálu. Podíl vlastního kapitálu tak byl jen 7 %. V roce 2005 dosáhl podnik nejlepšího výsledku za všechna sledovaná období. Podíl cizího kapitálu se snížil na 56 %.

Na průběžném snižování zadluženosti se výrazně podílí pokles dlouhodobých závazků a krátkodobých bankovních úvěrů. Tento pokles částečně vyrovnává nárůst krátkodobých závazků. Podnik se tedy stává stabilnějším, měl by však věnovat pozornost růstu svých krátkodobých závazků.

Díky zvyšujícímu se zisku za sledovaná období roste rentabilita kapitálu. Celkový kapitál vynesl v roce 2001 6 %, v roce 2002 14 % a v roce 2003 16 %. V roce 2004 dosáhla rentabilita vlivem ztráty záporné hodnoty, ale v roce 2005 už činila 13 %. Rentabilita vlastního kapitálu byla v roce 2001 21 %, v roce 2002 zaznamenala vysoký nárůst na 44 % a v roce 2003 došlo ještě k mírnému nárůstu na 48 %, takže podle tohoto vývoje mohou být akcionáři společnosti spokojeni, protože z rostoucí hodnoty vyplývá vysoká míra reprodukce vlastních zdrojů. Zápornou hodnotu ukazatele v roce 2004 opět ovlivnila dosažená ztráta, ale v roce 2005 byla rentabilita vlastního kapitálu opět vysoko a to ve výši 29 %.

Slabou stránkou podniku je však likvidita a s ní související čistý pracovní kapitál, který se nachází ve všech pěti letech v minusových položkách, tzn. že podnik hradí část svých stálých aktiv z krátkodobých zdrojů. Peněžní likvidita se pohybuje ve sledovaných obdobích v rozmezí 0,01 – 0,02 a ani hodnoty pohotové likvidity se nezdají příliš optimistické (2001: 0,55; 2002: 0,62; 2003: 0,52; 2004: 0,54; 2005: 0,51). Běžná likvidita dosahovala v roce 2001 hodnoty 0,92, v dalším roce se nepatrně zvýšila na 0,99, v roce 2003 opět klesla a stejně jako v roce 2004 dosáhla hodnoty 0,86. V roce 2005 se ještě snížila na 0,71. Znamená to, že při okamžité přeměně oběžných aktiv na peníze není podnik schopen uhradit všechny krátkodobé závazky. Vypovídací schopnost ukazatelů likvidity je však omezená, protože jednotlivé položky oběžných aktiv jsou vykazovány pouze v konečném stavu na konci roku. Tento nedostatek částečně překonává ukazatel provozní likvidity (2001: 0,17; 2002: 0,38; 2003: 0,34; 2004: 0,4; 2005: 0,27). Jeho hodnoty jsou vyšší než hodnoty peněžní likvidity, tudíž je možné, že podnik realizuje před koncem účetního období výhodné obchody a snižuje se mu tak výše peněžních prostředků nebo se zvyšují krátkodobé závazky.

Podnik dosahuje průměrné rychlosti obratu zásob, dobrým znamením však je, že se každým rokem mírně zvyšuje (2001: 10, 2002: 12, 2003: 12, 2004: 13, 2005: 16). V oblasti závazků by se měl podnik zaměřit zejména na dobu jejich splatnosti. Průměrná doba za sledovaná období je přibližně 95 dní.

Ukazatele finančního zdraví dokazují, že analyzovaný podnik patří k finančně stabilním společnostem. Index IN95 dosahuje vyšších hodnot než je stanovená hranice 2,0 (2001: 2,4; 2002: 3,7; 2003: 6,0; 2004: 5,1; 2005: 4,9), tzn. že podnik má schopnost bezproblémově platit své závazky. Finanční stabilitu podniku potvrzuje i Altmanův index,

který vykazuje v letech 2002 - 2004 hodnoty vyšší než 2,9 (2002: 3,0; 2003: 3,2; 2004: 3,4). V letech 2001 a 2005 hodnoty indexu klesly jen mírně.

Na základě výše uvedených hodnocení se jedná o prosperující podnik, který posiluje svou finanční stabilitu. Dosahuje růstu zisku především vlivem důslednější kontroly provozních nákladů. Snižuje své dlouhodobé závazky a výši krátkodobých bankovních úvěrů, je ale vhodné dbát zvýšené pozornosti v rámci úhrad svých krátkodobých závazků a s nimi spojené nízké likvidity. Podnik by měl také sledovat rychlost obratu zásob, aby mu zbytečně nevázaly peněžní prostředky.

Pro objektivnější zhodnocení finanční situace je zapotřebí sledovat vývoj podniku nejen na základě účetní závěrky, ale je nutné sledovat stav majetku a zdrojů financování vícekrát v průběhu roku. Důležité také je zaměřit se hlouběji na situaci, která panuje v daném odvětví. O to vše by se měl podnik zajímat a neměl by spoléhat pouze na výši dosaženého výsledku hospodaření.

8. SUMMARY

The target of my thesis is the examination of influence of accounting entries on formulation of financial analysis indicators, bond between indicators and evaluation of company financial situation.

Financial situation is reviewed by means of ratio indicators, financial health indicators and pyramidal analysis.

On the basis of results it is a rushing business. It is very sound business. Only in the year 2004 it records financial loss in an amount 357 million CZK due to extraordinary costs of company restructuring. The company shows a profit in other years. The profit has a progressive trend.

The company realizes a profit due to a consistent control of operating costs and lower long-term liabilities and short-term credits. It should follow settlement of short-term liabilities better and liquidity.

Key words:

Financial analysis

Statement of balances

Financial analysis indicators

Bond between indicators

Pyramidal analysis

9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BLAHA, Z. S., JINDŘICHOVSKÁ, I. Jak posoudit finanční zdraví firmy. Praha: MANAGEMENT PRESS, 1995. 162 s. ISBN 80-85603-80-2.
2. GRÜNWARD, R., HOLEČKOVÁ, J. Finanční analýza a plánování podniku. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1997. 197. ISBN 80-7079-257-4.
3. KALOUSEK, F., MÁCHAL, P. Finanční řízení. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2000. 111 s. ISBN 80-7157-472-4.
4. KOVANICOVÁ, D., KOVANIC, P. Poklady skryté v účetnictví. Díl 2, Finanční analýza účetních výkazů. Praha: POLYGON, 1999. 288 s. ISBN 80-85967-88-X.
5. NEUMAIEROVÁ, I., NEUMAIER, I. Výkonnost a tržní hodnota firmy. Praha: GRADA Publishing, 2002. 216 s. ISBN 80-247-0125-1.
6. PILÁTOVÁ, J., aj. Abeceda podvojného účetnictví pro podnikatele 2005. Olomouc: ANAG, 2005. 400 s. ISBN 80-7263-267-1.
7. RYNEŠ, P. Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2007. Olomouc: ANAG, 2007. 928 s. ISBN 978-80-7263-368-5.
8. STŘELEČEK, F. Přednášky z předmětu Finance podniku II. 2007.
9. STŘELEČEK, F. Přednášky z předmětu Finanční analýza a plánování. 2005.
10. ŠMEJKAL, A. Přednášky z předmětu Manažerská ekonomika. 2007.
11. VALACH, J. a kol. Finanční řízení podniku. Praha: EKOPRESS, 1999. 324 s. ISBN 80-86119-21-1.
12. Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví.
13. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
14. <http://www.czso.cz>

PŘÍLOHY

- Příloha 1 Seznam použitých symbolů v rozkladu zisku ve víceúrovňovém výkazu zisků a ztrát
- Příloha 2 Rozvaha v plném rozsahu ke dni 31. 12. 2005
- Příloha 3 Výkaz zisků a ztrát v plném rozsahu ke dni 31. 12. 2005
- Příloha 4 Přehled o peněžních tocích ke dni 31. 12. 2005
- Příloha 5 Oborový průměr některých ukazatelů v kategorii D (Zpracovatelský průmysl) OKEČ

Příloha 1

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ V ROZKLADU ZISKU VE VÍCESTUPŇOVÉM VÝKAZU ZISKŮ A ZTRÁT

A	Aktivace
DP	Daně a poplatky
DP _{BC}	Daň z příjmů za běžnou činnost
DPBCO	Daň z příjmů za běžnou činnost – odložená
DPBCS	Daň z příjmů za běžnou činnost – splatná
DP _{MC}	Daň z příjmů z mimořádné činnosti
DPMCO	Daň z příjmů z mimořádné činnosti - odložená
DPMCS	Daň z příjmů z mimořádné činnosti - splatná
MN	Mimořádné náklady
MV	Mimořádné výnosy
MVH	Mimořádný výsledek hospodaření
MZ	Mzdové náklady
NFO	Náklady na finanční operace
NPC	Náklady na provozní činnost
NSZ	Náklady na sociální zabezpečení
NU	Nákladové úroky
NVPZ	Náklady vynaložené na prodané zboží
OCOSD	Odměny členům orgánů společnosti a družstva
ODNHM	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
OFN	Ostatní finanční náklady
OFV	Ostatní finanční výnosy
OM	Obchodní marže
ON	Osobní náklady
OPN	Ostatní provozní náklady
OPV	Ostatní provozní výnosy
PCPP	Prodané cenné papíry a podíly
PFN	Převod finančních nákladů
PFV	Převod finanční výnosů
PPN	Převod provozních nákladů

PPV	Převod provozních výnosů
PPVHS	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům
PVH	Provozní výsledek hospodaření
S	Služby
SME	Spotřeba materiálu a energie
SN	Sociální náklady
SROPFN	Změna stavu rezerv a opravných položek ve finančních nákladech
TFO	Tržby z finančních operací
TPC	Tržby z provozní činnosti
TPCPP	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů
TPDMM	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu
TPVVS	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb
TPZ	Tržby za prodej zboží
TROPCRPN	Tvorba rezerv, opravných položek a časového rozlišení provozních nákladů
V	Výkony
VDFM	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku
VH _{BC}	Výsledek hospodaření za běžnou činnost
VH _{FO}	Výsledek hospodaření z finančních operací
VH _{UO}	Výsledek hospodaření za účetní období
VKFM	Výnosy z krátkodobého finančního majetku
VODCPP	Výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů
VODFM	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku
VPORO	Výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách
VS	Výkonová spotřeba
VU	Výnosové úroky
ZCPDMM	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu
ZROPCRPV	Zúčtování rezerv, opravných položek a časového rozlišení provozních výnosů
ZROPFV	Zúčtování rezerv a opravných položek do finančních výnosů
ZSZVC	Změna stavu zásob vlastní činnosti

Příloha 2

ROZVAHA v plném rozsahu

ke dni 31. 12. 2005

(v celých tis. Kč)

Ozna- čení	AKTIVA	Číslo řádku	Netto				
			2001	2002	2003	2004	2005
	AKTIVA CELKEM	001	3346565	3594615	3431371	2826316	4285537
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	002	0	0	0	0	0
B.	Dlouhodobý majetek	003	1703973	1666338	1654958	1038875	2728509
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	004	24614	33865	29402	17539	9225
B. I. 1.	Zřizovací výdaje	005	0	0	0	0	0
2.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	006	0	0	0	0	0
3.	Software	007	14506	13715	7416	5826	6298
4.	Ocenitelná práva	008	8575	19139	21430	6753	2658
5.	Goodwill	009	0	0	0	0	0
6.	Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	010	0	0	0	0	0
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	011	1533	1011	556	4960	269
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	012	0	0	0	0	0
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	013	1586013	1621429	1625456	1021236	1078608
B. II. 1.	Pozemky	014	3130	3544	3643	3678	3678
2.	Stavby	015	405215	421802	458102	337234	426304
3.	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	016	916334	975125	969861	532370	555071
4.	Pěstitelské celky trvalých porostů	017	0	0	0	0	0
5.	Základní stádo a tažná zvířata	018	0	0	0	0	0
6.	Jiný dlouhodobý hmotný majetek	019	76	61	47	34	20
7.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	020	163045	143286	129816	94109	91972
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	021	16232	5242	1231	667	79
9.	Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	022	81981	72369	62756	53144	1484
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	023	93346	11044	100	100	1640676
B. III. 1.	Podíly v ovládaných a řízených osobách	024	92581	0	0	0	0
2.	Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	025	0	0	0	0	1640576
3.	Ostatní dlouhodobé cenné papíry a vklady	026	765	11044	100	100	100
4.	Půjčky a úvěry ovládaným a řízeným osobám a účetním jednotkám pod podstatným vlivem	027	0	0	0	0	0
5.	Jiný dlouhodobý finanční majetek	028	0	0	0	0	0
6.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	029	0	0	0	0	0
7.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	030	0	0	0	0	0

Ozna- čení	AKTIVA	Číslo řádku	Netto				
			2001	2002	2003	2004	2005
C.	Oběžná aktiva	031	1611287	1859547	1694731	1753531	1515650
C. I.	Zásoby	032	654958	690540	669477	625174	426069
C. I. 1.	Materiál	033	297066	370867	334905	315295	120653
2.	Nedokončená výroba a polotovary	034	22783	17300	27289	75862	16079
3.	Výrobky	035	143604	104571	115401	83407	64679
4.	Zvířata	036	0	0	0	0	0
5.	Zboží	037	184119	139391	178301	148568	224597
6.	Poskytnuté zálohy na zásoby	038	7386	58411	13581	2042	61
C. II.	Dlouhodobé pohledávky	039	8438	2481	4055	74686	4714
C. II. 1.	Pohledávky z obchodních vztahů	040	8438	2481	4055	4114	3578
2.	Pohledávky za ovládanými a řízenými osobami	041	0	0	0	0	0
3.	Pohledávky za účetními jednotkami pod podstatným vlivem	042	0	0	0	0	0
4.	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	043	0	0	0	0	0
5.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	044					
6.	Dohadné účty aktivní	045	0	0	0	0	0
7.	Jiné pohledávky	046	0	0	0	0	0
8.	Odložená daňová pohledávka	047	0	0	0	70572	1136
C. III.	Krátkodobé pohledávky	048	946964	1137505	1009723	1011870	1049728
C. III. 1.	Pohledávky z obchodních vztahů	049	844392	1017064	961962	851048	802318
2.	Pohledávky za ovládanými a řízenými osobami	050	0	0	0	0	0
3.	Pohledávky za účetními jednotkami pod podstatným vlivem	051	0	0	0	0	0
4.	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	052	0	0	0	0	0
5.	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	053	0	0	0	0	0
6.	Stát - daňové pohledávky	054	85120	67308	33437	28547	165319
7.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	055	0	0	0	0	0
8.	Dohadné účty aktivní	056	16583	51893	13204	127044	79811
9.	Jiné pohledávky	057	869	1240	1120	5231	2280
C. IV.	Krátkodobý finanční majetek	058	927	29021	11476	41801	35139
C. IV. 1.	Peníze	059	922	1538	1717	1418	1153
2.	Účty v bankách	060	5	27483	9759	40383	33986
3.	Krátkodobé cenné papíry a podíly	061	0	0	0	0	0
4.	Pořízený krátkodobý finanční majetek	062	0	0	0	0	0
D. I.	Časové rozlišení	063	31305	68730	81682	33910	41378
D. I. 1.	Náklady příštích období	064	31305	20770	27752	33910	41378
2.	Komplexní náklady příštích období	065	0	0	0	0	0
3.	Příjmy příštích období	066	0	47960	53930	0	0

Ozna- čení	PASIVA	Číslo řádku	2 001	2 002	2 003	2 004	2 005
	PASIVA CELKEM	067	3346565	3594615	3431371	2826316	4285537
A.	Vlastní kapitál	068	712003	1029189	1080322	202986	1872658
A. I.	Základní kapitál	069	500000	500000	500000	500000	500000
A. I. 1.	Základní kapitál	070	500000	500000	500000	500000	500000
2.	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)	071	0	0	0	0	0
3.	Změny základního kapitálu (+/-)	072	0	0	0	0	0
A. II.	Kapitálové fondy	073	0	10184	0	0	1130000
A. II. 1.	Emisní ážio	074	0	0	0	0	0
2.	Ostatní kapitálové fondy	075	0	0	0	0	1130000
3.	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků (+/-)	076	0	10184	0	0	0
4.	Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách (+/-)	077	0	0	0	0	0
A. III.	Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	078	57860	57860	57860	57860	0
A. III. 1.	Zákonný rezervní/Nedělitelný fond	079	57860	57860	57860	57860	0
2.	Statutární a ostatní fondy	080	0	0	0	0	0
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let	081	3963	4143	1145	2460	-297014
A. IV. 1.	Nerozdělený zisk minulých let	082	3963	4143	1145	2460	0
2.	Neuhrazená ztráta minulých let (-)	083	0	0	0	0	-297014
A. V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)	084	150180	457002	521317	-357334	539672
B.	Cizí zdroje	085	2616546	2564950	2350779	2623329	2412853
B. I.	Rezervy	086	153001	93188	104772	451761	113663
B. I. 1.	Rezervy podle zvláštních právních předpisů	087	0	0	0	0	0
2.	Rezervy na důchody a podobné závazky	088	0	0	0	0	0
3.	Rezerva na daň z příjmů	089	0	3696	54258	48800	0
4.	Ostatní rezervy	090	153001	89492	50514	402961	113663
B. II.	Dlouhodobé závazky	091	728693	601987	280544	220714	172075
B. II. 1.	Závazky z obchodních vztahů	092	0	0	0	0	0
2.	Závazky – ovládající a řídicí osoba	093	450000	350000	0	0	0
3.	Závazky – podstatný vliv	094	0	0	0	0	0
4.	Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	095	0	0	0	0	0
5.	Dlouhodobé přijaté zálohy	096	0	0	0	0	0
6.	Vydané dluhopisy	097	0	0	0	0	0
7.	Dlouhodobé směnky k úhradě	098	0	0	0	0	0
8.	Dohadné účty pasivní	099	0	0	0	0	0
9.	Jiné dlouhodobé závazky	100	243831	223696	214633	220714	172075
10.	Odložený daňový závazek	101	34862	28291	65911	0	0

Označení	PASIVA	Číslo řádku	2 001	2 002	2 003	2 004	2 005
B. III.	Krátkodobé závazky	102	1046006	1517578	1639609	1907946	1945059
B. III. 1.	Závazky z obchodních vztahů	103	364711	446544	412685	397670	635837
2.	Závazky – ovládající a řídicí osoba	104	0	0	350000	600000	0
3.	Závazky k úč. jedn. pod podst. vlivem	105	0	0	0	0	0
4.	Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	106	0	0	0	0	537326
5.	Závazky k zaměstnancům	107	26501	24785	25490	31966	33434
6.	Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	108	17817	16963	17475	16787	17441
7.	Stát – daňové závazky a dotace	109	27482	0	0	0	0
8.	Krátkodobé přijaté zálohy	110	0	0	0	0	0
9.	Vydané dluhopisy	111	0	0	0	0	0
10.	Dohadné účty pasivní	112	608724	1008240	832264	851961	711511
11.	Jiné závazky	113	771	21046	1695	9562	9510
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	114	688846	352197	325854	42908	182056
B. IV. 1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	115	0	0	0	0	0
2.	Krátkodobé bankovní úvěry	116	688846	352197	325854	42908	182056
3.	Krátkodobé finanční výpomoci	117	0	0	0	0	0
C. I.	Časové rozlišení	118	18016	476	270	1	26
C. I. 1.	Výdaje příštích období	119	17804	405	270	1	26
2.	Výnosy příštích období	120	212	71	0	0	0

Příloha 3

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT v plném rozsahu

ke dni 31. 12. 2005
(v celých tis. Kč)

Ozna- čení	TEXT	Číslo řádku	Účetní období				
			2001	2002	2003	2004	2005
I.	Tržby za prodej zboží	01	2028617	2205852	2294919	2189835	2723718
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	02	1041482	991740	1057470	988791	1048183
+	Obchodní marže	03	987135	1214112	1237449	1201044	1675535
II.	Výkony	04	4389443	5722454	5634873	5244400	4121623
II. 1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	05	4359332	5793231	5628555	5271385	4216187
2.	Změna stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby	06	23329	-78479	-568	-38083	-96065
3.	Aktivace	07	6782	7702	6886	11098	1501
B.	Výkonová spotřeba	08	4245268	5568816	5532632	5288360	4885856
B. 1.	Spotřeba materiálu a energie	09	2520247	3377897	3236882	3021271	2606831
B. 2.	Služby	10	1725021	2190919	2295750	2267089	2279025
+	Přidaná hodnota	11	1131310	1367750	1339690	1157084	911302
C.	Osobní náklady	12	504707	641809	605232	577656	583845
C. 1.	Mzdové náklady	13	357112	451261	433680	413772	419124
C. 2.	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14	0	0	0	0	0
C. 3.	Náklady na sociální zabezpečení	15	124613	169679	160213	152645	154529
C. 4.	Sociální náklady	16	22982	20869	11339	11239	10192
D.	Daně a poplatky	17	1640	4066	4071	2239	2100
E.	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	18	190415	181042	206601	222958	172980
III.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	19	107988	45963	28775	27872	13948
III. 1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	20	107988	45963	28775	7431	923
III. 2.	Tržby z prodeje materiálu	21	0	0	0	20441	13025
F.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu	22	114176	73289	27832	20305	17626
F. 1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	23	114176	73289	27832	7361	951
F. 2.	Prodaný materiál	24	0	0	0	12944	16675
G.	Změna stavu rezerv a opr.položek a komplexních nákl.př.období (+/-)	25	7560	-65583	-67903	-13971	-30019
IV.	Ostatní provozní výnosy	26	17744	233908	294841	297130	339898
H.	Ostatní provozní náklady	27	151995	297680	150940	106554	114282
V.	Převod provozních výnosů	28	0	0	0	0	0
I.	Převod provozních nákladů	29	0	0	0	0	0
*	Provozní výsledek hospodaření	30	286549	515318	736533	566345	404334

Ozna- čení	TEXT	Číslo řádku	Účetní období				
			2001	2002	2003	2004	2005
VI.	Tržby z prodeje cenných papírů	31	0	217220	6500	0	0
J.	Prodané cenné papíry a podíly	32	0	92581	665	0	0
VII.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	33	10965	6418	0	0	0
VII. 1	Výnosy z podílů ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	34	10965	6418	0	0	0
VII. 2	Výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů	35	0	0	0	0	0
VII. 3	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	36	0	0	0	0	0
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	37	0	0	0	0	0
K.	Náklady z finančního majetku	38	0	0	0	0	0
IX.	Výnosy z přecenění majetkových cenných papírů	39	0	0	0	0	0
L.	Náklady z přecenění majetkových cenných papírů	40	0	0	0	0	0
M.	Změna stavu rezerv a opr.položek ve finanční oblasti	41	0	0	0	0	0
X.	Výnosové úroky	42	5393	1379	694	1103	1074
N.	Nákladové úroky	43	76139	54896	28952	27143	13875
XI.	Ostatní finanční výnosy	44	21837	55333	32476	36545	35611
O.	Ostatní finanční náklady	45	38806	65975	33901	41197	33455
XII.	Převod finančních výnosů	46	0	0	0	0	0
P.	Převod finančních nákladů	47	0	0	0	0	0
*	Finanční výsledek hospodaření	48	-76750	66898	-23848	-30692	-10645
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost	49	53030	106619	195946	159640	128715
Q. 1.	-splatná	50	98926	113190	158325	155789	116129
Q. 2.	-odložená	51	-45896	-6571	37621	3851	12586
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	52	156769	475597	516739	376013	264974
XIII.	Mimořádné výnosy	53	38404	39422	4578	72966	615751
R.	Mimořádné náklady	54	44993	58017	0	926852	365189
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti	55	0	0	0	-120539	-24136
S. 1.	-splatná	56	0	0	0	19795	-80985
S. 2.	-odložená	57	0	0	0	-140334	56849
*	Mimořádný výsledek hospodaření	58	-6589	-18595	4578	-733347	274698
W.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	59	0	0	0	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	60	150180	457002	521317	-357334	539672
****	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-)	61	203210	563621	717263	-318233	644251

Příloha 4

PŘEHLED O PENĚŽNÍCH TOCÍCH

ke dni 31. 12. 2005

(v celých tis. Kč)

TEXT	2001	2002	2003	2004	2005
Stav peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů na začátku účetního období	89718	-42919	-33176	-14378	18893
<i>Peněžní toky z hlavní výdělečné činnosti (provozní činnosti):</i>					
Účetní zisk nebo ztráta z běžné činnosti před zdaněním	209799	582216	712685	535653	393689
Úpravy o nepeněžní operace					
Odpisy stálých aktiv	264346	190654	216213	222958	172980
Změna stavu opravných položek, rezerv	295104	-69539	-77515	-13972	-30019
Zisk z prodeje stálých aktiv	6122	25054	-9979	-70	28
Výnosy z dividend a podílů na zisku	-10965	-6418	0	0	0
Vyúčtované nákladové úroky a vyúčtované výnosové úroky	70746	53517	28258	26040	12801
Čistý peněžní tok z prov.činnosti před zdaněním, změnami prac. kapitálu a mim.položkami	764406	775484	869662	770609	549479
Změny stavu nepeněžních složek pracovního kapitálu					
Změna stavu pohledávek a přechodných účtů aktiv	-526201	-253997	152263	140987	88258
Změna stavu krátkodobých závazků a přechodných účtů pasiv	473672	441322	-217189	11774	51263
Změna stavu zásob	-315681	-36349	16045	53612	206505
Čistý peněžní tok z provozní činnosti před zdaněním a mimořádnými položkami	396196	-926460	820781	976982	895505
Vyplacené úroky	-76139	48075	-48906	-14768	-26497
Přijaté úroky	5393	1375	694	948	1177
Zaplacená daň z příjmů za běžnou činnost a doměrky daně za minulá období	-10548	-136976	-107763	-181041	-192771
Příjmy a výdaje spojené s mimořádným hospodářským výsledkem včetně daně z příjmů	-6589	-37076	4578	-10085	-100727
Přijaté dividendy a podíly na zisku	0	6418	0	0	0
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	289059	712130	669384	772036	576687
<i>Peněžní toky z investiční činnosti:</i>					
Výdaje spojené s nabytím stálých aktiv	-407114	-319868	-216455	-196194	-153420
Příjmy z prodeje stálých aktiv	98124	5261	15869	7431	923
Příjem z prodeje společnosti XY	0	217220	0	0	0
Čistý peněžní tok vztahující se k investiční činnosti	-308990	-97387	-200586	-188763	-152497
<i>Peněžní toky z finančních činností:</i>					
Změna stavu dlouhodobých a krátkodobých závazků	184248	-455000	10000	-30000	-470000
Vyplacené dividendy nebo podíly na zisku včetně zaplacené daně	-265000	-150000	-460000	-520002	0
Přijaté dividendy a podíly na zisku	10965	0	0	0	0
Kapitálové dotace	0	0	0	0	30000
Čistý peněžní tok vztahující se k finanční činnosti	-69787	-605000	-450000	-550002	-440000
Čisté zvýšení resp. snížení peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů	-89718	9743	18798	33271	-15810
Stav peněžních prostředků a pen. ekvivalentů na konci účetního období	-42919	-33176	-14378	18893	3083

Příloha 5

Oborový průměr některých ukazatelů v kategorii D (Zpracovatelský průmysl) OKEČ

Ukazatele	2000	2001	2002	2003	2004
Nákladovost	0,98	0,97	0,97	0,96	0,96
Rentabilita nákladů	1,64	2,86	3,15	3,88	4,68
Rentabilita úhrn.vlož.prostř. (ROA)	2,3	4,08	4,52	5,36	6,8
Rentabilita vl.jmění (ROE)	6,11	9,93	10,44	12,11	14,45
Rentabilita tržeb (ROS)	1,9%	3,1%	3,5%	4,1%	4,9%
Rentabilita výnosů	1,6%	2,8%	3,1%	3,7%	4,5%
Ukazatel finanční samostatnosti	37,7%	41,1%	43,3%	44,3%	47,0%
Ukazatel věřitelského rizika	56,0%	52,1%	50,0%	50,8%	47,7%
Doba obratu aktiv	1,4	1,5	1,5	1,4	1,5
Rychlost obratu zásob	7,4	7,9	8,3	8,5	8,7
Doba obratu zásob	49	46	44	43	42
Rychlost obratu pohledávek	5,3	5,7	5,5	5,1	5,2
Doba obratu pohledávek	69	64	66	71	70
Rychlost obratu závazků	3,7	4,0	4,0	3,6	4,1
Doba obratu závazků	99	92	91	102	90
Fondová účinnost	3,1	3,3	2,9	3,0	3,4

PRAMEN: <http://www.czso.cz>